Regeringens proposition 2025/26:190

En nationell utredningsfunktion för att förebygga suicid

Prop. 2025/26:190

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 12 mars 2026

Ulf Kristersson

Jakob Forssmed
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om utredningar för att förebygga suicid. Syftet med de utredningar som genomförs enligt lagen är att förebygga suicid. En nationell utredningsfunktion behövs för att förbättra samhällets lärande om suicid.

Den nya lagen innebär att en utredning alltid ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. En utredning får genomföras när en vuxen har avlidit i suicid eller när ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart, om en sådan utredning bedöms förebygga suicid.

Utredningarna ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten). Utredningsmyndigheten ska i en utredning klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet och analysera åtgärder som vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet. Närstående ska ges möjlighet att bistå med uppgifter när en utredning genomförs om det inte är uppenbart olämpligt. Utredningsmyndigheten ska utifrån utredningar ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid.

Det föreslås också att vissa myndigheter och yrkesverksamma ska lämna de uppgifter som behövs för en utredning. Vissa statliga förvaltningsmyndigheter ska vara skyldiga att biträda utredningsmyndigheten med experter. Tystnadsplikt föreslås gälla för den som medverkat i en utredning. Därutöver föreslås ändringar i andra lagar som rör personuppgiftsbehandling och sekretess.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 2 juli 2026.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 4

2 Lagtext 5
2.1 Förslag till lag om utredningar för att förebygga suicid 5
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten 8
2.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 10

3 Ärendet och dess beredning 12

4 Suicid är ett folkhälsoproblem 12
4.1 Förekomsten av suicid 12
4.2 Samhällets lärande efter suicid 13

5 En ny lag om utredningar för att förebygga suicid 15

6 Förutsättningar för att genomföra en utredning 19

7 Utredningens genomförande och underlag som syftar till att förebygga suicid 25

8 Biträde av experter och sakkunniga 34

9 Skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten 37

10 Utredningsmyndighetens skyldighet att informera om att en utredning har inletts 44

11 Personuppgiftsbehandling 46

12 Nya bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt 58

13 Utvärdering av utredningsverksamheten 63

14 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 64

15 Konsekvenser 65
15.1 Konsekvenser för staten 65
15.2 Konsekvenser för kommuner och regioner 67
15.3 Konsekvenser för företag 68
15.4 Konsekvenser för barn 69
15.5 Konsekvenser för jämställdheten 71
15.6 Övriga konsekvenser 71

16 Författningskommentar 72
16.1 Förslaget till lag om utredningar för att förebygga suicid 72
16.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten 79
16.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 81

Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66) i relevanta delar 83

Bilaga 2 Betänkandets lagförslag i relevanta delar 86
Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna 91
Bilaga 4 Lagrådsremissens lagförslag..... 93
Bilaga 5 Lagrådets yttrande 99
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 mars 2026. 102

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om utredningar för att förebygga suicid.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om utredningar för att förebygga suicid

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid.

Förutsättningar för att genomföra en utredning

2 § En utredning ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Med barn avses en person under 18 år.

En utredning får även genomföras om den bedöms förebygga suicid, när

1. en vuxen har avlidit i suicid, eller
2. ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart.

3 § En utredning får inledas först när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats.

Utredningsmyndigheten

4 § Utredningar ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

Utredningens genomförande

5 § Utredningsmyndigheten ska i en utredning

1. klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet, och
2. analysera åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet.

Biträde av experter och sakkunniga

6 § Utredningsmyndigheten får anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag.

Statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag genom att ställa experter till förfogande. Detta gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten

7 § Följande myndigheter och yrkesverksamma ska på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning:

1. myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar,
2. myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2,
4. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
5. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom skolväsendet eller annan utbildningsverksamhet, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds, och
6. myndigheter som utövar tillsyn över sådana verksamheter som avses i 1–5, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Möjlighet för närstående att bistå med uppgifter

8 § Utredningsmyndigheten ska ge närstående möjlighet att bistå med uppgifter när en utredning genomförs om det inte är uppenbart olämpligt.

Utredningsmyndighetens skyldighet att informera om att en utredning har inletts

9 § Utredningsmyndigheten ska informera en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning att utredningen har inletts. Detta gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Behandling av personuppgifter

10 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Tystnadsplikt

11 § En enskild person eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt denna lag får inte obehörigen röja vad denne då har fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Underlag som syftar till att förebygga suicid

12 § Utredningsmyndigheten ska utifrån de utredningar som har genomförts ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid.

---

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2026.

2. Lagen ska tillämpas även på dödsfall som har inträffat före ikraftträdandet, om dödsfallet avser ett barn som har avlidit i suicid och dödsfallet inträffat efter den 31 december 2025.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

dels att 2 och 7 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
I denna lag avses med socialtjänst	
1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende,	
2. verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd,	
3. verksamhet som i övrigt bedrivs av Statens institutionsstyrelse,	
4. verksamhet hos kommunal invandrarbyrå,	
5. verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,	
6. handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av asylsökande m.fl.,	
8. handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade, *och*	*7.* handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade,
9. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.	8. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, *och*
	9. verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.
Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*9*.	Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*8*. *Med socialtjänst avses vidare uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 9*.
	3 a §
	Denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen gäller även uppgifter om avlidna

[1] Senaste lydelse 2024:86.

	personer i verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.

7 a §[2]

I sammanställningar av personuppgifter får det inte tas in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

Undantag från första stycket gäller för

1. uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten som innebär myndighetsutövning och om den bestämmelse som ett sådant beslut grundar sig på,
2. uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring,
3. tillsynsverksamhet som bedrivs av Inspektionen för vård och omsorg,

4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt, *och*	4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt,
5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.	5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, *och*
	6. verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.

Uppgift som avslöjar medlemskap i fackförening får aldrig tas in.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2026.

[2] Senaste lydelse 2018:1376.

2.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 26 kap. 15 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 26 kap. 10 b §, och närmast före 26 kap. 10 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	26 kap.
	Utredningar för att förebygga suicid
	10 b § *Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.* *Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.* *För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.*

Lydelse enligt propositionen Frihetsberövande påföljder för barn och unga (prop. 2025/26:132)	*Föreslagen lydelse*
15 §[1]	
Den tystnadsplikt som följer av 1 a, 5, 13 och 14 a–14 c §§ inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.	
Den tystnadsplikt som följer av 1, 3, 4, 6 *och* 10 a §§ inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om annat än	Den tystnadsplikt som följer av 1, 3, 4, 6, 10 a *och 10 b* §§ inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om annat än

[1] Senaste lydelse 2026:000.

verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna.	verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2026.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 19 januari 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över vissa frågor inom det suicidpreventiva området genom att bl.a. analysera och föreslå hur ett nationellt ansvar för breda händelseanalyser efter suicid kan utformas (dir. 2023:3). Utredningen, som tog namnet Suicidanalysutredningen, överlämnade den 1 oktober 2024 betänkandet Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag i relevanta delar finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Socialdepartementet (S2024/66).

I propositionen behandlas betänkandets förslag om ett nationellt ansvar för breda utredningar efter suicid. Övriga förslag i betänkandet bereds vidare i Regeringskansliet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 4 december 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen följer i huvudsak Lagrådets förslag och synpunkter, som behandlas i avsnitt 6, 7 och 12 samt i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissens förslag har datumet i övergångsbestämmelsen till den nya lagen ändrats från den 1 januari 2026 till den 31 december 2025 och datumet för ikraftträdandet av den nya lagen och lagändringarna har ändrats från den 1 juli 2026 till den 2 juli 2025. Ändringarna är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över ändringarna. I förhållande till lagrådsremissen görs även vissa språkliga och redaktionella ändringar.

4 Suicid är ett folkhälsoproblem

4.1 Förekomsten av suicid

Suicid utgör ett allvarligt folkhälsoproblem som, direkt eller indirekt, påverkar en omfattande del av befolkningen över hela världen. Med suicid avses att någon har avlidit till följd av en avsiktlig självskada. Världshälsoorganisationen uppskattar att fler än 700 000 personer avlider i suicid årligen, en siffra som enligt Världshälsoorganisationen sannolikt är underskattad, då tillgången till tillförlitlig statistik är begränsad i många delar av världen. I Sverige avlider årligen omkring 1 200 personer i bekräftade suicid, enligt uppgifter från Socialstyrelsens dödsorsaksregister. Under 2023 registrerades 1 328 fall, varav 943 var män och 385 kvinnor. Bland dessa var 50 barn och unga under 20 år. Därtill rapporterades ytterligare 289 fall under 2023 där det fanns misstanke om suicid, men där dödsorsaken inte kunde fastställas med säkerhet.

Förutom förlusten av människoliv föranleder suicid ett stort lidande och försämrad hälsa hos de efterlevande. Barn som drabbas av en närståendes suicid är särskilt sårbara. Den omedelbara kris- eller sorgereaktionen på en förälders suicid kan påverka ett barns psykiska och fysiska hälsa både på kort och lång sikt. Risken att dö i ung ålder är också nästan fördubblad när en förälder har tagit sitt liv (Stöd till efterlevande vid suicid – Samlad kunskap för yrkesverksamma, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, 2023). De samhällskostnader som uppkommer till följd av suicid är omfattande. Utredningen har låtit Uppsala universitet beräkna samhällskostnaden av suicid baserad på år 2022. De totala kostnaderna för samhället för de suicid som fullbordades under året uppgick till 7,3 miljarder kronor.

Över tid har arbetet med att förebygga suicid intensifierats och förekomsten av suicid i relation till befolkningsstorleken var, enligt uppgifter från Socialstyrelsens dödsorsaksregister, som högst under 1970-talet för att därefter succesivt minska. Under de senaste 20 åren syns en minskning i förekomsten av suicid i de flesta åldersgrupper, i relation till åldersgruppernas storlek. Det finns dock ett tydligt undantag bland barn och unga i åldern 15–29, där motsvarande minskning inte syns. Under senare år har dessutom den tidigare generella nedåtgående trenden i suicidförekomst mattats av.

4.2 Samhällets lärande efter suicid

Suicidpreventivt arbete är mångfacetterat. Det handlar både om att skapa förutsättningar för att ge enskilda det stöd och de insatser som behövs för en säker vård och omsorg vid risk för suicid, och om att öka kunskapen om suicid hos professioner som möter människor i sin yrkesroll samt hos allmänheten i stort. Sådan kunskap är avgörande för att förebygga suicid och skapa förutsättningar för ett samhälle där ingen hamnar i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara suicid.

Utredningen har undersökt vilken typ av lärande som sker i dag efter suicid. Med lärande avses den process som sker när kunskap och erfarenhet förändrar personers och organisationers agerande. Utredningen konstaterar att det förekommer utredningar och uppföljningar av suicid och suicidförsök inom olika samhällssektorer, men särskilt inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Inom hälso- och sjukvården finns, enligt de så kallade lex Maria-bestämmelserna i patientsäkerhetslagen (2010:659), en skyldighet att utreda händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Suicid omfattas i vissa fall av denna skyldighet, särskilt när det finns indikationer på att brister i vården kan ha bidragit till dödsfallet. På motsvarande sätt finns inom socialtjänstens område en skyldighet att utreda allvarliga missförhållanden enligt de så kallade lex Sarah-bestämmelserna i socialtjänstlagen (2025:400) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Missförhållanden och risker för missförhållanden ska rapporteras och utredas, vilket även kan omfatta suicid om det finns misstanke om att brister i verksamheten har förekommit.

Det är enbart ett fåtal suicid som utreds inom ramen för lex Maria och lex Sarah, vilket får konsekvenser för möjligheterna till ett aggregerat lärande på nationell nivå. År 2022 inkom 126 lex Maria-anmälningar samt 10 lex Sarah-anmälningar till Inspektionen för vård och omsorg avseende fullbordade suicid, samtidigt som det totala antalet suicid enligt uppgifter från dödsorsaksregistret var 1 254. Enligt utredningen finns det indikationer på att utredningar av suicid inom hälso- och sjukvården respektive socialtjänsten inte används som ett underlag för lärande och förbättring i önskvärd utsträckning. Det följer bl.a. av att utredningarna huvudsakligen berör den egna verksamheten, vilket leder till smala utredningar som inte möter den bakomliggande komplexitet som ofta finns vid suicidhändelser. Dessutom genomförs inga aggregerade analyser av de suicid som utreds inom ramen för lex Maria och lex Sarah, vilket gör det svårt att få en samlad bild av brister på det suicidpreventiva området.

Det förekommer uppföljningar av suicid även utanför hälso- och sjukvården och socialtjänsten, men med begränsad systematik. Det finns bl.a. exempel på skolområdet, där elevhälsan eller huvudmän har genomfört interna uppföljningar efter suicid, men detta sker i huvudsak utan nationell vägledning. Därtill finns statliga aktörer som utreder suicid under vissa särskilda omständigheter. Trafikverket ska exempelvis enligt 2 § 6 förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket genomföra djupstudier av samtliga vägtrafikolyckor som har medfört att någon har avlidit. Myndigheten följer upp samtliga dödsolyckor inom vägtrafiken i syfte att få fram kunskap som kan användas för att förhindra att liknande dödsfall inträffar igen. Enligt statistik från myndigheten avser cirka 20 procent av dessa uppföljningar dödsfall till följd av suicid. Därtill har Kriminalvården infört en årlig systematisk analys av suicidhändelser i verksamheten, för att uppmärksamma eventuella behov av nationella åtgärder. Ett annat exempel är Migrationsverket som rapporterar suicid internt, som ett underlag till den egna verksamhetsutvecklingen. Utredningens sammantagna bedömning är att det på nationell nivå finns kunskaper och information om suicidhändelser i olika delar av samhället, men att lärandet efter suicid ofta blir smalt och sker i stuprör.

5 En ny lag om utredningar för att förebygga suicid

Regeringens förslag

Det ska införas en lag om utredningar för att förebygga suicid.

Lagen ska innehålla bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid.

Utredningar ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

Regeringens bedömning

En nationell utredningsfunktion behövs för att förbättra samhällets lärande om suicid.

Utredningens förslag och bedömning

Förslagen och bedömningen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår att lagen ska innehålla bestämmelser om utredningar i syfte att både förebygga och förhindra suicid. Utredningen föreslår en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna ställer sig bakom utredningens förslag och bedömning.

Folkhälsomyndigheten delar utredningens bedömning om att det finns ett behov av ett bredare lärande efter suicid, där flera samhällsaktörer bidrar till att öka förståelsen för vad som kan göras för att förebygga och förhindra suicid. Folkhälsomyndigheten framhåller vidare att en nationell utredningsfunktion kan bidra till att förbättra samhällets lärande om suicid. *Region Västmanland* anser att en nationell utredningsfunktion skulle kunna ge bättre beslutsunderlag för att förebygga suicid. *Barnens rätt i samhället* framhåller att det är avgörande att funktionen är nationell, för att skapa en likvärdighet över landet, få till ett samlat ansvar och dra nytta av kunskapsackumulation.

Region Värmland, *Region Västerbotten* och *Mind* är positiva till att en nationell utredningsfunktion inrättas men lyfter frågetecken kring de förväntade effekterna av en sådan. Region Värmland och Region Västerbotten uppger att det är svårt att förutse effekterna av funktionen och om den kommer bidra till att minska antalet suicid.

Region Örebro anser att det är otydligt hur förslaget om ett centrum för suicidutredningar påverkar de verksamheter som redan finns inom det suicidpreventiva området. *Region Västernorrland* anser att det bör tydliggöras hur den nationella utredningsfunktionen ska samspela med de lokala analyserna. *Trafikverket* understryker behovet av god samordning och synergivinster mellan utredningsfunktionen, övriga myndigheter som regelbundet hanterar suicid samt med Nationellt centrum för suicidforskning och prevention.

Flera remissinstanser har framfört synpunkter på vem som ska genomföra utredningarna. En majoritet, däribland *Socialstyrelsen*, *Sveriges kommuner och regioner* och *Region Västerbotten*, är positiva till att Folkhälsomyndigheten utses till utredningsmyndighet. Ett fåtal remissinstanser är tveksamma eller negativa till att det införs en nationell utredningsfunktion hos Folkhälsomyndigheten. Region Värmland ställer sig tveksam till att bygga upp en helt ny avdelning vid Folkhälsomyndigheten för suicidutredningar och förordar en placering vid ett forskarcenter såsom Nationellt centrum för suicidforskning och prevention vid Karolinska institutet. Även *Karolinska institutet* förordar att utredningar och analyser om suicid görs vid Nationellt centrum för suicidforskning och prevention medan samordning och policyutveckling hanteras av Folkhälsomyndigheten och att databashanteringen skulle kunna placeras på antingen Folkhälsomyndigheten eller Socialstyrelsen.

Ett fåtal remissinstanser uttrycker en tveksamhet eller ställer sig inte bakom bedömningen om att en nationell utredningsfunktion behövs för att förbättra samhällets lärande om suicid. *Sveriges psykologförbund* anser att det är tveksamt om att inrätta en nationell utredningsfunktion är det mest effektiva sättet att samla och sprida kunskap om suicidprevention och höja kunskapsnivån på området. *Göteborgs universitet* anser att det är svårt att ta ställning till inrättandet bl.a. eftersom utredningen inte klargör hur en utredning om suicid skiljer sig från befintliga insatser inom det suicidpreventiva området. *Statens medicinsk-etiska råd* ställer sig i nuläget inte bakom inrättandet av en nationell utredningsfunktion då rådet anser att det behövs mer kunskap för att kunna ta ställning, och uppger att det är oklart om en nationell utredningsfunktion är det mest effektiva sättet att öka kunskapen om suicidprevention och i förlängningen minska antalet suicid i Sverige.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Behovet av en nationell funktion för att utreda suicid

Utifrån utredningens kartläggning av vilken typ av lärande som sker efter suicid i dag kan regeringen konstatera att lärandet på samhällsnivå är begränsat. Det är huvudsakligen inom hälso- och sjukvården som systematiska utredningar efter suicid genomförs, trots att suicid ofta är resultatet av omständigheter som sträcker sig långt bortom hälso- och sjukvårdens ansvarsområde, exempelvis social utsatthet, arbetslöshet eller miljöfaktorer såsom tillgång till medel och metoder för suicid. Vad gäller barn som avlidit i suicid kan erfarenheter från skolan såsom mobbning eller annan form av utsatthet utgöra en bidragande omständighet. Enligt en svensk studie från 2021 som utredningen tagit del av hade 40 procent av dem som avled i suicid inte haft någon kontakt med hälso- och sjukvården under de tre sista månaderna i livet. De utredningar som genomförs, såväl av hälso- och sjukvården som av andra aktörer, fokuserar också i hög utsträckning på de egna verksamheterna, vilket försvårar möjligheten till bredare lärande efter suicid.

För att förbättra samhällets lärande om suicid anser regeringen att det är nödvändigt att skapa förutsättningar för bredare utredningar efter suicid som involverar flera aktörer och beaktar en mångfald av perspektiv. Regeringen instämmer därför i utredningens bedömning om att en nationell

utredningsfunktion behövs. Att funktionen föreslås ha ett nationellt uppdrag är av central betydelse. Genom att bl.a. samla, analysera och återföra kunskap på nationell nivå kan funktionen bidra till ett mer jämlikt och effektivt suicidpreventivt arbete i hela landet.

Remissutfallet visar på ett brett stöd för att inrätta en nationell utredningsfunktion. Samtidigt ifrågasätter *Sveriges Psykologförbund*, *Göteborgs universitet*, och *Statens medicinsk-etiska råd* om en nationell funktion är det mest effektiva sättet att minska suicid. Även *Mind* och *Region Örebro* har uttryckt tveksamheter kring utredningsfunktionens förväntade effekter. Regeringen bedömer att det sektorsövergripande arbetssättet i en nationell utredningsfunktion kommer att ha avgörande betydelse för att förbättra lärandet på det suicidpreventiva området. Utredningsfunktionen kommer kunna identifiera strukturella hinder för ett effektivt suicidpreventivt arbete, vilket i längden bl.a. kan innebära att personer ges bättre möjligheter att få det stöd de behöver i tid. Utredningsfunktionen har därmed potential att bidra till ett minskat antal suicid. I förhållande till förlusten av människoliv och det psykiska lidande som suicid medför, tillsammans med de medföljande samhällskostnaderna, bedöms kostnaderna för utredningsfunktionen vara motiverade.

Region Örebro och *Region Västernorrland* framför att inrättandet av en nationell utredningsfunktion kan påverka andra verksamheter på det suicidpreventiva området, och efterfrågar förtydliganden. Utredningsfunktionen är inte avsedd att ersätta befintliga insatser, utan ska fungera kompletterande. Funktionen ska förbättra lärandet om suicid och därmed stärka och stödja det arbete som redan bedrivs, exempelvis inom de lokala analyserna på området, vilket Region Västernorrland efterfrågat ett klargörande kring. För att detta ska vara möjligt krävs god samordning mellan bl.a. utredningsfunktionen och myndigheter som regelbundet hanterar suicid, samt Nationellt centrum för suicidforskning och prevention, vilket *Trafikverket* betonat.

Att inrätta en nationell utredningsfunktion är en tydlig markering om att staten ser mycket allvarligt på suicid. Det är endast vissa händelser som betraktas som så allvarliga att det skapats särskilda regelverk och resurser för att utreda det som hänt. Genom att utredningsfunktionen involverar en bredd av samhällsaktörer tydliggörs också att suicidprevention är en angelägenhet för hela samhället, inte enbart för vissa sektorer. Sammantaget bedömer regeringen att inrättandet av funktionen är ett nödvändigt steg för att långsiktigt stärka det suicidpreventiva arbetet i Sverige.

Det behövs en ny lag

Den nationella utredningsfunktionen kommer att ha behov av information från flera olika samhällsaktörer, däribland från enskilda verksamheter. Myndigheten kommer även att behandla personuppgifter, inklusive känsliga personuppgifter och uppgifter om barn. Enligt 8 kap. 2 § 2 regeringsformen ska föreskrifter meddelas genom lag om de avser förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Föreskrifter ska vidare meddelas genom lag om de avser kommunernas åligganden (8 kap. 2 § 3 RF). Att reglera verksamheten i lag innebär även en långsiktighet och

stabilitet för verksamheten. Utredningsverksamheten bör därför regleras i lag.

Utredningen har övervägt om den föreslagna utredningsverksamheten kan regleras i lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall. Skade- och dödsfallsutredningar enligt nämnda lag kan enbart inledas när ett barn eller en vuxen har avlidit eller allvarligt skadats till följd av ett brott, till exempel mord, dråp eller grov misshandel. Sådana utredningar har därmed en förundersökning att förhålla sig till. Så är oftast inte fallet för utredningar som genomförs för att förebygga suicid, som därmed sannolikt kommer att behöva en större uppgiftsinhämtning från flera olika aktörer. Regeringen instämmer i utredningens bedömning om att det finns olikheter mellan den föreslagna utredningsverksamheten och utredningsverksamheten enligt lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall som motiverar att verksamheterna regleras i separata lagar. Det bör därför införas en ny lag om utredningar för att förebygga suicid.

Lagen ska innehålla bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid

Enligt regeringen bör fokus för utredningsverksamheten ligga på systembrister och systemmöjligheter kopplade till suicid. Det handlar om att skapa förståelse för hur systemet har fungerat kring den avlidne samt hur systemet skulle kunna se ut för att något liknande inte ska hända igen. Utredningsverksamheten kan identifiera och synliggöra återkommande mönster och systemfel som annars riskerar att förbises. Sådana lärdomar kan förstärka det suicidpreventiva arbetet på olika nivåer i samhället, inte enbart i enskilda verksamheter, och bidra till mer ändamålsenlig samverkan mellan aktörer och ökad medvetenhet om sårbara grupper och situationer och miljöer med förhöjd risk för suicid. Utredningsverksamheten kan förebygga suicid genom att återföra lärdomar från utredningarna som stärker samhällets samlade förmåga till suicidprevention. Utredningen föreslår att den nya lagen ska innehålla bestämmelser om utredningar efter suicid i syfte att förebygga och förhindra suicid. Att förebygga suicid innefattar enligt regeringen åtgärder i förväg för att förhindra suicid och är därför tillräckligt för att beskriva syftet med utredningsverksamheten. Den nya lagen ska därför innehålla bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid.

Utredningarna ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten)

Utredningen har konstaterat att utredningsverksamheten bör bedrivas vid en myndighet men har också övervägt om Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) vid Karolinska institutet skulle kunna utföra uppdraget. Utredningen konstaterar därvid att det vid NASP finns kompetens i frågor som rör suicid och att det är statens expertorgan inom suicidprevention. Utredningens slutsats är dock att utredningsverksamheten bör vara en tydlig myndighetsuppgift och föreslår att ansvaret för utredningar enligt den nya lagen bör läggas på Folkhälsomyndigheten. Myndigheten har redan i dag i uppdrag att främja långsiktigt förebyggande arbete samt följa upp utvecklingen inom området psykisk hälsa och

suicidprevention. Myndigheten har också ett nationellt samordningsansvar på området, samt uppdrag att stödja utvecklingsarbete och kunskapsförmedling inom det suicidpreventiva området (10 § förordningen [2021:248] med instruktion för Folkhälsomyndigheten).

En majoritet av remissinstanserna är positiva till att Folkhälsomyndigheten utses som utredningsmyndighet. *Region Värmland* och *Karolinska institutet* förordar dock att utredningsverksamheten i sin helhet eller delvis placeras vid NASP.

Den 10 april 2025 gav regeringen Folkhälsomyndigheten i uppdrag att genomföra insatser för att förbereda inför införandet av en reglering om suicidanalysutredningar. I uppdraget ingår bl.a. att ta fram riktlinjer för samverkan, sekretesshantering och informationsinsatser, utveckla itsystem, ta fram kunskapsstöd för hur lokala suicidpreventiva analyser i samverkan kan genomföras samt förbereda uppbyggnaden av en utredningsorganisation. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2026 (S2025/00790).

Enligt regeringen är det inte ändamålsenligt att reglera i lag vilken myndighet som ska anförtros uppdraget som utredningsmyndighet. Detta bör i stället regleras i förordning. I lagen bör det anges att utredningarna ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

6 Förutsättningar för att genomföra en utredning

Regeringens förslag

En utredning ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Med barn avses en person under 18 år.

En utredning får även genomföras om den bedöms förebygga suicid, när

1. en vuxen har avlidit i suicid, eller
2. ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart.

En utredning får inledas först när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår att en utredning ska få genomföras när en vuxen avlidit i suicid om det finns skäl som talar för att utredningen kan bidra till underlag för åtgärder som har som mål att förebygga suicid. När ett barn eller en vuxen avlidit av annan dödsorsak än suicid eller när dödsorsaken är oklar, föreslår utredningen att en utredning ska få genomföras om det finns särskilda skäl som talar för att en utredning kan bidra till underlag för åtgärder som har som mål att förebygga suicid. Utredningen föreslår inte att det av lagen ska framgå att med barn avses en person som är under 18 år. Utredningen föreslår en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Ett flertal remissinstanser, däribland *Folkhälsomyndigheten*, *Trafikverket*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten, RFSL Ungdom* och *Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige*, ställer sig positiva till förslaget om att suicid bland barn alltid ska utredas.

I fråga om att enbart utreda vissa suicid bland vuxna är remissutfallet blandat. *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* och *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering* är positiva till förslaget och lyfter att avgränsningen är rimlig utifrån ett resursperspektiv. *Socialstyrelsen*, som tillstyrker förslaget, anser att det behöver förtydligas när det finns skäl för att utreda suicid hos en vuxen. *Spelberoendegruppen* är mycket kritisk till att spelberoende inte nämnts någonstans som en riskfaktor för suicid. *Diskrimineringsombudsmannen* saknar ett diskrimineringsperspektiv och konstaterar att diskriminering kan vara en bakomliggande orsak till såväl suicidförsök som suicid. *Region Skåne* anser att varje suicid hos barn och unga upp till 20 år ska utredas. *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* anser att en utredning alltid ska genomföras när någon som är upp till 29 år respektive när någon som har barn som är under 18 år avlider i suicid. Trafikverket och Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa anser att utredningsfunktionen bör ha möjlighet att utreda även suicidförsök.

Rättsmedicinalverket betonar vikten av att skilja på begreppen dödsorsak och dödssätt i förhållande till suicid och uppger att suicid är ett dödssätt men anges som en dödsorsak i utredningens förslag. Rättsmedicinalverket anger vidare att utredningens formulering ”när dödsorsaken är oklar” omfattar även sådana dödsfall som Rättsmedicinalverket bedömt vara olycksfall eller avsiktligt vållade av annan, vilket inte framstår vara avsikten i betänkandet.

Remissutfallet i fråga om ett tematiskt arbetssätt avseende de dödsfall som får utredas är blandat. Socialstyrelsen, Specialpedagogiska skolmyndigheten*, Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Riksförbundet för suicidprevention och efterlevandestöd* och Stiftelsen Allmänna Barnhuset är positiva till ett tematiskt arbetssätt. Socialstyrelsen understryker samtidigt vikten av en gedigen metodik vid utredningar inom teman. Riksförbundet för suicidprevention och efterlevandestöd anser att ett arbetssätt med tematiska urval är lämpligt utifrån att ett urval behöver göras av vilka inträffade suicid som ska utredas. *Göteborgs universitet* uppger att det kan ifrågasättas om specialfokus på mycket smala grupper är den mest effektiva användningen av utredningsfunktionens resurser. *Tjänstemännens centralorganisation* anmärker att ett tematiskt arbetssätt kan vara känsligt och riskera att framstå som cyniskt för drabbade. *Region Västmanland* ställer sig frågande till att ett tematiskt urval har föreslagits i kontrast till exempelvis ett slumpmässigt sådant. Rättsmedicinalverket framför att beroende på hur teman definieras kan det bli svårt för myndigheten att på ett heltäckande sätt identifiera samtliga ärenden som omfattas av det valda temat. Några remissinstanser, däribland Region Kronoberg, *SPF Seniorerna* och Socialstyrelsen lämnar förslag på vilka teman som bör väljas. Exempelvis föreslås att personer med allvarlig psykisk ohälsa, äldre personer och unga vuxna bör väljas som teman.

Skälen för regeringens förslag

En utredning ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid

I likhet med utredningen anser regeringen att suicid bland barn är särskilt angelägna att utreda. Med barn ska avses en person som är under 18 år. Barn är en särskilt skyddsvärd grupp där samhället har ett stort ansvar. Generellt sett är dödligheten bland barn låg i Sverige. Samtidigt visar uppgifter från Socialstyrelsens dödsorsaksregister att vart fjärde dödsfall i åldrarna 10–19 är ett suicid. Enligt samma register har i genomsnitt 22 barn dött i suicid varje år under 2000-talet, ungefär lika många flickor som pojkar. Majoriteten var mellan 13–17 år. Utredningen lyfter att när det gäller bakomliggande orsaker vid suicid finns en skillnad mellan barn och vuxna i att ju yngre barnet är desto ovanligare är det att det finns en känd koppling till någon form av psykisk sjukdom. Utredningen konstaterar också att vissa grupper av barn löper förhöjd risk att avlida i suicid samtidigt som de har sämre tillgång till stöd- och skyddsinsatser, och nämner exempelvis barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, barn i samhällsvård, barn som lever i ekonomisk utsatthet, barn med migrationsbakgrund, hbtqi-ungdomar och barn med erfarenhet av våld eller psykisk ohälsa i familjen.

Kunskapen om suicid bland barn och unga är begränsad. Som utredningen konstaterar följer detta bl.a. av att enbart cirka 25 procent av de suicid som inträffat bland barn i landet utreds enligt lex Maria. Avseende övriga suicid bland barn har utredningen inte identifierat att dessa utreds av någon aktör. Regeringen instämmer i utredningens förslag om att det bör införas en ordning där en utredning enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid alltid ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. En sådan ordning har också stöd i remissutfallet. Med barn avses personer upp till 18 år. Med suicid avses de dödsfall där det bedömts att en enskild avlidit till följd av avsiktlig självskada. Genom att utreda samtliga suicid bland barn skapas förutsättningar för att utveckla lärdomar som i förlängningen kan förebygga suicid bland barn. *Region Skåne* och *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* anser att utredningsskyldigheten bör utvidgas till att gälla personer upp till 20 år respektive 29 år. Regeringen konstaterar att åldersgränsen på 18 år knyter an till legaldefinitionen av barn. Den föreslagna avgränsningen för de utredningar som alltid måste genomföras bedömer regeringen vara tydlig, ändamålsenlig och rimlig utifrån ett resursperspektiv. Förslagets konsekvenser för barn redovisas i avsnitt 15.4.

Enligt *Lagrådet* bör det klargöras hur och på vilket sätt utredningsmyndigheten ska få kännedom om att skyldigheten att utreda ett visst fall är utlöst. Regeringen bedömer att utredningsmyndigheten kan få kännedom om inträffade suicid genom att begära uppgifter från Rättsmedicinalverket enligt den föreslagna uppgiftsskyldigheten i nya lagens 7 § 1. Det är upp till utredningsmyndigheten att begära de uppgifter som myndigheten behöver för att uppfylla sina skyldigheter enligt den nya lagen. Hur ofta och på vilket sätt uppgifter ska begäras får avgöras av utredningsmyndigheten.

Det finns ett behov av att förbättra samhällets lärande om suicid även bland vuxna. Bredare utredningar efter suicid, som involverar flera aktörer och beaktar en mångfald av perspektiv, är viktiga för att stärka arbetet på det suicidpreventiva området. Utredningen har övervägt att, i likhet med vad som föreslås gälla för suicid bland barn, låta samtliga suicid bland vuxna utredas, men bedömt att en sådan ordning skulle vara mycket resurskrävande. Regeringen instämmer i den bedömningen. Att utreda samtliga suicid bland vuxna skulle vara positivt ur ett likabehandlingsperspektiv. Det finns dock en risk att utredningarnas kvalitet påverkas negativt om för stort fokus läggs på kvantitet, vilket också skulle motverka syftet med utredningarna. Varje utredning behöver genomförs med sådan kvalitet och fördjupning att relevanta lärdomar kan dras. Det är inte heller säkert att lärandet om suicid skulle förbättras som en direkt följd av ett ökat antal utredningar. Det finns därför skäl att avgränsa vilka suicid bland vuxna som ska få utredas.

Samhällets lärande om suicid bland barn och vuxna kan vidare förbättras genom att även andra dödsfall än sådana som bedömts vara suicid utreds. Det handlar om dödsfall där det inte varit möjligt att avgöra om det handlar om en avsiktligt självdestruktiv handling, ett olycksfall eller ett övergrepp av en annan person. Utredningen beskriver dessa dödsfall som dödsfall där dödsorsaken är oklar. *Rättsmedicinalverket* framför att det är skillnad på begreppen dödsorsak och dödssätt och att suicid är ett dödssätt. Dödsfallen i fråga bör därför enligt regeringens bedömning rätteligen benämnas som dödsfall med oklart dödssätt. Dödsfall med oklart dödssätt avser fall där Rättsmedicinalverket inte har kunnat bedöma att omständigheterna talar för ett visst dödssätt. Det kan röra sig om dödsfall där det finns omständigheter, såsom tidigare genomförda suicidförsök, som talar för att det kan vara ett suicid men att det inte går att fastslå. I utredningens kontakter med Rättsmedicinalverket och Folkhälsomyndigheten har det framkommit att en stor del av gruppen dödsfall med oklar avsikt utgörs av fall där dödsorsaken varit intag av alkohol, läkemedel eller narkotika och där det ofta är svårt att veta om en person som avlidit till följd av en läkemedels- eller narkotikaförgiftning hade för avsikt att ta sitt liv. Regeringen anser att utredningar om dessa dödsfall kan ge viktiga insikter om suicid som annars riskerar att gå förlorade. Sådana utredningar kan bidra till utveckling av suicidpreventiva åtgärder inom verksamheter som möter personer med skadligt bruk och beroende. På motsvarande sätt som för suicid bland vuxna finns samtidigt skäl att avgränsa vilka dödsfall med oklart dödssätt som ska få utredas.

Utredningen föreslår att suicid bland vuxna ska få utredas om det finns skäl som talar för att utredningen kan bidra till underlag för åtgärder som har som mål att förebygga suicid. För dödsfall med oklart dödssätt bland vuxna och barn, föreslår utredningen att en utredning ska få genomföras om det finns särskilda skäl som talar för att en utredning kan bidra till underlag för åtgärder som har som mål att förebygga suicid. Samtidigt argumenterar utredningen för att det är behovet av lärande som ska styra vilka dödsfall som ska få utredas, både vad avser suicid bland vuxna och dödsfall med oklart dödssätt bland vuxna och barn. Regeringen anser att det inte finns anledning att differentiera mellan suicid bland vuxna och

dödsfall med oklart dödssätt bland vuxna och barn när det gäller vilka dödsfall som ska få utredas. Det är vidare inte förutsättningarna för att kunna ta fram underlag som bör styra vilka suicid som får utredas. Regeringen anser i likhet med utredningen att det får vara utredningsmyndighetens bedömning av om en utredning bedöms förebygga suicid som får styra vilka dödsfall som får utredas, vilket också bör framgå av förslaget. En utredning ska således få genomföras om den bedöms förebygga suicid, när en vuxen har avlidit i suicid, eller ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart.

En utredning kan bedömas förebygga suicid om den kan bidra till lärdomar som stärker samhällets samlade förmåga till suicidpreventivt arbete. Det är därmed behovet av lärande som bör vara styrande, och bedömningen bör utgå från identifierade kunskapsluckor. Bedömningen bör utgå från vilka kunskapsluckor som finns avseende metoder, riskgrupper, riskfaktorer eller andra relevanta omständigheter. Det kan exempelvis finnas behov av fördjupad kunskap om suicid bland unga vuxna. Utredningen konstaterar att suicidtalet bland unga i åldern 20–29 år, alltså antalet suicid per 100 000 invånare i åldersgruppen, har ökat med i genomsnitt 1,8 procent per år under perioden 2006–2020. Det är en utveckling som saknar motsvarighet bland andra åldersgrupper. Kunskapsluckan eller frågeställningen som ligger till grund för om en utredning bedöms förebygga suicid bör vara väldefinierad och kopplingen till de aktuella ärendena tydlig. Bedömningen kan t.ex. baseras på indikationer på bristande stöd eller samverkan mellan samhällsaktörer såsom hälso- och sjukvård, skola, socialtjänst eller rättsväsende eller där det funnits kontakt med hälso- och sjukvård, socialtjänst eller annan välfärdsverksamhet kort tid före dödsfallet. Bedömningen kan även baseras på kända riskfaktorer, såsom psykisk ohälsa, tvångsvård, tidigare suicidförsök eller svår social utsatthet. Så som *Spelberoendegruppen* framför kan även spelberoende vara en riskfaktor för suicid, och som *Diskrimineringsombudsmannen* lyfter kan diskriminering vara en bakomliggande orsak till suicid. Även brister i ansvarsfördelning eller informationsöverföring mellan aktörer kan utgöra skäl för utredning.

Som *Socialstyrelsen* framför, kan det finnas behov av framtagande av kriterier som stöd för vilka utredningar som bedöms kunna förebygga suicid. Regeringen anser att sådana kriterier kan tas fram och utvecklas av utredningsmyndigheten i takt med att nya lärdomar tillkommer och det suicidpreventiva arbetet utvecklas. Det är viktigt att sådana kriterier kan anpassas över tid för att fortsatt vara relevanta och ändamålsenliga.

Trafikverket och *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* framför att även suicidförsök bör få utredas. Regeringen ser förvisso att utredningar av suicidförsök kan förbättra lärandet om suicid då tidigare suicidförsök är en betydande riskfaktor för suicid. Utredningen har inte haft i uppdrag att lämna förslag om utredningar av suicidförsök men konstaterar att det finns utmaningar med att utreda suicidförsök bl.a. utifrån att det i dag inte finns förutsättningar att få kännedom om samtliga suicidförsök. Regeringen anser därför att det för närvarande är en ändamålsenlig avgränsning att utredningsmyndigheten inte får utreda suicidförsök. Stiftelsen Allmänna Barnhuset anser även att samtliga suicid bland personer som har barn under 18 år ska utredas. Enligt förslaget får sådana suicid utredas om

utredningen bedöms förebygga suicid. Regeringen anser att det är en tillfredsställande ordning.

Utredningen bedömer att utredningsmyndigheten bör ha ett tematiskt arbetssätt. Med det avses att utredningsmyndigheten gör ett urval av de suicid bland vuxna och dödsfall med oklart dödssätt som myndigheten ska utreda, baserat på behov av ökad kunskap som bedöms vara särskilt relevant för att utveckla samhällets insatser för att förebygga suicid. Några remissinstanser, däribland Rättsmedicinalverket, *Region Västmanland* och *Göteborg universitet* uttrycker tveksamheter kring ett tematiskt arbetssätt. Regeringen bedömer att ett tematiskt arbetssätt kan stärka förutsättningarna för att resurser används där behovet av lärande och kunskapsutveckling är som störst. Det är dock utredningsmyndigheten som ska bestämma vilket arbetssätt som är lämpligt för genomförandet av utredningarna.

En utredning får inledas först när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats

Regeringen anser att en lämplig tidpunkt för när en utredning tidigast får inledas är när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats.

Vid dödsfall i Sverige ska bevis om dödsfallet (dödsbevis) och intyg om dödsorsaken utfärdas utan dröjsmål (4 kap. 2 § begravningslagen [1990:1144]). Intyget om dödsorsaken ska enligt 13 § begravningsförordningen (1990:1147) innehålla läkarens uttalande om dödsorsaken och uppgift om de undersökningar som ligger till grund för uttalandet. Av 4 kap. 3–4 §§ begravningslagen framgår att om förhållandena vid ett dödsfall är sådana att det kan finnas skäl för en rättsmedicinsk undersökning enligt lagen (1995:832) om obduktion m.m. ska den läkare som fastställt att döden har inträtt, eller som i annat fall ska utfärda dödsbeviset, snarast möjligt anmäla dödsfallet till Polismyndigheten. Enligt 14 § lagen om obduktion m.m. får en rättsmedicinsk undersökning av en avliden bl.a. göras om ett dödsfall kan antas ha orsakats av yttre påverkan och undersökningen behövs för att fastställa dödsorsaken. Det är Polismyndigheten som sedan i regel meddelar beslut om rättsmedicinsk undersökning, enligt 18 § samma lag. Och det är Rättsmedicinalverket som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar (2 § 2 förordningen [2007:976] med instruktion för Rättsmedicinalverket). Efter rättsmedicinsk undersökning svarar Rättsmedicinalverket för att intyg om dödsorsak utfärdas (4 kap. 5 § andra stycket begravningslagen och 16 § begravningsförordningen).

Rättsmedicinalverket är den aktör som får kännedom om den stora majoriteten av misstänkta suicid i Sverige. Enligt utredningen genomför Rättsmedicinalverket årligen cirka 5 500 rättsmedicinska undersökningar av så kallade onaturliga dödsfall, dvs dödsfall där det finns misstanke om yttre påverkan. Bland dessa ärenden återfinns i princip samtliga suicid som inträffar i Sverige. Enligt förordning (2006:11) om skyldighet för Rättsmedicinalverket att lämna uppgifter till Socialstyrelsens dödsorsaksregister ska Rättsmedicinalverket, från de rättsmedicinska undersökningar verket utför, lämna de uppgifter till dödsorsaksregistret som Socialstyrelsen behöver för framställning av statistik, forskning och epidemio-

logiska undersökningar avseende alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall.

Av de dödsfall som årligen registreras som suicid i Socialstyrelsens dödsorsaksregister har endast ett fåtal fall, mellan 20–40 suicid av totalt cirka 1 200 suicid per år, inte varit föremål för utredning hos Rättsmedicinalverket. Det handlar dels om suicid som inträffat utomlands där Rättsmedicinalverket inte blivit inkopplade, dels om dödsorsaksintyg som inkommer direkt från läkare inom hälso- och sjukvården. Regeringen delar utredningens bedömning om att utredningsmyndigheten kommer att ha tillräckligt med underlag för att dra lärdomar i enlighet med sitt uppdrag även utan dessa fåtal fall där Rättsmedicinalverket inte varit inkopplat. Att i stället låta uppgifter från Socialstyrelsens dödsorsaksregister vara utgångspunkten för när en utredning får initieras skulle innebära en fördröjning i hur snabbt en utredning kan påbörjas, vilket skulle kunna försämra utredningsmyndighetens möjligheter att inhämta information från exempelvis närstående, vårdpersonal eller andra berörda aktörer. Det är därför lämpligt att tidpunkten för när en utredning tidigast får inledas bör utgå ifrån den rättsmedicinska undersökningen och när dödsorsaksintyget har utfärdats av Rättsmedicinalverket.

7 Utredningens genomförande och underlag som syftar till att förebygga suicid

Regeringens förslag

Utredningsmyndigheten ska i en utredning

1. klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet, och
2. analysera åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet.

Utredningsmyndigheten ska ge närstående möjlighet att bistå med uppgifter när en utredning genomförs om det inte är uppenbart olämpligt.

Utredningsmyndigheten ska utifrån de utredningar som har genomförts ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid.

Regeringens bedömning

På lägre föreskriftsnivå än lag bör regleras att utredningsmyndigheten ska rapportera om utredningarna till Regeringskansliet och sprida lärdomar från utredningarna till relevanta aktörer.

Utredningens förslag och bedömning

Förslagen och bedömningen från utredningen stämmer delvis överens med regeringens. Utredningen föreslår att det är omständigheter kring

personens livssituation, som bedöms vara relevanta för utredningen, som ska klarläggas och analyseras om och i så fall hur de kan ha inverkat på dödsfallet. Utredningen föreslår vidare att det ska analyseras om det finns faktorer eller insatser som har, eller skulle kunna ha, fungerat som stöd eller förebyggt eller förhindrat dödsfallet. Enligt utredningens förslag ska närstående höras om det inte är uppenbart olämpligt. Utredningen föreslår att utredningarna ska utgöra underlag för beslut om åtgärder som har som mål att förebygga eller förhindra framtida suicid när utredningsmyndigheten finner det lämpligt. Utredningen föreslår en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna ställer sig i huvudsak positiva till förslaget om utredningarnas genomförande. *Folkhälsomyndigheten*, *Socialstyrelsen*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten, Stiftelsen Allmänna Barnhuset* och *Funktionsrätt Sverige* tillstyrker förslaget. *Karolinska institutet* är kritiskt till förslagets ensidiga fokus på systemperspektivet. *Region Skåne* efterfrågar en tydligare definition av vilka systembrister som ska prioriteras inom ramen för utredningsfunktionens arbete.

Flera remissinstanser har kommenterat förslaget om närståendes deltagande och remissutfallet är i huvudsak positivt. *Norrbottens kommuner*, Funktionsrätt Sverige och *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* stödjer förslaget. Norrbottens kommuner framhåller att information från närstående till en avliden är viktigt för att få en bild av de omständigheter som har föregått ett suicid och vilka samhällskontakter personen i fråga har haft. Några av dem som är positiva framför synpunkter i fråga om frivilligheten i deltagandet. Folkhälsomyndigheten, och *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* uppger att det bör tydliggöras att närståendes medverkan måste bygga på frivillighet. *Nationellt kompetenscentrum anhöriga* lyfter vikten av att efterlevande inte ska känna sig pressade att delta i utredningar och att särskild hänsyn måste tas till deras mående och behov av stöd. *Anhörigas Riksförbund* framhåller att anhöriga inte är en generell resurs för det offentliga. *Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige* uppger att en lämplighetsbedömning är viktig vid närståendes deltagande då den närstående kan vara gärningsman gentemot den avlidne.

Några av de som är positiva framför även synpunkter om hur deltagandet kan ske på lämpligt sätt. *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering* anser att intervjuer med närstående bör genomföras av personer som har utbildats för ändamålet, särskilt i de fall då informanterna är barn. Även *Barnombudsmannen* betonar att samtal med barn som närstående måste ske med särskild kompetens. Stiftelsen Allmänna Barnhuset lyfter vikten av att barn och unga får information om utredningen, syftet med den och hur den går till, för att de ska kunna ta ställning till medverkan i utredningar. *Akademikerförbundet SSR* betonar att intervjuer med närstående bör genomföras av personer med relevant kometens av att möta sårbara och traumatiserade personer. *Region Kronoberg* efterfrågar tydlighet kring vilken kompetens som krävs hos de som ansvarar för samtal med närstående. *Tjänstemännens centralorganisation* uppger att närståendesamtal är emotionellt krävande vilket är ett viktigt perspektiv att beakta i utredningsverksamheten.

Göteborgs universitet konstaterar att förslaget om närståendes deltagande innebär att efterlevande ska intervjuas kort efter händelsen, vilket skapar en etisk intressekonflikt mellan kunskapsinhämtning och risken för ytterligare lidande.

Region Västerbotten efterfrågar vilken typ av stöd och återkoppling de som har medverkat i intervjuerna ska få efteråt, och undrar hur utredningsfunktionen ska hantera om en av den avlidnes närstående vill delta i utredningen medan en annan närstående inte vill och om utredningen ändå bör fortsätta. Även Folkhälsomyndigheten uppger att beskrivningen av närståendes deltagande i de fall närstående inte vill delta i utredningen kan behöva utvecklas.

Några remissinstanser efterfrågar förtydliganden om hur resultatet från utredningarna ska användas. Region Västerbotten anser att det behöver tydliggöras hur resultaten av suicidutredningarna ska värderas och att lärdomar inte ska spridas utan att de först har validerats. Nationellt kompetenscentrum anhöriga anser att redovisningar bör vara avpersonifierade och ske på systemnivå för att undvika identifiering av enskilda personer eller familjer. Socialstyrelsen uppger att det är oklart på vilken grund rekommendationer ska lämnas utifrån slutsatser från utredningar och konstaterar att om rekommendationerna ges i enskilda ärenden finns en risk att funktionen uppfattas som tillsyn, vilket Socialstyrelsen inte anser är lämpligt. Region Skåne efterfrågar förtydliganden om de rekommendationer som ska lämnas är bindande, samt vilka möjligheter utredningsfunktionen har att agera om dessa inte följs. Funktionsrätt Sverige anser att utredningarna i princip alltid ska leda till konkreta åtgärder samt att utredningsfunktionen vid behov ska kunna föreslå rapporteringskrav för att säkerställa att dessa genomförs. Även Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa föreslår att funktionen bör kunna föreslå rapporteringskrav och anser att utredningarna bör resultera i underlag för beslut om åtgärder i varje enskilt fall. *Diskrimineringsombudsmannen* understryker vikten av att den information som tas fram anpassas till berörda målgrupper.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet ska klarläggas och analyseras

Regeringen anser i likhet med utredningen att det finns skäl att reglera hur utredningarna ska genomföras. En reglering av vad utredningsmyndigheten ska göra i en utredning skapar tydlighet för utredningsmyndighet i hur den ska genomföra sitt uppdrag.

Regeringen instämmer i utredningens resonemang om att utredningsmyndigheten i en utredning ska klarlägga och analysera de omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet. Utredningen föreslår att relevanta omständigheter kring den enskildes livssituation ska klarläggas och analyseras. Enligt utredningen bör det då genomföras en kartläggning av kontakter med och insatser från samhällsaktörer. Enligt regeringen bör därför förslaget om vad som ska klarläggas inte avgränsas till endast omständigheter kring den enskildes livssituation, utan det bör omfatta alla omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet. Att en omständighet har inverkat på dödsfallet innebär att den också är relevant för utredningen.

Med omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet avses inte att det måste finnas ett klarlagt orsakssamband mellan respektive omständighet och dödsfallet i fråga utan endast att omständigheten kan ha haft betydelse för eller inverkan på händelseförloppet. Exempel på omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet kan vara ekonomisk utsatthet, fysisk och psykisk ohälsa, skadligt bruk och beroende, separation, isolering, att ha förlorat en närstående eller social utsatthet. Omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet kan även vara kontakter med och insatser från olika samhällsaktörer, exempelvis hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolan eller arbetsgivare. Det ingår således i utredningsmyndighetens uppdrag att kartlägga kontakter med och insatser från samhällsaktörer som kan ha påverkat händelseförloppet, samt analysera om och hur kontakterna eller insatserna har inverkat på dödsfallet.

Hur långt tillbaka i tiden som omständigheter ska klarläggas och analyseras får avgöras av utredningsmyndigheten utifrån hur relevanta de bedöms vara för dödsfallet i fråga. Bedömningen ska utgå från de omständigheter som kan ha inverkat på det aktuella dödsfallet såsom personens livssituation, omfattningen av kontakt med samhällsaktörer och karaktären på de omständigheter som identifieras. I vissa fall kan det vara tillräckligt att framför allt fokusera på tiden närmast före dödsfallet, medan det i andra fall kan krävas en längre tidsmässig överblick för att identifiera mönster eller återkommande riskfaktorer.

Regeringen instämmer i det *Karolinska institutet* framför om att suicid har mångfacetterade orsaker och att individuella omständigheter därför behöver beaktas i utredningsarbetet. Regeringen bedömer samtidigt att individfokuserade analyser, som syftar till att fastställa orsakerna bakom ett enskilt suicid, är mer lämpade för forskningssammanhang. Ett systemperspektiv som inkluderar individuella faktorer bedöms vara mer ändamålsenligt för att identifiera återkommande brister och utvecklingsmöjligheter i samhällets stödstrukturer, där lärandet i dag är begränsat. I fråga om *Region Skånes* önskan om ett förtydligande kring vilka systembrister som ska prioriteras anser regeringen att det blir upp till utredningsmyndigheten att när utredningarna genomförs identifiera de systembrister som kan finnas.

Genom de klarlägganden och analyser som ska göras kommer utredningsmyndigheten att kunna skapa sig en bred bild av de omständigheter som kan ha inverkat på det enskilda dödsfallet. Regeringen bedömer att en sådan bild är en förutsättning för nästa led av utredningsarbetet, som är en analys av vad som hade kunnat göras för att förebygga dödsfallet.

Åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet ska analyseras

Regeringen instämmer i utredningens bedömning om att en utredning bör innehålla en systemanalys där föremål för analysen exempelvis kan vara en myndighets arbetssätt, bemötande, kompetens eller styrning, hur olika regler, uppdrag och insatser samspelar med varandra, samt samverkans- och organisatoriska förutsättningar. Utredningen föreslår att det är faktorer eller insatser som ska analyseras. Regeringen bedömer att åtgärder är en mer passande term för att beskriva vad utredningsmyndigheten ska analysera. Utredningen föreslår vidare att analysen ska avse om det finns

faktorer eller insatser som har, eller skulle kunna ha, fungerat som stöd eller förebyggt eller förhindrat dödsfallet. Vad som avses med stöd motiverar inte utredningen. Regeringen föreslår att utredningsmyndigheten vid genomförande av en utredning ska analysera om det finns åtgärder som har vidtagits eller som hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet.

Det är fråga om åtgärder som avser både den enskildes livssituation och de strukturella, organisatoriska och samhälleliga faktorer som kan ha påverkat skeendet. Det kan handla om åtgärder i form av enskilda beslut eller mer övergripande åtgärder, såsom resursfördelning, tillgänglighet till vård och stöd och informationsöverföring mellan aktörer. Sådana analyser är nödvändiga för att synliggöra systembrister och systemmöjligheter på det suicidpreventiva området. Det kan till exempel handla om återkommande mönster i form av otillräcklig samverkan mellan aktörer, och hinder för att tidigt upptäcka riskfaktorer. En sådan analys kommer att bidra med viktigt kunskapsunderlag för att utveckla det suicidförebyggande arbetet på samhällsnivå.

När det gäller åtgärder som har vidtagits handlar det om sådana åtgärder som har identifierats genom den kartläggning och analys av omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet. Åtgärderna ska analyseras utifrån hur de har fungerat förebyggande för dödsfallet. Det kan handla om att bedöma om åtgärder varit ändamålsenliga, om de genomförts i rätt tid och på rätt sätt, om de varit samordnade med andra aktörer och om de utgått från den enskildes behov. Det kan också handla om att bedöma om tillgänglig kunskap, såsom riktlinjer, vägledningar eller utbildningsmaterial, har tillämpats på ett korrekt och effektivt sätt.

När det gäller åtgärder som hade kunnat vidtas handlar det om insatser som varit möjliga att genomföra men som inte genomförts. Det kan handla om aktivering av stödinsatser eller förbättrad samverkan i komplexa ärenden. Det kan också röra sig om situationer där personen uttryckt behov eller signalerat oro, som hade kunnat tas på större allvar och föranlett konkreta åtgärder. Utredningsmyndighetens arbete ska utgå från aktuell kunskap inom det suicidpreventiva området, vilket även kan inkludera arbetssätt som i dag inte förekommer i nämnvärd utsträckning, men som hade kunnat vara relevant för det enskilda fallet. Det kan exempelvis handla om nya samverkansformer, organisatoriska lösningar eller tekniska verktyg som möjliggör tidigare upptäckt av risker, bättre informationsöverföring eller mer personcentrerade insatser. Ett sådant perspektiv är viktigt för att driva utvecklingen och lärandet på det suicidpreventiva området framåt.

Möjlighet för närstående att bistå med uppgifter

För att få en så fullständig bild som möjligt av de omständigheter som föregått ett dödsfall och vilka samhällskontakter personen har haft, är närstående en viktig källa till information. Utredningen konstaterar att närstående ofta har en djupare uppfattning och ett längre perspektiv på den avlidnes situation jämfört med andra aktörer såsom hälso- och sjukvården, skolan och arbetsplatsen. Närstående kan också ha tillgång till uppgifter om den avlidne som utredningsmyndigheten inte kan få tillgång till genom någon annan aktör. Det kan exempelvis handla om information om

myndighetskontakter som av olika skäl inte finns dokumenterad. Det finns därför skäl att låta närstående bidra med uppgifter till en utredning.

Utredningen föreslår att närstående ska höras, om det inte är uppenbart olämpligt. *Folkhälsomyndigheten* och *SKR* efterfrågar ett förtydligande om att närståendes medverkan bygger på frivillighet. *Region Örebro* anser att frivilligheten i närståendes deltagande måste vara otvetydig. *Nationellt kompetenscentrum anhöriga* framför att det är viktigt att efterlevande inte känner sig pressade att delta i utredningar, med hänsyn till deras välmående. *Anhörigas Riksförbund* framhåller att anhöriga inte är en generell resurs för det offentliga. Regeringen anser att frivillighet är en förutsättning för att närstående ska kunna bidra till utredningsarbetet på ett ändamålsenligt sätt och att detta tydligt bör framgå av förslagets utformning.

Att närstående ska höras antyder att de ska förhöras, vilket inte är avsikten med förslaget. Regeringen föreslog i lagrådsremissen att utredningsmyndigheten ska ge närstående en möjlighet att delta när en utredning genomförs om det inte är uppenbart olämpligt. *Lagrådet* anser att det framstår som missvisande att i lagtexten tala om ett deltagande av de närstående när det enbart är fråga om att de närstående ska kunna lämna uppgifter i syfte att myndigheten ska få ett så bra underlag som möjligt för sitt utredningsarbete. Paragrafen bör enligt Lagrådet formuleras på ett sätt som bättre svarar mot den tänkta innebörden och föreslår att ordet ”delta” byts ut mot ”bistå med uppgifter”. Lagrådet anser vidare att paragrafen mot bakgrund av dess begränsade innebörd inte bör placeras under rubriken Utredningens genomförande. I stället bör den med en egen rubrik tas in efter 7 § eller 8 § som handlar om biträde av experter och sakkunniga respektive skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten. Regeringen instämmer i Lagrådets synpunkter om att formuleringen bistå med uppgifter bättre beskriver förslagets innebörd samt att paragrafen bör placeras med en egen rubrik med lydelsen Möjlighet för närstående att bistå med uppgifter. I fråga om paragrafens placering bedömer regeringen att en lämplig placering är direkt efter bestämmelserna om biträde av experter och sakkunniga respektive skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten.

Utredningen är dock inte avhängig att en närstående bistår med uppgifter. En utredning ska således genomföras oaktat om närstående vill detta, vilket *Region Västerbotten* och Folkhälsomyndigheten efterfrågat ett förtydligande om. Enligt regeringens bedömning står behovet av ett mer effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete i rimlig proportion till intrånget i den personliga integriteten hos dem som kommer att beröras av en utredning. Frågor om personuppgiftsbehandling behandlas i avsnitt 11.

I vilka fall det skulle vara uppenbart olämpligt att ge närstående en möjlighet att bistå med uppgifter när en utredning genomförs är en bedömning som får göras av utredningsmyndigheten. Det skulle exempelvis kunna vara olämpligt om det framkommer att hälsan hos den närstående skulle kunna påverkas negativt av att delta i en utredning. Ett annat exempel är om den avlidne och den närstående är dokumenterat brottsoffer respektive gärningsperson i förhållande till varandra, en situation som också *Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige* har framfört.

Med närstående avses anhöriga eller annan person som den avlidne haft en nära relation till. En närstående kan vara make, maka, partner, sambo, särbo, barn, förälder eller syskon. Det behöver inte vara fråga om faktiskt släktskap, en nära vän kan också omfattas. Utredningsmyndigheten får göra en bedömning av vem som ska anses som närstående. En närstående kan bistå med uppgifter genom att exempelvis medverka i en intervju med utredningsmyndigheten. Den närstående kan också få möjlighet att lämna skriftlig information. Det är upp till utredningsmyndigheten att avgöra lämplig form för detta. Det kan inte uteslutas att utredningsmyndigheten i en intervjusituation kan behöva lämna uppgifter som skyddas av sekretess till en närstående. Utredningsmyndigheten bör dock utforma sina frågeställningar på ett sådant sätt att inte fler sekretesskyddade uppgifter än nödvändigt lämnas ut. Det är viktigt att närstående skyddas från att få fler uppgifter än nödvändigt och då riskera att dela med sig av uppgifter som skyddas av sekretess. I det fall utredningsmyndigheten lämnar en uppgift som skyddas av sekretess ska myndigheten informera närstående om att uppgiften skyddas av sekretess.

Närståendes deltagande i en utredning kan vara emotionellt krävande för såväl den närstående som för utredaren vid utredningsmyndigheten. Deltagandet ställer höga krav på utredningsmyndighetens arbetssätt, exempelvis avseende bemötande, lyhördhet och förmåga att hantera svåra situationer. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att rätt kompetens är avgörande för att säkerställa att närståendes deltagande sker på ett etiskt och professionellt sätt för att minimera risken för ytterligare psykisk belastning för de närstående. Regeringen anser att det är av stor vikt att utredningsmyndigheten säkerställer att närståendes deltagande hanteras av personer med adekvat kompetens, vilket även *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering* och *Akademikerförbundet SSR* påtalat. Med adekvat kompetens avses exempelvis erfarenhet av samtal med personer i sorg och förståelse för etiska överväganden i kontakt med närstående. Utredningsmyndigheten bör även överväga former för hänvisning till stöd och återkoppling till närstående som deltagit i en utredning, utifrån vad som bedöms lämpligt i det enskilda fallet, något som Region Västerbotten efterfrågat förtydliganden kring. Detta för att tillgodose de närståendes välmående och säkerställa att deltagandet sker på ett ansvarsfullt sätt.

Barnombudsmannen betonar att samtal med barn som närstående måste ske med särskild kompetens. Regeringen konstaterar att barn är en särskilt skyddsvärd grupp, och samhället har ett ansvar att säkerställa att barnets rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter tillgodoses. Det innefattar att barn inte bör involveras i sammanhang som kan vara olämpliga med hänsyn till deras utveckling och välbefinnande, men också rätten att vara delaktig i frågor som rör dem. Utredningsmyndigheten bör därför, i fråga om barn som är närstående, i varje enskilt fall göra en bedömning om deltagande kan vara uppenbart olämpligt med hänsyn till barnets ålder, mognad, relation till den enskilde i fråga och barnets vilja. Regeringen instämmer i det *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* framför om att barnet måste ha fått tillräckligt med information om utredningen för att kunna ta ställning till deltagandet. Det är utredningsmyndighetens ansvar att säkerställa att sådan information ges på ett sätt som är anpassat till barnets ålder och

mognad och med hänsyn till barnets bästa. Förslagets konsekvenser för barn redovisas i avsnitt 15.4.

Göteborgs universitet framför att faktumet att närstående ska intervjuas kort efter ett suicid skapar en etisk intressekonflikt mellan kunskapsinhämtning och risken för ytterligare lidande. Regeringen konstaterar att intervjuer med närstående inte bör göras för nära inpå dödsfallet, då närstående kan befinna sig i chock. Utredningsmyndigheten bör beakta den forskning som utredningen hänvisar till som talar för att det av etiska och psykologiska skäl vore direkt olämpligt att genomföra intervjuer tidigare än fyra veckor efter dödsfallet. Samtidigt är det viktigt att närståendes deltagande inte sker allt för långt efter dödsfallet då det kan begränsa användbarheten av den närstående uppgifter, exempelvis till följd av att denne glömt bort detaljer om händelseförloppet.

Underlag som syftar till att förebygga suicid

För att utredningsverksamheten ska kunna förebygga suicid behöver lärdomar från utredningsverksamheten återföras till berörda verksamheter, för att stärka samhällets samlade förmåga till suicidprevention. De lärdomar som återförs bör i huvudsak vara på aggregerad nivå och utgå från analyser från flera utredningar. Analyser från enskilda utredningar visar inte nödvändigtvis på systembrister eller systemmöjligheter, vilket är fokus för utredningsverksamheten. Det kan dock inte uteslutas att det även kan finnas behov av att återföra lärdomar från en enskild utredning, om det bedöms bidra med relevanta insikter.

Utredningen föreslår att utredningsmyndigheten ska ta fram underlag för beslut om åtgärder som har som mål att förebygga eller förhindra suicid. Samtidigt kan underlagen enligt utredningen rikta sig till olika mottagare beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Regeringen anser att utredningens föreslagna avgränsning till underlag för beslut om åtgärder riskerar att utesluta sådana underlag som inte innehåller underlag för konkreta förslag på beslut om åtgärder, men som kan bidra till lärande om hur suicid kan förebyggas. Det är inte heller lämpligt att underlag som riktar sig till andra aktörer än regeringen är utformade på ett sådant sätt att de anger vilka beslut om åtgärder som respektive mottagare bör fatta. Att förebygga suicid innefattar åtgärder i förväg för att förhindra suicid, varför regeringen anser att underlag som syftar till att förebygga suicid är den mest ändamålsenliga formuleringen för det underlag som utredningsmyndigheten ska ta fram.

Utredningen föreslår vidare att underlag ska tas fram när utredningsmyndigheten finner att så är lämpligt. Samtidigt resonerar utredningen att underlag ska tas fram när det är möjligt. *Funktionsrätt Sverige* och *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* anser att utredningarna i princip alltid bör leda till förslag på åtgärder. Enligt regeringen är det av stor betydelse att lärdomar från utredningarna återförs till berörda aktörer för att på så sätt stärka samhällets samlade förmåga till suicidprevention. Utredningsmyndigheten ska därför utifrån de utredningar som genomförts ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid. Den närmare utformningen och omfattningen av underlagen är utredningsmyndigheten bäst lämpad att avgöra. Det är dock viktigt att underlaget utformas så att ingen

fysisk person kan identifieras, något som även Nationellt kompetenscentrum anhöriga framför.

Underlagen kan utformas på olika sätt, beroende på innehåll och mottagare. Underlagen kan riktas till regeringen och innehålla förslag på konkreta åtgärder som regeringen kan besluta om. Det kan exempelvis avse uppdrag till en myndighet eller utveckling av nationella riktlinjer. Genom sådana underlag skapas konkreta möjligheter för regeringen att utveckla arbetet på det suicidpreventiva området. Underlag som riktas till regeringen kan också utformas för att förstärka den samlade kunskapen på området, exempelvis genom att lärdomar om återkommande mönster eller andra iakttagelser från utredningar redovisas i kunskapsunderlag. Kunskapsunderlag eller andra former av underlag kan också riktas till andra aktörer än regeringen, exempelvis en myndighet eller sektor, såsom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten. Det kan exempelvis avse ett identifierat behov av förändrade arbetssätt eller utveckling av rutiner eller riktlinjer. Underlag som utredningsmyndigheten tar fram behöver dock inte nödvändigtvis ha en utpekad mottagare, utan kan exempelvis publiceras på utredningsmyndighetens webbplats och därigenom göras tillgängliga för berörda aktörer.

Det blir upp till respektive verksamhet att avgöra om åtgärder bör vidtas med anledning av ett underlag. Underlagen ska således inte utformas på ett sådant sätt att utpekade aktörer åläggs att vidta åtgärder. Detta hindrar inte utredningsmyndigheten från att lämna rekommendationer om exempelvis hur olika verksamheter kan utvecklas för att förebygga suicid. Utredningsmyndigheten har vidare inget uppdrag att tillse att det vidtas någon åtgärd, vilket Funktionsrätt Sverige och Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa framfört synpunkter om. Det är därmed inte fråga om tillsyn, vilket *Socialstyrelsen* och Region Skåne efterfrågat ett förtydligande om. Utredningsverksamheten ska med hjälp av de underlag som tas fram, som ska fungera kunskapshöjande och kan innehålla rekommendationer, främja lärande och utveckling.

Utredningsmyndigheten bör rapportera till Regeringskansliet och sprida lärdomar till berörda aktörer

På lägre föreskriftsnivå än lag bör det regleras att utredningsmyndigheten på återkommande basis ska lämna en rapport om utredningarna till Regeringskansliet. Rapporten bör innehålla en samlad bild av de underlag som syftar till att förebygga suicid som myndigheten tagit fram, andra lärdomar från utredningarna och övergripande information om utredningsarbetet.

Det bör vidare regleras att utredningsmyndigheten ska sprida lärdomar från utredningarna till relevanta aktörer. För att utredningarna ska leda till ett förbättrat lärande om suicid är det avgörande att de lärdomar som framkommer av utredningarna återkopplas till de aktörer som har möjlighet att vidta suicidpreventiva åtgärder. Det kan bl.a. handla om att sprida framtagna underlag för att förebygga suicid eller andra lärdomar från utredningarna genom kommunikationsinsatser riktade mot exempelvis kommuner och regioner, medverkan på konferenser och deltagande i myndighetsgemensamma nätverk. Regeringen instämmer i det Region Västerbotten anför om att lärdomar från utredningar bör valideras innan

de sprids. Regeringen anser att det är viktigt att lärdomar från utredningsverksamheten vilar på ett metodologiskt välgrundat arbete som är förankrat i relevant kunskap inom det suicidpreventiva området. Regeringen instämmer i vad *Diskrimineringsombudsmannens* anför om att information från utredningsverksamheten bör anpassas till berörda målgrupper.

8 Biträde av experter och sakkunniga

Regeringens förslag

Utredningsmyndigheten ska få anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt den nya lagen.

Statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt den nya lagen genom att ställa experter till förfogande. Detta ska inte gälla Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer överens med regeringens men har en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Remissutfallet är i huvudsak positivt. Några remissinstanser framför synpunkter om vilken kompetens som behöver finnas i utredningsverksamheten. *Vetenskapsrådet* anser att aktiva forskare inom flera olika vetenskapliga discipliner bör anlitas som experter och biträda utredningsmyndigheten. Även *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Region Skåne* och *Region Västerbotten* understryker vikten av att utredningsfunktionen har en tydlig koppling till forskning. *SPF Seniorerna* och *Region Stockholm* betonar vikten av att tillvarata den kunskap som finns inom Nationellt centrum för suicidforskning och prevention.

Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa tillstyrker förslaget men anser att det behöver förtydligas att utredningsmyndigheten bör anlita experter och sakkunniga. *Tjänstemännens centralorganisation* anser att Arbetsmiljöverket bör inkluderas som samarbetspart till utredningsmyndigheten så att arbetsplatsperspektivet finns med från början. Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa och *Funktionsrätt Sverige* efterfrågar tydligare skrivningar kring vikten av att ta in civilsamhällets expertis. *Spelberoendegruppen* framför att det ska skrivas in i lagförslaget att de ideella organisationer som besitter värdefull kunskap och erfarenhet om suicid ska involveras i lämpliga delar av det förebyggande arbetet som kommer att ske utifrån lagstiftningen. *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor* efterlyser ett förslag för hur civilsamhällesorganisationer ska kompenseras vid deltagande i suicidanalysutredningar.

Skälen för regeringens förslag

Utredningsmyndigheten ska få anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten

Bakgrunden till suicid är ofta komplex och innefattar flera samverkande faktorer, däribland individuella, sociala och strukturella. För att utredningsverksamheten ska kunna spegla denna komplexitet behöver det vid utredningsmyndigheten finnas en bredd av kompetenser och erfarenheter. Utredningsmyndigheten behöver exempelvis ha kunskap och erfarenhet från olika verksamhetsområden för att kunna belysa händelseförlopp och systembrister utifrån olika perspektiv, och därigenom genomföra så ändamålsenliga och heltäckande utredningar som möjligt. Det är också angeläget att säkerställa att adekvat kompetens finns för att närståendes deltagande ska ske på ett etiskt och professionellt sätt, vilket är särskilt angeläget i fråga om deltagande av barn som närstående. Förslaget om möjlighet för närstående att bistå med uppgifter behandlas i avsnitt 7.

Den breda kompetensen och erfarenheten behöver inte nödvändigtvis finnas inom utredningsmyndigheten. Behovet av expertis kan också skilja sig åt vid olika tidpunkter. Om utredningsmyndigheten arbetar med ett särskilt tematiskt urval såsom suicid bland unga vuxna, kan det finnas behov av särskild kompetens i fråga om det valda temat. I andra fall kan det finnas behov av särskild sakkunskap för att hantera metodologiska svårigheter, såsom att tolka komplexa samband mellan riskfaktorer och suicid. Det kan därtill finnas anledning att koppla referensgrupper till utredningsverksamheten. Att arbeta med referensgrupper kan vara ett sätt för utredningsmyndigheten att fånga upp särskilda perspektiv på systembrister och systemmöjligheter.

För att kunna uppnå en ändamålsenlig och tvärsektoriell utredningsverksamhet bör utredningsmyndigheten kunna få anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt den nya lagen. Med experter avses myndighetsrepresentanter. Med sakkunniga avses andra än myndighetsrepresentanter. Det är fråga om personer som har kompetens som kan vara av vikt för utredningsmyndighetens arbete, exempelvis representanter från organisationer inom det civila samhället eller fristående forskare. De som biträder utredningsmyndigheten ska inte vara knutna till utredningsmyndigheten på annat sätt än genom att bidra med sin sakkunskap eller expertis.

Som *Vetenskapsrådet*, *Region Västerbotten* och *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd* framför behöver det för utredningsverksamheten finnas vetenskaplig kompetens samt en koppling till forskning, bl.a. för att utveckla och kvalitetssäkra utredningsarbetet och tillhörande analyser. Även Nationellt centrum för suicidforskning och prevention och Arbetsmiljöverket har kunskap som bör kunna tillvaratas inom utredningsverksamheten, vilket *SPF Seniorerna* och *Region Stockholm* respektive *Tjänstemännens centralorganisation* framför. Regeringen instämmer i det *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa*, *Funktionsrätt Sverige* och *Spelberoendegruppen* framför om vikten av civilsamhällets roll för utredningsmyndigheten. Regeringen anser att civilsamhället kan ha kunskap som är värdefull för utredningsmyndigheten. Det är upp till utredningsmyndigheten att avgöra vilken kompetens som behövs och vid behov anlita experter och sakkunniga.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor efterlyser ett förslag för hur civilsamhällesorganisationer ska kompenseras vid deltagande i suicidanalysutredningar. Förslaget om att utredningsmyndigheten ska få anlita extern expertis innebär ingen skyldighet för organisationer att biträda utredningsmyndigheten. Det blir således den organisation som får förfrågan om att anlitas som expert som får bedöma sina förutsättningar att delta i utredningen.

Skyldighet för vissa statliga förvaltningsmyndigheter att biträda vid verksamhet enligt den nya lagen

I 8 § förvaltningslagen (2017:900) anges att en myndighet inom sitt verksamhetsområde ska samverka med andra myndigheter. Den medverkan av andra myndigheter som behövs i utredningsverksamheten kan vara mer omfattande än den samverkansskyldighet som regleras i förvaltningslagen. Med hänsyn till att de utredningar som utredningsmyndigheten ska genomföra är av systeminriktad karaktär och att det kommer att finnas behov av att belysa frågor som rör flera sektorer och professioner finns skäl att införa en skyldighet för vissa statliga förvaltningsmyndigheter att ställa experter till utredningsmyndighetens förfogande. Motsvarande skyldighet att biträda finns i utredningsverksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, förkortad LUB (3 § LUB).

Regeringen instämmer i utredningens förslag om att statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt den nya lagen genom att ställa experter till förfogande. Myndigheter som i första hand kan beröras är Inspektionen för vård och omsorg och Statens skolinspektion, genom att utredningen berör ett område som står under tillsynen av respektive myndighet. Exempel på myndigheter vars ansvarsområde kan beröras är Socialstyrelsen och andra myndigheter med särskild kompetens inom frågor som rör barn, såsom Statens skolverk, Barnombudsmannen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Det är således fråga om myndigheter med expertkunskap inom sektorer som i hög utsträckning möter personer vars dödsfall kan bli föremål för en utredning. Skyldigheten gäller på begäran av utredningsmyndigheten.

Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen har en konstitutionell särställning genom sina olika granskningss- och kontrollfunktioner. Av detta skäl bör de undantas från skyldigheten. Samma bedömning gjordes när motsvarande bestämmelse infördes i lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall (prop. 2017/18:215 s. 59).

9 Skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten

Regeringens förslag

Följande myndigheter och yrkesverksamma ska på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning:

1. myndigheter som ansvarar för rättsmedicinsk undersökning,
2. myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2,
4. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
5. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom skolväsendet eller annan utbildningsverksamhet, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds, och
6. myndigheter som utövar tillsyn över sådana verksamheter som avses i 1–5, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten även ska omfatta myndigheter vars verksamhet berör barn och verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som fullgör uppgifter som berör barn. Utredning föreslår att de myndigheter och yrkesverksamma som är skyldiga att lämna uppgifter är de som har kommit i kontakt med eller fått uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Utredningen föreslår en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Ett flertal remissinstanser tillstyrker förslaget, såsom *Inspektionen för vård och omsorg*, *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering*, *Statens institutionsstyrelse*, *Statens Haverikommission, Socialstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Folkhälsomyndigheten, Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa*, *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* och *Region Jönköpings län.* Samtidigt efterfrågar flera remissinstanser som tillstyrker förslaget förtydliganden.

Folkhälsomyndigheten anser att resonemangen i fråga om utredningsmyndighetens inhämtande av underlag behöver utvecklas bl.a. eftersom att söka information om vem som haft kontakt med den avlidne kommer i sig att sprida sekretessbelagd information till ett antal aktörer. Folkhälsomyndigheten lyfter också frågan om möjligheten för myndigheten att få löpande tillgång till uppgifter i vissa register. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* samt flera kommuner och regioner, däribland *Region Kronoberg* och *Piteå kommun* efterfrågar förtydliganden om hur informationsdelningen som följer av den föreslagna uppgiftsskyldigheten ska

hanteras i praktiken. SKR anser att det bör förtydligas att utredningsmyndigheten i möjligaste mån behöver precisera vilka uppgifter som den behöver, och hur långt tillbaka i tiden som uppgiftsskyldigheten sträcker sig. *Försäkringskassan* ser behov av förtydliganden kring vilka överväganden som den utlämnande myndigheten ska göra när den får en begäran om att lämna uppgifter. *RFSL Ungdom* anser att det är viktigt, såsom utredningen föreslår, att det görs en bedömning i varje fall för att endast hämta in integritetskänsliga uppgifter som kan antas ha betydelse för utredningen.

Svenska skolläkarföreningen påpekar att elevhälsans medicinska insats bör involveras i alla utredningar av suicid hos barn och unga. Föreningen anser att uppgiftsskyldigheten även bör omfatta skolan och att sekretessen för den övriga (icke medicinska) elevhälsan bör ses över. *Svenska läkaresällskapet* uttrycker ett behov av förtydliganden kring den sekretessbrytande bestämmelsen för elevhälsans personal och anser att även den icke medicinska elevhälsan bör omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Statens Haverikommission nämner att vissa uppgifter i myndighetens utredningsverksamhet kan komma att undantas från ett utlämnande, eftersom de omfattas av sådana sekretessregler som är undantagna från den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Myndigheten ifrågasätter behovet av att särskilt reglera en uppgiftsskyldighet för anställda och anser att skyldigheten för anställda att lämna ut uppgifter redan torde följa av att det finns en sådan skyldighet för myndigheten.

Karolinska institutet konstaterar att det saknas perspektiv kring digitala källor, där enligt internationell forskning den största delen av kommunikationen och informationen om suicid äger rum i dag, särskilt bland unga människor.

Socialstyrelsen förutser att vissa händelser kan komma att utredas av både Socialstyrelsen genom en så kallad skade- och dödsfallsutredning och av den nya utredningsfunktionen, och saknar ett resonemang om det vore lämpligt att Socialstyrelsen får ta del av utredningsmyndighetens utredningsmaterial, samt en analys av hur en eventuell samverkan bör ske mellan myndigheterna.

Skälen för regeringens förslag

En uppgiftsskyldighet är avgörande för utredningsverksamheten

För att kunna genomföra ändamålsenliga utredningar som syftar till att förebygga suicid bedömer regeringen att utredningsmyndigheten behöver ta del av uppgifter från flera olika aktörer. Det kan exempelvis handla om journaler, tjänsteanteckningar och läkarintyg, men även muntliga uppgifter från intervjuer med anställda och även uppgifter från digitala källor. För att kunna klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet samt analysera åtgärder som vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet behöver uppgifter inhämtas från närstående till den avlidne och även från andra aktörer. Det är sannolikt att sådant underlag i många fall omfattas av sekretess. Regeringen bedömer att behovet av uppgifterna motiverar att det införs en skyldighet för vissa myndigheter och yrkesverksamma att lämna de uppgifter som behövs för en utredning. Skyldigheten att lämna uppgifter bör gälla på begäran och

inte på eget initiativ. En motsvarande uppgiftsskyldighet finns i 5 och 5 a §§ lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

Myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar

Utredningsmyndigheten kommer i princip alltid att behöva uppgifter från de myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar. Det är i dag endast Rättsmedicinalverket som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar (2 § 2 förordningen [2007:976] med instruktion för Rättsmedicinalverket). Efter rättsmedicinsk undersökning svarar Rättsmedicinalverket för att intyg om dödsorsak utfärdas (16 § begravningsförordningen [1990:1147]). Utredningsmyndigheten kommer dels att behöva uppgifter om vilka som avlidit i suicid (och i tillämpliga fall uppgifter om dödsfall där dödssättet är oklart), dels kunna ta del av intyget om dödsorsak där information kring dödsorsak och dödssätt finns. Utredningsmyndigheten kommer regelbundet behöva begära ut underlag från Rättsmedicinalverket, både utifrån det urval eller tema som utredningsmyndigheten avser att utreda, och uppgifter för eventuella förstudier och kartläggningar inför dessa urval och teman. Det finns därför skäl att införa en skyldighet för de myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar att på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning.

Myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds

Vilka aktörer utöver Rättsmedicinalverket som kan vara aktuella att inhämta uppgifter från kommer att variera från fall till fall. Den komplexitet som ofta omgärdar suicid gör det svårt att på förhand avgöra vilka aktörer det kan handla om. För att säkerställa att utredningsmyndigheten har förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett ändamålsenligt sätt bör utredningsmyndigheten ges förutsättningar att kunna hämta in uppgifter från samtliga myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Det bör därför införas en skyldighet för sådana myndigheter att på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning.

Utredningen föreslår att skyldigheten ska omfatta de myndigheter som har kommit i kontakt med eller fått uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Av utredningens resonemang framgår emellertid att det som avses är myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Det kan röra sig om uppgifter hos myndigheter som avser kommunikation mellan myndigheten och den person vars dödsfall utreds. Uppgifter om personen kan även finnas hos myndigheten i ansökningar, förfrågningar eller beslut som avser råd, stöd eller vård. Det kan också handla om uppgifter som en myndighet fått från någon annan än personen i fråga, exempelvis att myndigheten har fått in en orosanmälan till socialtjänsten om barn eller uppgifter från en vårdnadshavare om barnet. Regeringen anser att uppgiftsskyldigheten bör utformas på så sätt att det omfattar myndigheter som har uppgifter om den person vars dödsfall utreds.

Det är troligt att myndigheter inom hälso- och sjukvården i flera fall kommer att ha uppgifter som är av intresse för utredningsmyndigheten. Utredningen konstaterar utifrån en registerstudie att 60 procent av dem

som avlidit i suicid hade haft kontakt med vården inom fyra veckor från sin dödsdag. Eftersom alla suicid bland barn ska utredas är även skolan en viktig informationskälla då det är i skolan som de flesta barn tillbringar en stor del av sin vardag. Som *Svenska skolläkarföreningen* påpekar har elevhälsan, inte minst den medicinska, mycket kunskap som är relevant för en utredning. Uppgiftsskyldigheten undantar inte den icke medicinska elevhälsan, vilket *Svenska läkaresällskapet* önskat ett förtydligande kring. Även myndigheter inom socialtjänsten bör i flera fall ha uppgifter som behövs för en utredning, utifrån att socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn och ungas hälsa och utveckling. Detsamma gäller myndigheter som bedriver verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, bl.a. utifrån att utredningen konstaterar att personer med psykisk funktionsnedsättning har en statistiskt förhöjd suicidrisk jämfört med befolkningen i övrigt. Beroende på omständigheterna kring dödsfallet kan också exempelvis Polismyndigheten, räddningstjänst, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, Kronofogden, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket eller Försäkringskassan ha uppgifter som utredningsmyndigheten behöver.

Statens Haverikommission nämner att vissa uppgifter i myndighetens utredningsverksamhet kan komma att undantas från ett utlämnande, exempelvis uppgifter som myndigheter förfogar över på grund av ett internationellt avtal samt uppgifter från ett utländskt organ. Regeringen bedömer att utredningsmyndigheten kan genomföra ändamålsenliga utredningar även utan sådana uppgifter.

Socialstyrelsen efterfrågar ett resonemang om det vore lämpligt att Socialstyrelsen får ta del av utredningsmyndighetens utredningsmaterial i de fall då händelser kan komma att utredas av både Socialstyrelsen i form av skade- och dödsfallsutredningar och av utredningsmyndigheten. Socialstyrelsen efterfrågar även en analys av hur en eventuell samverkan bör ske mellan myndigheterna. Regeringen konstaterar att Socialstyrelsens möjlighet att inhämta uppgifter regleras i lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, och att det saknas beredningsunderlag för att föreslå en utökad uppgiftsskyldighet. Socialstyrelsen och utredningsmyndigheten kan samverka med stöd av 8 § förvaltningslagen (2017:900).

Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten även ska gälla för myndigheter vars verksamhet berör barn. Regeringen delar bedömningen att sådana myndigheter kommer att vara centrala för utredningsmyndighetens arbete. Regeringen bedömer dock att de myndigheter som det rör sig om redan omfattas av den uppgiftsskyldighet som föreslås för samtliga myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds.

Anställda hos de myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten

Det kan förekomma situationer där en anställd hos en myndighet har relevanta uppgifter om den avlidna personen eller omständigheterna kring dödsfallet som inte dokumenterats inom myndigheten, exempelvis iakttagelser från ett hembesök eller muntligt samtal. Det kan även röra sig om omständigheter som enbart är kända för en anställd, exempelvis en oro för barn som aldrig blev föremål för en anmälan men som ändå är av betydelse för utredningsmyndigheten. Utredningsmyndigheten bör därför även

kunna vända sig direkt till anställda vid de myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten med en begäran om att få de uppgifter som behövs för en utredning. Syftet är att nödvändiga uppgifter kan inhämtas för att utredningen ska bli så fullständig och ändamålsenlig som möjligt. Uppgiftsskyldigheten för anställda gäller förhållanden som den anställde har fått kännedom om i sin verksamhet hos myndigheten. Förhållanden som den anställde har fått kännedom om som privatperson omfattas inte av uppgiftsskyldigheten.

Statens Haverikommission ifrågasätter behovet av ett förtydligande att anställda omfattas av uppgiftsskyldigheten då det torde följa av skyldigheten för myndigheten där den anställda är anställd. Regeringen konstaterar att det är upp till utredningsmyndigheten att bedöma när begäran om uppgifter ska riktas till myndigheten eller till en anställd. För att utredningsmyndigheten ska kunna ha den valmöjligheten behöver det finnas en särskild uppgiftsskyldighet även för anställda. Den föreslagna lagtekniska lösningen är i linje med den som finns i lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall (se prop. 2011/12:4 s. 37 och 38).

Verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds

Verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet kan i vissa fall ha uppgifter som behövs för en utredning. Det är angeläget att utredningsmyndighetens arbete inte begränsas beroende på om den avlidne har tagit del av verksamhet som bedrivs av en privat eller offentlig aktör. Regeringen anser därför att det bör införas en uppgiftsskyldighet även för de verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet. Uppgiftsskyldigheten bör avse de sektorer som bedöms kunna bli frekventa uppgiftslämnare till utredningsmyndigheten, såsom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolväsendet och annan utbildningsverksamhet samt verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. De verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom nämnda sektorer som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds ska på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning.

Hälso- och sjukvård avser verksamhet som bedrivs enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten ska omfatta verksamhet på socialtjänstens område och anger att socialtjänstens område även omfattar verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. För att tydliggöra vilka som omfattas av uppgiftsskyldigheten anser regeringen att det bör framgå direkt av lag att både socialtjänst och verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade omfattas av förslaget. Socialtjänst omfattar verksamhet som bedrivs enligt såväl socialtjänstlagen (2025:400), som lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (1 kap. 2 § socialtjänstlagen). Yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom nämnda sektorer kan avse privata sjukhus och mottagningar av olika slag samt privat företagshälsovård, och privata hem för vård eller boende för såväl barn som vuxna.

Att utredningsmyndigheten kan inhämta uppgifter från skolväsendet och annan utbildningsverksamhet, oavsett huvudman, är särskilt betydelsefullt

då utredningsmyndigheten föreslås utreda samtliga suicid bland barn. Skolväsendet inbegriper sådan verksamhet som avses i 1 kap. 1 § och 2 kap. 5 § skollagen (2010:800). Yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom skolväsendet kan exempelvis avse fristående gymnasieskolor och fristående förskolor. Med annan utbildningsverksamhet avses ett vidsträckt område som omfattar allt från utbildning hos studieförbund och folkhögskolor, samt eftergymnasial yrkesutbildning till högskoleutbildning vid universitet och högskolor (jfr 2 kap. 5 § diskrimineringslagen [2008:567] och prop. 2007/08:95 s. 192, 506 och 507). Högskoleutbildning vid universitet och högskolor kan bedrivas dels vid statliga universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434), dels vid enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda examina. Skolväsendet och annan utbildningsverksamhet utgör ofta sociala miljöer där viktiga observationer kan göras. Unga vuxna är en åldersgrupp som i hög utsträckning tar del av sådan utbildningsverksamhet. Det kan i sammanhanget konstateras att unga i åldrarna 20–29 år är den enda åldersgrupp där förekomsten av suicid i förhållande till åldersgruppens storlek har ökat under de senaste 20 åren. Det anses därför motiverat att även uppgifter från sådana verksamheter ska kunna inhämtas, oavsett huvudman.

Utredningen föreslår att alla verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som fullgör uppgifter som berör barn ska omfattas av uppgiftsskyldigheten, men redogör inte närmare för skälen till förslaget. Regeringen anser att en sådan skyldighet är svår att motivera till följd av det stora antalet aktörer inom vitt skilda verksamheter som då skulle omfattas. En sådan reglering riskerar att skapa en osäkerhet kring vilka aktörer som omfattas av uppgiftsskyldigheten. Vidare konstaterar regeringen att de primära enskilda verksamheter där barn regelmässigt förekommer, alltså sådana inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, skolväsendet och annan utbildningsverksamhet, kommer att omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Det innebär att utredningsmyndigheten kommer att ha tillgång till de mest relevanta uppgifterna om barn som kan finnas inom enskilda verksamheter.

Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten för utpekad yrkesmässigt bedriven verksamhet ska avse de verksamma som fullgör uppgifter inom respektive verksamhet. I likhet med utredningen anser regeringen att förslaget ska avse endast yrkesverksamma. Enligt regeringens bedömning framgår detta av att skyldigheten gäller alla verksamma inom utpekad yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet. Det finns därför inget skäl att tillägga att det rör sig om sådana verksamma som fullgör uppgifter inom utpekad verksamhet. Med yrkesverksamma avses de som får ersättning utöver kostnadstäckning för sina insatser, exempelvis anställda, uppdragstagare och praktikanter. Inom hälso- och sjukvården kommer därmed exempelvis läkare, sjuksköterskor, barnmorskor, kuratorer, psykologer och psykoterapeuter att ingå i kretsen uppgiftsskyldiga (jfr prop. 2006/07:108 s. 35).

Karolinska institutet lyfter vikten av att beakta digitala källor vid utredningsarbetet, bl.a. med hänsyn till att en stor del av kommunikationen i dag sker digitalt, inte minst bland unga. Regeringen instämmer i att digitala källor kan vara relevanta att beakta i en utredning. Utredningsmyndigheten kommer att kunna ta del av sådana digitala uppgifter som

finns hos de aktörer som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten. En uppgiftsskyldighet för andra aktörer än de som omfattas av utredningens förslag finns det inte beredningsunderlag för.

Myndigheter som utövar tillsyn över de verksamheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten

Uppgifter som är värdefulla för en utredning kan även finnas hos de myndigheter som utövar tillsyn över de verksamheter som kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten. Det handlar exempelvis om Inspektionen för vård och omsorg som utövar tillsyn över hälso- och sjukvården och socialtjänsten, och Statens skolinspektion som utöver tillsyn över skolväsendet. En tillsynsmyndighet kan exempelvis ha tagit emot anmälningar, genomfört granskningar eller identifierat brister i verksamheter som haft kontakt med den avlidne. En tillsynsmyndighet kan då ha information som skapar en bättre förståelse för de omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet och vilka åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas. För att säkerställa att utredningsmyndigheten kan få tillgång till de uppgifter som behövs för en utredning bör även tillsynsmyndigheter omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen har en konstitutionell särställning genom sina olika gransknings- och kontrollfunktioner. Av detta skäl bör de undantas från skyldigheten att lämna uppgifter.

Hur ska uppgiftsskyldigheten fungera i praktiken?

Regeringen instämmer i *Folkhälsomyndighetens* synpunkt om att efterforskandet över vilka som haft kontakt med den avlidne kommer innebära att information som skyddas av sekretess sprids till berörda aktörer. Det är utredningsmyndighetens ansvar att utforma insamlingen av uppgifter på ett så integritetssäkert sätt som möjligt. Detta ställer krav på att utredningsmyndigheten utformar tydliga rutiner och arbetssätt. Uppgifterna kommer även att skyddas av de förslag som lämnas kring behandling av personuppgifter (se avsnitt 11) samt sekretess och tystnadsplikt (se avsnitt 12). Folkhälsomyndigheten har även lyft frågan om möjligheten för myndigheten att få löpande tillgång till uppgifter i vissa register. Det saknas dock beredningsunderlag för att föreslå att myndigheten ska få löpande tillgång till uppgifter i vissa register. Frågan om utredningsmyndigheten behöver tillgång till ytterligare uppgifter, exempelvis i form av tillgång till uppgifter i ett visst register, kan beaktas i utvärderingen av utredningsverksamheten (se avsnitt 13).

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten omfattar de uppgifter som utredningsmyndigheten bedömer behövs för en utredning. Det går inte att på förhand precisera vilka uppgifter som kommer att vara av betydelse för en enskild utredning, eller hur långt tillbaka i tiden som uppgiftsskyldigheten bör gälla, vilket *SKR* efterfrågat ett förtydligande kring. Hur långt tillbaka i tiden som omständigheter ska klarläggas får avgöras av utredningsmyndigheten utifrån hur relevanta de bedöms för dödsfallet i fråga. Det blir således upp till utredningsmyndigheten att bedöma vilka uppgifter som myndigheten behöver för en utredning och begära dem från relevant aktör.

Regeringen instämmer i SKR:s synpunkt om att utredningsmyndigheten i möjligaste mån bör precisera vilka uppgifter som den behöver. Utredningsmyndigheten kan exempelvis behöva uppgifter för att kunna bedöma om det finns skäl att genomföra en utredning av ett suicid som rör en vuxen eller ett dödsfall med oklart dödssätt som rör barn eller vuxen, dvs. för att bedöma om en sådan utredning kan förebygga suicid. Uppgifter kan således behövas i exempelvis kartläggningar eller förstudier. Eftersom utredningsmyndigheten inte på förhand kan veta vilka uppgifter som den tillfrågade har tillgång till kan utredningsmyndigheten i vissa ärenden behöva lämna ytterligare information om vilka uppgifter som behövs och för vilket ändamål som uppgifterna behövs. Utredningsmyndigheten kan även i enskilda ärenden behöva ta del av samtliga uppgifter i en ärendeakt eller en patientjournal. *Försäkringskassan* har efterfrågat ett förtydligande kring vilka överväganden som den utlämnande myndigheten ska göra när den får en begäran om att lämna uppgifter. Regeringen anser att utredningsmyndigheten har bäst förutsättningar att bedöma om en uppgift behövs för en utredning. Utredningsmyndighetens bedömning av vilka uppgifter som behövs bör därför som huvudregel godtas men den utlämnande aktören bör alltid göra en egen bedömning av om uppgifter ska lämnas ut.

10 Utredningsmyndighetens skyldighet att informera om att en utredning har inletts

Regeringens förslag

Utredningsmyndigheten ska informera en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning att utredningen har inletts. Detta ska inte gälla Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer delvis överens med regeringens. Utredningen föreslår att även statliga förvaltningsmyndigheter som är ansvariga för intern tillsyn av verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska informeras om att en utredning inletts. Utredningen föreslår en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Ett fåtal remissinstanser har yttrat sig och remissutfallet är blandat. *Socialstyrelsen* tillstyrker förslaget men kan se vissa utmaningar när det gäller utredningsmyndighetens förhållande till tillsynen inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, och ser en risk för att förslaget medför att det uppstår parallella utredningar med lex Maria och lex Sarah vilket kan skapa förvirring och bidra till en otydlig ansvarsfördelning bland såväl personal som närstående. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* anser

att det är otydligt om utredningsmyndigheten även är skyldig att informera en myndighet vars verksamhet berörs av utredningen men som inte är en statlig tillsynsmyndighet som exempelvis en socialnämnd. *Folkhälsomyndigheten* avstyrker förslaget och uppger att informationsskyldigheten kan bli en omfattande arbetsuppgift eftersom det troligen kommer att vara ett stort antal verksamheter som aktualiseras. Eftersom kopplingen mellan behov av tillsyn och att personen haft kontakt med verksamheten inte är självklar, anser Folkhälsomyndigheten att uppgiften inte blir proportionerlig vare sig för utredningsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna. Folkhälsomyndigheten anser också att en sådan obligatorisk information motverkar avsikten att utredningsverksamheten ska vara tydligt separerad från tillsyn.

Skälen för regeringens förslag

Det finns ett behov för berörda statliga förvaltningsmyndigheter att få information om att en utredning har inletts. Syftet är att myndigheterna ska kunna planera sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. Informationen är av betydelse för att kunna undvika konflikter med andra pågående eller planerade ärenden, såsom utredningar, tillsynsinsatser och granskningar. Det kan exempelvis uppstå situationer där samma person eller verksamhet kontaktas av flera myndigheter i fråga som rör samma dödsfall och då kan information om att en utredning har inletts möjliggöra att kontakterna genomförs på ett sätt som inte upplevs betungande. Avsaknad av sådan information kan leda till bristande samordning eller dubbelarbete.

Regeringen instämmer i utredningens förslag om att statliga förvaltningsmyndigheter som ansvarar för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning ska informeras om att utredningen har inletts. De myndigheter som i första hand aktualiseras torde vara Inspektionen för vård och omsorg och Statens skolinspektion. Utredningen föreslår att även myndigheter som är ansvariga för intern tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska informeras om att en utredning inletts, men anger inte några närmare skäl för förslaget. Regeringen bedömer att syftet med den föreslagna informationsskyldigheten är tillgodosett genom att informationen ges till en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av verksamhet som berörs av en utredning.

Socialstyrelsen framför att det finns en risk för att utredningar enligt den nya lagen kan komma att löpa parallellt med lex Maria- eller lex Sarah-utredningar. Regeringen konstaterar att lex Maria- och lex Sarah-utredningar huvudsakligen beaktar perspektiv från en enskild verksamhet medan utredningar för att förebygga suicid kommer att beakta perspektiv från flera verksamheter. Regeringen ser därmed inte att det finns något hinder mot att utredningarna görs parallellt. Däremot är det viktigt att berörda myndigheter har kännedom om de utredningar som pågår. *Folkhälsomyndigheten* anser att informationsskyldigheten motverkar avsikten med att utredningsverksamheten ska vara tydligt skild från tillsyn. Regeringen konstaterar att informationen om att en utredning inletts kan innebära att en berörd myndighet finner anledning att initiera en tillsynsinsats. Det blir dock upp till den myndigheten att avgöra om så ska ske utifrån det tillsynsansvar som myndigheten har. Det är således inte fråga om att

berörda myndigheter bör genomföra tillsyn med anledning av informationen (jfr 3 a § lagen [2007:606] om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall).

Folkhälsomyndigheten anser att den föreslagna uppgiftsskyldigheten kan bli en omfattande arbetsuppgift eftersom det troligen kommer att vara ett stort antal verksamheter som aktualiseras i utredningarna. Den informationsskyldighet som regeringen föreslår avser endast uppgiften om att en utredning har inletts. Det handlar således om en begränsad uppgiftsmängd som inte bör medföra någon betydande administrativ belastning.

Skyldigheten att informera om att en utredning har inletts avser endast statliga förvaltningsmyndigheter, och därmed inte exempelvis kommunala nämnder, vilket *SKR* efterfrågat klarhet kring. Regeringen instämmer i utredningens förslag om att Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern bör undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

11 Personuppgiftsbehandling

Regeringens förslag

Den nya lagen ska innehålla en upplysning om att bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt den lagen finns i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gälla vid utredningsmyndighetens behandling av personuppgifter vid verksamhet enligt den nya lagen. Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska även gälla vid uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamheten enligt den nya lagen.

Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och föreskrifter som har meddelas i anslutning till den lagen ska gälla uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt den nya lagen.

Verksamheten enligt den nya lagen ska undantas från förbudet mot att i sammanställningar av personuppgifter ta in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

Regeringens bedömning

Bestämmelser om personuppgiftsansvarig, ändamål för personuppgiftsbehandlingen, direktåtkomst till uppgifter och sammanställningar av uppgifter bör regleras på lägre föreskriftsnivå än lag.

Det behövs inte någon kompletterande reglering för den vidarebehandling av personuppgifter som sker när uppgifter lämnas ut till utredningsmyndigheten i enlighet med uppgiftsskyldigheten i den nya lagen.

Utredningens förslag och bedömning

Förslagen och bedömningen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår att lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, förkortad SoL-PuL, ska gälla även vid tillsyn av verksamheten enligt den nya lagen. Utredningen föreslår att lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten endast i tillämpliga delar ska gälla uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt den nya lagen. Utredningen föreslår inte att föreskrifter som har meddelas i anslutning till lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gälla uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt den nya lagen. Utredningen gör ingen bedömning av det rättsliga stödet för den vidarebehandling av personuppgifter som sker när uppgifter lämnas ut i enlighet med uppgiftsskyldigheten i den nya lagen.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Folkhälsomyndigheten* tillstyrker förslaget men anser att det bör förtydligas att utredningsmyndigheten har rätt att behandla samtliga personuppgifter som inkommer till utredningsverksamheten, såväl gällande närstående som andra personer, och inte endast de uppgifter som exemplifieras av utredningen. Myndigheten lyfter vidare behovet av överväganden i fråga om bevarande och gallring av personuppgifter och anger att det bör övervägas om ett bevarande av känslig intervjudokumentation skulle kunna påverka närståendes vilja att delta i utredningen.

Integritetsskyddsmyndigheten uppger att den behandling av personuppgifter som det innebär att lämna ut uppgifter i enlighet med de föreslagna uppgiftsskyldigheterna innebär en vidarebehandling av personuppgifter eftersom det är behandling som sker efter insamlingen av personuppgifterna. I det fortsatta beredningsarbetet efterfrågar Integritetsskyddmyndigheten en analys av det rättsliga stödet för vidarebehandlingen som sker med anledning av förslagen. Integritetsskyddmyndigheten anser vidare att den föreslagna formuleringen, ”tillämpliga delar”, i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten kan uppfattas som otydlig och efterfrågar därför ett förtydligande i författningskommentaren av vad som avses med begreppet.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill poängtera vikten av att det görs ett gediget arbete kring hur känsliga personuppgifter och annat ska skyddas under och efter utredningarnas gång. *Region Västerbotten* uppger att det är viktigt att under beskrivning av skydd för den personliga integriteten beakta tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för personuppgifter, särskilt skyddet av känsliga personuppgifter. Regionen anger även att den nationella utredningsmyndigheten bör beakta respekten för den avlidnas integritet då det kan finnas personer som i framtiden inte vill bli föremål för en suicidutredning, inte vill att utredningsfunktionen ska ta del av journalanteckningar och inte heller vill att utredningsfunktionen ska intervjua efterlevande eller olika samhällsaktörer som den avlidne har haft kontakt med. *Region Kronoberg* efterfrågar tydlighet kring hur känslig information från samtal med närstående hanteras. *Region Skåne* föreslår att detaljer kring informationsdelning och skydd av personers integritet förtydligas ytterligare, för att förhindra missbruk.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Vilka personuppgifter kommer att behandlas?

I verksamhet enligt den nya lagen kommer uppgifter om såväl den avlidna som andra personer att behandlas. Uppgifter om avlidna kommer att behandlas i relativt stor utsträckning. Det kan handla om uppgifter om hälsa, sexualliv, religiös övertygelse, etnisk tillhörighet, dödssätt och dödsorsak. Det kan även handla om uppgifter om skadligt bruk och beroende, stödinsatser, begångna brott, ekonomiska uppgifter och uppgifter om skolgång och arbete. Uppgifter om avlidna omfattas inte av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (EU:s dataskyddsförordning) eftersom med personuppgifter avses endast information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet (art. 4.1 samt skäl 27).

Även uppgifter om fysiska personer som är i livet kommer att behandlas i den nya verksamheten. Det är exempelvis uppgifter om den avlidnes närstående och om personer i verksamheter som haft kontakt med den avlidne, exempelvis inom hälso- och sjukvården, civilsamhället och trossamfund. Även känsliga personuppgifter kan komma att behandlas, såsom uppgifter om fysisk och psykisk hälsa hos exempelvis närstående. Det kan även röra sig om personuppgifter om barn till den avlidne.

Uppgifterna kommer att behandlas i de utredningar som utredningsmyndigheten kommer genomföra. De uppgifter som kommer att behandlas, bl.a. genom insamling, registrering, lagring och bearbetning, finns i exempelvis journaler, tjänsteanteckningar, läkarintyg, ansökningar och beslut om insatser. Det kommer vara fråga om både manuell och automatiserad behandling av personuppgifterna.

Vilka aktörer kommer att behandla personuppgifter?

Utredningsmyndigheten kommer att behandla personuppgifter som myndigheten inhämtar från andra aktörer till följd av den uppgiftsskyldighet som föreslås. Utredningsmyndigheten kommer även att behandla personuppgifter i kontakt med närstående. Personuppgiftsbehandling kommer även att ske när myndigheten klarlägger och analyserar omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet och analyserar åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet.

De myndigheter och yrkesverksamma som kommer att lämna ut uppgifter enligt den föreslagna uppgiftsskyldigheten kan komma att behandla personuppgifter. Det handlar framför allt om uppgifter från Rättsmedicinalverket, men också uppgifter från exempelvis andra statliga myndigheter, hälso- och sjukvården, socialtjänsten och skolväsendet.

När utredningsmyndigheten ska klarlägga omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet eller när myndigheten anlitar experter och sakkunniga för att biträda myndigheten kan det bli aktuellt att ta kontakt med arbetsgivare eller civilsamhället såsom idrottsföreningar, trossamfund och andra föreningar. Deltagande från aktörer som inte omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten eller skyldigheten att biträda utredningsmyndigheten är frivilligt.

Utredningarna syftar till att förebygga suicid genom att bidra med lärdomar om suicid som stärker samhällets samlade förmåga till suicidprevention. Utredningsmyndigheten ska utreda samtliga suicid bland barn. Under vissa förutsättningar får utredningsmyndigheten även utreda suicid bland vuxna och dödsfall med oklart dödssätt bland barn och vuxna. Det kommer att totalt röra sig om ett begränsat antal utredningar. I varje utredning ska dock utredningsmyndigheten klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet. En stor del av de uppgifter som kommer att samlas in av utredningsmyndigheten är känsliga uppgifter om avlidna personer, dvs. inte personuppgifter. I en kartläggning av den avlidnes liv kommer det dock även att bli aktuellt med behandling av uppgifter om fysiska personer som är i livet och som på olika sätt har varit i kontakt med den avlidne. Det kan exempelvis handla om uppgifter avseende en närstående som rör stödinsatser, skolgång och arbete men också om fysisk och psykisk hälsa, dvs. känsliga enligt art 9 i EU:s dataskyddsförordning. Även personuppgifter om barn kan komma att behandlas. Barn anses enligt EU:s dataskyddsförordning vara en särskilt skyddsvärd grupp (skäl 38). Även uppgifter om personnummer och samordningsnummer kan komma att behandlas. Dessa uppgifter har ett särskilt skydd genom artikel 87 i EU:s dataskyddsförordning och bestämmelserna i 3 kap. 10 och 11 §§ lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen).

För utredningsmyndigheten kommer det att finnas ett behov av att kunna söka, sammanställa och analysera både uppgifter om den avlidne och personuppgifter om närstående och andra som varit i kontakt med den avlidne. Behandlingen kommer avse integritetskänslig information och uppgifter kommer att kunna inhämtas utan samtycke av de berörda. Uppgifterna kommer dock inte att spridas från utredningsmyndigheten utöver vad som behövs för att utredningarna ska kunna genomföras. Utredningsmyndigheten bör kunna utforma sina frågeställningar till dem som omfattas av uppgiftsskyldigheten på ett sådant sätt att inte fler personuppgifter än nödvändigt lämnas ut. Utredningsmyndighetens analyser efter utredningar kommer att redovisas på ett sådant sätt att ingen person kan identifieras. Det kommer inte att finnas någon direktåtkomst till uppgifterna för aktörer utanför utredningsmyndigheten.

Regelverk för personuppgiftsbehandlingen

En grundläggande förutsättning för att behandling av personuppgifter ska vara laglig och tillåten enligt EU:s dataskyddsförordning är att behandlingen ryms inom någon av de rättsliga grunder som finns i artikel 6.1. Enligt 2 kap. 1 § dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av bl.a. lag. Av 2 kap. 2 § dataskyddslagen framgår att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av bl.a. lag, eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning. Om den rättsliga grunden är allmänt intresse behöver denna grund

vara fastställd i unionsrätten eller i nationell rätt och vara proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning).

Utöver krav på rättslig grund måste personuppgiftsbehandlingen uppfylla de grundläggande principer som framgår av artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning. Personuppgifter får endast samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. I registerförfattningar, dvs. författningar som innehåller särskild reglering om myndigheters personuppgiftsbehandling, anges ofta tillåtna ändamål för behandling av personuppgifter. Ändamålsregleringen i en registerförfattning kan vara sådan att den uttömmande anger de ändamål för vilka uppgifterna får behandlas. Detta framgår ofta genom att det i författningen anges att personuppgifterna endast får behandlas för vissa angivna ändamål.

Personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning utgör känsliga personuppgifter och får som huvudregel inte behandlas. Det finns en rad undantag från huvudregeln. Av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning framgår till exempel att förbudet inte gäller om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Utredningsmyndighetens personuppgiftsbehandling har rättsligt stöd

Utredningsmyndighetens uppdrag enligt den nya lagen är en uppgift av allmänt intresse. Det är fråga om utredningar av dödsfall och bearbetning av befintlig kunskap om suicid, samt analyser inom de områden där det bedöms finnas behov av ytterligare samhälleligt lärande. Den behandling som utredningsmyndigheten kommer att utföra är också nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Genom den lag som regeringen föreslår kommer syftet med behandlingen att fastställas i enlighet med nationell rätt. Den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att utredningsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag ryms därför inom den rättsliga grunden i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 2 § dataskyddslagen. Eftersom det föreslås en lag som ska reglera utredningsmyndighetens uppdrag att genomföra utredningar, kommer personuppgiftsbehandlingen som sker för att fullfölja uppdraget vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse enligt artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 1 § dataskyddslagen.

Regeringen bedömer att den nya lagen uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning). Det allmänna intresset är att stärka samhällets förmåga till ett mer effektivt suicidpreventivt arbete, genom ett förbättra lärandet om suicid. Fokus för utredningsverksamheten ska ligga på systembrister och systemmöjligheter kopplade till suicid. Utredningsmyndigheten ska utifrån utredningar ta fram underlag som

syftar till att förebygga suicid. De ärenden som utredningsmyndigheten kommer att utreda närmare är dödsfall som inträffat inom de områden där det bedöms finnas ett ökat behov av lärande. Det handlar om ett urval av ärenden och inte alla inträffade suicid. Det innebär att intrånget i den personliga integriteten sker där det bedöms nödvändigt och inte går utanför syftet med utredningsverksamheten. Utredningsmyndigheten har ett tydligt behov av att få in uppgifter för att på ett effektivt sätt kunna fullgöra sitt uppdrag. De förväntade effekterna av den nya lagen bedöms vara av betydande vikt för det suicidpreventiva arbetet. De åtgärder och utredningar som i dag genomförs, främst på lokal nivå, utgör ett mindre ingripande alternativ, men har inte visat sig vara tillräckliga.

Det är vidare klart motiverat för utredningsmyndigheten att behandla personnummer och samordningsnummer för att kunna klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på det dödsfall som utreds (3 kap. 10 § dataskyddslagen). Regeringen anser att det är nödvändigt för utredningsmyndigheten att kunna behandla även känsliga personuppgifter för att kunna genomföra de utredningar som regleras i den nya lagen. Behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på grundval av nationell rätt och står i proportion till det eftersträvade syftet, nämligen att förebygga suicid (artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning). Den behandling av känsliga personuppgifter som den nya lagen föranleder innebär enligt regeringen inte ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Utredningsmyndigheten kan komma att behandla uppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser (artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 8 § dataskyddslagen). Behandlingen kommer att utföras av en myndighet och är därför tillåten. Det finns sammanfattningsvis rättsligt stöd för utredningsmyndighetens behandling av personuppgifter i verksamhet enligt den nya lagen.

Folkhälsomyndigheten anser att det bör förtydligas att utredningsmyndigheten har rätt att behandla samtliga personuppgifter som inkommer till utredningsverksamheten, såväl gällande närstående som andra personer, och inte endast de uppgifter som exemplifieras av utredningen. Regeringen konstaterar att utredningsmyndigheten behöver kunna behandla samtliga personuppgifter som behövs för en utredning, dvs. de uppgifter som är nödvändiga med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Vilka personuppgifter det är fråga om måste avgöras i varje enskilt fall, varvid EU:s dataskyddsförordnings grundläggande principer om bl.a. uppgiftsminimering (artikel 5.1 c) och lagringsminimering (artikel 5.1 e) behöver beaktas för att säkerställa att inte fler uppgifter än nödvändigt behandlas.

Regionen Västerbotten anger att den nationella utredningsfunktionen bör beakta respekten för den avlidnas integritet då det kan finnas personer som i framtiden inte vill bli föremål för en suicidutredning, och inte heller vill att uppgifter samlas in och intervjuer genomförs. Utredningen har bedömt att det finns ett behov av ett förbättrat lärande efter suicid på samhällsnivå för att förebygga suicid. Ett förbättrat lärande bland olika samhällsaktörer om vad de kan göra för att förebygga suicid kan bidra till ett mer effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete, som i sin tur kan bidra till att färre liv förloras i suicid. Särskilt vad gäller barn har samhället ett stort ansvar för barns välbefinnande. Enligt regeringens bedömning står behovet av ett mer effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete i rimlig proportion till intrånget i den personliga inte-

griteten hos dem som kommer att beröras av en utredning. En utredning ska således genomföras oaktat om de som berörs av den inte vill att den ska genomföras.

Det finns skäl för en kompletterande reglering för utredningsmyndighetens personuppgiftsbehandling

Regeringen har bedömt att det finns rättsligt stöd för utredningsmyndighetens behandling av personuppgifter i verksamhet enligt den nya lagen. Regeringen anser dock att den typ av personuppgiftsbehandling som utredningsmyndigheten har att hantera och särskilt med beaktande av de känsliga personuppgifter som kan komma i fråga motiverar en kompletterande reglering av behandlingen.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att SoL-Pul bör göras tillämplig på utredningsmyndighetens personuppgiftsbehandling enligt den nya lagen. I den nya lagen bör införas en upplysning om att bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt denna lag finns i SoL-PuL. I SoL-PuL regleras behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Regeringen konstaterar att den föreslagna utredningsverksamheten inte utgör socialtjänst men syftar till att förebygga suicid som ligger nära socialtjänstens mål enligt 2 kap. socialtjänstlagen (2025:400). Det är därför rimligt att i detta hänseende inordna den föreslagna utredningsverksamheten i begreppet socialtjänst (jfr prop. 2006/07:108 s. 29, 49–57). Det görs lämpligen genom att det i 2 § första stycket SoL-PuL införs en ny punkt som anger att med socialtjänst enligt den lagen avses även verksamhet enligt den nya lagen. I 2 § första stycket SoL-PuL anges i punktform vad som avses med socialtjänst och i andra stycket anges att med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av sådan verksamhet som avses i de åtta punkterna i första stycket. Därtill bör det i 2 § andra stycket SoL-PuL regleras att med socialtjänst avses även uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamheten enligt den nya lagen (jfr prop. 2006/07:108 s. 53 och 67).

I 7 a § SoL-PuL finns ett förbud mot att föra så kallade sammanställningsregister med känsliga och ömtåliga personuppgifter. Känsliga personuppgifter är sådana personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning, och får som huvudregel inte behandlas (artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning). Begreppet ”uppgifter om ömtåliga personliga förhållanden” har funnits med sedan socialtjänstlagens tillkomst 1980. Detta begrepp omfattar, förutom vad som kan anses som känsliga personuppgifter, även andra uppgifter om personliga förhållanden som kan förekomma inom socialtjänsten och vars behandling kan anses vara kränkande för den personliga integriteten. Det kan till exempel vara uppgifter om försörjningsförmåga och familjeförhållanden (prop. 2006/07:108 s. 67 och 68). I 7 a § SoL-PuL anges uttömmande undantag från förbudet. Utredningsmyndigheten kan komma att behöva upprätta olika typer av sammanställningar där känsliga uppgifter om de personer som omfattas av en utredning måste tas in. Bestämmelsen bör därför ändras så att utrednings-

myndigheten får möjlighet att behandla sådana uppgifter i sammanställningar.

Den kompletterande regleringen ska omfatta uppgifter om avlidna

Utredningsmyndigheten kommer att systematiskt sammanställa integritetskänslig information om avlidna personer. Även om uppgifter om avlidna inte omfattas av EU:s dataskyddsförordning bedömer regeringen att de uppgifter om avlidna som kommer att behandlas i utredningsverksamheten regelmässigt är integritetskänsliga och därför bör omfattas av skyddsregler. För efterlevande kan det också vara betydelsefullt att uppgifter om avlidna skyddas. Därtill kommer utredningsmyndigheten behöva behandla uppgifter om den avlidne och dess närstående samlat. Det torde medföra betydande svårigheter att i utredningsverksamheten hantera uppgifterna om avlidna skilt från personuppgifter. Det finns därför skäl att låta uppgifter om avlidna omfattas av det skydd för personuppgifter som kommer att gälla för utredningsmyndighetens verksamhet. På så sätt åstadkoms en enhetlig och täckande reglering för de uppgifter om enskilda som utredningsmyndigheten kommer att behandla (jfr prop. 2019/20:106 s. 32).

Utredningen har föreslagit att uppgifter om avlidna i utredningsverksamheten ska omfattas av SoL-PuL:s bestämmelser i tillämpliga delar. Den föreslagna lagtekniska lösningen är i linje med den som finns i patientdatalagen (2008:355) och lagen (2020:421) om Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter. *Integritetsskyddsmyndighet* har efterfrågat ett förtydligande av som avses med formuleringen ”tillämpliga delar”. Regeringen konstaterar att SoL-PuL och förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten saknar bestämmelser som på något sätt kräver den registrerades agerande eller medverkan i övrigt. Det finns således inte skäl att undanta några bestämmelser i SoL-PuL eller förordningen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten från att vara tillämpliga på uppgifter om avlidna. Det bör därför införas en bestämmelse i SoL-PuL om att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den gäller även uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt den nya lagen.

Bestämmelser om personuppgiftsbehandlingen bör meddelas på lägre föreskriftsnivå än lag

Eftersom utredningsverksamheten kommer att hantera känsliga personuppgifter bör frågor om vem som är personuppgiftsansvarig, ändamål för personuppgiftsbehandling, tillåtna sökbegrepp och direktåtkomst till personuppgifter regleras. På lägre föreskriftsnivå än lag bör regleras att en utpekad utredningsmyndighet är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i dess verksamhet enligt den nya lagen. Vidare bör det regleras att myndigheten får behandla personuppgifter för sådan verksamhet som avses i den nya lagen, endast i syfte att förebygga suicid. Av hänsyn till att utredningsmyndigheten i den föreslagna verksamheten kommer att hantera mycket känsliga personuppgifter bör det regleras att direktåtkomst till personuppgifter hos utredningsmyndigheten inte får medges. Utredningsmyndigheten kommer behöva sammanställa kunskap och iakttagelser från sina utredningar. Det är därför viktigt att

myndigheten kan använda relevanta sökbegrepp i sina sammanställningar av personuppgifter för att fullgöra sitt uppdrag. Därför bör det regleras att utredningsmyndigheten i verksamhet som avses i den nya lagen får använda de sökbegrepp vid sökning efter uppgifter eller i samband med sammanställningar som behövs för utredningsverksamheten.

Det behövs inte någon kompletterande reglering för vidarebehandlingen av personuppgifter

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer att medföra en ökad personuppgiftsbehandling hos den som lämnar uppgifter till utredningsmyndigheten. Det blir fråga om en vidarebehandling av personuppgifter eftersom det är behandling som sker efter insamlingen av personuppgifterna. Integritetsskyddsmyndigheten har efterfrågat en analys av det rättsliga stödet för vidarebehandlingen som sker med anledning av förslagen.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer att omfatta Rättsmedicinalverket och myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds, exempelvis myndigheter inom hälso- och sjukvården, skolmyndigheter och Försäkringskassan samt anställda hos nämnda myndigheter. Även verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolväsendet eller annan utbildningsverksamhet omfattas av uppgiftsskyldigheten om de har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Därtill omfattar uppgiftsskyldigheten de myndigheter som utövar tillsyn över nämnda verksamheter, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Regeringen konstaterar att de aktörer som åläggs en uppgiftsskyldighet, kommer att tillämpa EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen samt i tillämpliga fall kompletterande nationella bestämmelser när aktörerna lämnar personuppgifter till utredningsmyndigheten. Syftet med den föreslagna uppgiftsskyldigheten är att kunna genomföra utredningar som syftar till att förebygga suicid, vilket är av allmänt intresse. Den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att uppgiftsskyldigheten ska kunna uppfyllas ryms därför inom den rättsliga grunden i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 2 § dataskyddslagen. Eftersom berörda aktörer föreslås omfattas av en uppgiftsskyldighet, kommer personuppgiftsbehandlingen som sker för att fullfölja den även vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse enligt artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 1 § dataskyddslagen.

Grunden för behandlingen är vidare fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning. Regeringen bedömer att den nya lagen uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning). Det allmänna intresset i detta fall är att genomföra utredningar som syftar till att förebygga suicid. Utredningsmyndigheten har ett tydligt behov av att få uppgifter för att på ett effektivt sätt kunna fullgöra sitt uppdrag. De förväntade effekterna av uppgiftsskyldigheten bedöms vara av betydande vikt för arbetet med suicidprevention. De åtgärder och utredningar som i dag genomförs, främst på lokal nivå, utgör ett mindre ingripande alternativ, men har inte visat sig vara tillräckliga. En nationell utredningsmyndighet med möjlighet att behandla och analysera

uppgifter från flera relevanta aktörer kommer att utgöra ett stort bidrag till det suicidpreventiva arbetet.

När information lämnas till utredningsmyndigheten är det naturligt att informationsinnehavarna ofta kommer att behandla personuppgifter för ett annat ändamål än de ändamål för vilka uppgifterna har samlats in. Hälso- och sjukvården kan till exempel ha samlat in uppgifter om en enskild för att upprätta dokumentation som behövs i och för vården av en patient. När hälso- och sjukvården i ett senare skede på begäran lämnar ut dessa uppgifter är ändamålet inte längre att upprätta dokumentation som behövs i och för vården av en patient utan för att möjliggöra genomförandet av en utredning enligt den nya lagen. När det i lag eller förordning är reglerat att en myndighet ska eller får lämna ut personuppgifter, behöver myndigheten dock inte pröva om utlämnandet är förenligt med det ursprungliga ändamålet. De myndigheter som kommer att lämna uppgifter med stöd av den nya lagen behöver alltså inte göra någon bedömning av om ändamålet med utlämnandet är förenligt med det ändamål för vilka uppgifterna har samlats in. Regeringen kan dock konstatera att det för hälso- och sjukvården finns stöd för att lämna ut personuppgifter som behandlas i verksamheten i den utsträckning en sådan skyldighet följer av lag eller förordning (2 kap. 4 § 3 patientdatalagen [2008:355]). Även för vissa andra myndigheter som kan komma att omfattas av uppgiftsskyldigheten finns ett sådant stöd. Detta gäller för exempelvis Rättsmedicinalverket (2 kap. 2 § lagen [2020:421] om Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter) och socialtjänsten (6 § lagen [2001:454] om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten). Sammantaget kommer det att finnas stöd för den vidarebehandling av personuppgifter som sker när uppgifter lämnas ut till utredningsmyndigheten i enlighet med den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Någon kompletterande reglering bedömer regeringen inte behövs.

Det kan bli aktuellt för utredningsmyndigheten att ta kontakt med arbetsgivare eller civilsamhället såsom idrottsföreningar, trossamfund och andra föreningar. Deltagandet från aktörer som inte omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten eller skyldigheten att biträda utredningsmyndigheten är frivilligt. Det ankommer på dessa aktörer att ta ställning till om de har stöd för den personuppgiftsbehandling som ett utlämnande av uppgifter innebär.

Samlad nödvändighets- och proportionalitetsanalys

Bestämmelser om skydd mot intrång i den personliga integriteten finns i bl.a. regeringsformen, EU:s dataskyddsförordning, Europakonventionen, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02), nedan kallad EU:s rättighetsstadga, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och i författningar som reglerar behandling av personuppgifter.

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen, förkortad RF, är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. I samband med den senaste utvidgningen av integritetsskyddet i regeringsformen uttalar regeringen att en rimlig utgångspunkt för bedömningen av behovet av ett utökat skydd för den personliga integriteten var att den skulle ske

utifrån den enskildes intresse av att skydda information om sina personliga förhållanden (prop. 2009/10:80 s. 175). Bestämmelsen är avsedd att omfatta endast vissa kvalificerade intrång i den personliga integriteten. Vid bedömningen av vilka åtgärder som ska betraktas som betydande intrång ska både åtgärdens omfattning och uppgifternas karaktär beaktas. Även åtgärdens ändamål och andra omständigheter kan ha betydelse vid bedömningen (prop. 2009/10:80 s. 184 och 250).

Bestämmelsen i 2 kap. 6 § RF har bl.a. sin bakgrund i artikel 8 i Europakonventionen, enligt vilken var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Begränsningar i skyddet mot intrång i den personliga integriteten får endast göras genom lag och i den utsträckning som de är nödvändiga för att tillgodose vissa särskilt angivna ändamål (se artikel 8 i Europakonventionen och 2 kap. 20 och 21 §§ RF). Ett likartat skydd mot integritetsintrång följer av artikel 7 i EU:s rättighetsstadga.

Den nya lagen medför enligt regeringen vissa integritetsrisker. Den främsta integritetsrisken är att utredningsmyndigheten kommer att behandla personuppgifter om personer som på olika sätt har varit i kontakt med den person vars dödsfall utreds. Det kan exempelvis handla om uppgifter avseende en närstående som rör stödinsatser, skolgång och arbete men också om fysisk och psykisk hälsa, dvs. känsliga personuppgifter. Enligt regeringen måste det vid bedömningen av om förslagen är nödvändiga och proportionerliga beaktas att det är fråga om uppgifter som är grundläggande för att utredningsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Behandlingen av personuppgifter är också nödvändig för att de myndigheter och yrkesverksamma som berörs av den föreslagna uppgiftsskyldigheten ska kunna utföra sina uppgifter att lämna den information som utredningsmyndigheten behöver. Att endast låta utredningsmyndigheten få ta del av avidentifierade uppgifter är enligt regeringen inte tillräckligt för att uppnå syftet med utredningarna. Inte heller bedömer regeringen att inhämtande av de registrerades samtycke är ändamålsenligt för att uppnå förslagens syfte eftersom utredningsmyndigheten då kan gå miste om viktiga uppgifter.

Regeringen bedömer att personuppgiftsbehandlingen i normalfallet inte kommer att utgöra en sådan övervakning eller kartläggning som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF. Det kan dock inte uteslutas att det i vissa utredningar kommer att behandlas personuppgifter på ett sådant sätt att lagrummet blir tillämpligt. En begränsning av det skydd som föreskrivs i 2 kap. 6 § RF får enligt 2 kap. 20 § RF endast ske för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Ändamålet med personuppgiftsbehandlingen i en utredning är att klarlägga omständigheterna kring ett dödsfall på grund av suicid eller ett dödsfall med oklart dödssätt och analysera åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet. Ytterst syftar verksamheten till att förhindra framtida suicid och därmed till att rädda liv. Detta ändamål är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. En utredning kommer inte att kunna genomföras på ett fullgott sätt utan att personuppgifter behandlas i den utsträckning som behövs för utredningen. Rättighetsbegränsningen går därmed inte utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Samman-

taget är regleringen därmed förenlig med regeringsformens skydd för den personliga integriteten.

Personuppgiftsbehandlingen kan vidare innebära en inskränkning av rätten till privat- och familjeliv enligt artikel 8.1 i Europakonventionen och artiklarna 3, 7 och 8 i EU:s rättighetsstadga. Regeringen anser emellertid att de inskränkningar av skyddet mot intrång i den personliga integriteten som lagen innebär står i rimlig proportion till de allmänna intressen som den är avsedd att tillgodose. Inom ramen för proportionalitetsbedömningen ska också framhållas förslagen om sekretess och tystnadsplikt (se avsnitt 12) samt de skyddande bestämmelser som bör införas i förordning vad gäller exempelvis personuppgiftsansvar och ändamål. Därtill utgör den nya lagen och ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten en sådan tydlig lagreglering som krävs för att säkerställa att intrånget i den personliga integriteten är proportionerligt i förhållande till vad som ska uppnås med behandlingen.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till är förenlig med regeringsformen, Europakonventionen, EU:s rättighetsstadga och EU:s dataskyddsförordning. Vidare utgör EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och de föreslagna ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter och förordningen om behandling av personuppgifter en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske till följd av förslagen.

Säkerhet för personuppgifter

Region Kronoberg har efterfrågat tydlighet kring hur känslig information från samtal med närstående hanteras. *Region Skåne* föreslår att detaljer kring informationsdelning och skydd av individers integritet förtydligas för att förhindra missbruk. Personuppgifter ska enligt artikel 5.1 f i EU:s dataskyddsförordning behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder (principen om integritet och konfidentialitet). Principen är särskilt viktig när det handlar om känsliga personuppgifter. Som *Region Västerbotten* uppger är det viktigt att beakta tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för personuppgifter, särskilt skyddet för känsliga personuppgifter. Regeringen konstaterar att den personuppgiftsansvarige ska se till att det vidtas tillräckliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder (artikel 32.1 i EU:s dataskyddsförordning). Det åligger således den personuppgiftsansvarige att, med utgångspunkt i den egna verksamhetens organisation och dess behov, vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå. Enligt EU:s dataskyddsförordning ska den personuppgiftsansvarige i samband med bedömning av lämplig säkerhetsnivå bl.a. ta särskild hänsyn till risker, i synnerhet från bl.a. obehörig åtkomst till personuppgifter (artikel 32.2). Liksom *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* poängterar, måste det ställas höga krav på att tillgången till uppgifter begränsas till en så liten krets personer som möjligt och endast till sådan personal som behöver ha tillgång till uppgifterna i sitt arbete.

Folkhälsomyndigheten lyfter behovet av överväganden i fråga om bevarande och gallring av personuppgifter och anger att det bör övervägas om ett bevarande av känslig intervjudokumentation skulle kunna påverka närståendes vilja att delta i utredningen. En konsekvens av förslaget i dess nuvarande form blir enligt myndigheten att uppgifter i personakter hos socialnämnder som enligt lag ska gallras hos socialnämnderna kan komma att bevaras hos utredningsmyndigheten. Regeringen anser att det är angeläget att förutsättningarna är goda för att bedriva forskning inom detta område (jfr prop. 2006/07:108 s. 56 och 57). Det kan finnas intresse för forskningen att under en längre tidsperiod undersöka olika handlingsmönster och företeelser hos samhällsaktörer i frågor som rör suicid. Det är därför av stort värde att dokumentationen bevaras av hänsyn till forskningens behov av att ha tillgång till underlag. Det är svårt för regeringen att med säkerhet avgöra när uppgifter i utredningsverksamheten inte längre behövs, varför regeringen anser att den reglerade gallringstiden för uppgifter hos socialnämnderna i 16 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:700) inte är lämplig att tillämpa på uppgifter i utredningsverksamheten. Enligt regeringens bedömning har utredningsmyndigheten bäst förutsättningar för att bedöma hur länge uppgifterna behöver bevaras för behandling.

Vid behandlingen av personuppgifterna har utredningsmyndigheten att beakta principen om lagringsminimering i artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen. Personuppgifter får inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1, under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt denna förordning genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter (lagringsminimering). Bestämmelser om gallring av uppgifter finns i arkivlagen (1990:782).

12 Nya bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt

Regeringens förslag

Sekretess med ett omvänt skaderekvisit ska gälla för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt den nya lagen.

Sekretess med omvänt skaderekvisit ska även gälla för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda utredningsverksamheten.

Sekretessen för uppgift i en allmän handling ska gälla i högst sjuttio år.

Den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen ska ges företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter när det är fråga om uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna.

Tystnadsplikt ska gälla för en enskild person, eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet, och som har medverkat i en utredning enligt den nya lagen.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen lämnar inget förslag i fråga om rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Remissinstanserna

Ett fåtal remissinstanser har kommenterat förslagen om sekretess och tystnadsplikt. Majoriteten av dessa, däribland *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa*, *Svenska Föreningen för Barn- och Ungdomspsykiatrin, Region Skåne* och *Region Jämtland Härjedalen,* tillstyrker förslaget. *Rättsmedicinalverket* anger att även 26 kap. 15 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, bör ändras om avsikten med förslaget är att inskränka rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. *Folkhälsomyndigheten* uppger att det vore lämpligt om lagstiftarens syfte gällande en sekretessgräns mellan utredningsverksamheten och myndighetens verksamhet i övrigt framkommer i den fortsatta beredningen. Myndigheten uppger vidare att det vore önskvärt att det tydliggörs att även de initiala förfrågningarna omfattas av sekretess hos mottagaren, detta då förfrågningar kan komma att ställas till ett stort antal aktörer med varierande kunskap om sekretesslagstiftningen. I fråga om den föreslagna bestämmelsen om tystnadsplikt anser Folkhälsomyndigheten att det behöver förtydligas att samtliga uppgifter som hänför sig till utredningsverksamheten omfattas av tystnadsplikt, på samma sätt som för regleringen av sekretess.

Skälen för regeringens förslag

Ny bestämmelse om sekretess

Enligt 21 kap. 1 § OSL gäller sekretess för uppgift om enskilds personliga förhållanden, såsom uppgifter om sjukdomar, missbruk, sexuell läggning, könsbyte, sexualbrott eller annan liknande uppgift, oavsett hos vilken myndighet uppgiften förekommer, om det måste antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs. Bestämmelsen kommer vara tillämplig på verksamhet enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid men sekretessen gäller med ett kvalificerat rakt skaderekvisit, dvs. med en stark presumtion för offentlighet. I verksamhet enligt den nya lagen kommer att hanteras uppgifter om den avlidne, närstående till den avlidne och eventuellt andra personer i den avlidnes omgivning. Flera uppgifter kan vara mycket inte-

gritetskänsliga, såsom uppgifter om hälsa, sexualliv eller social utsatthet. Det befogade insynsintresse som finns i utredningsverksamheten tillgodoses i stor utsträckning av de underlag som syftar till att förebygga suicid som utredningsmyndigheten kommer att ta fram. Mot denna bakgrund får intresset av ett relativt starkt sekretesskydd anses väga tyngre än insynsintresset i denna verksamhet.

Sekretessbestämmelsen bör, så som utredningen föreslagit, utformas i enlighet med det som gäller för utredningar enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, enligt 26 kap. 10 a § OSL (prop. 2006/07:108 s. 43–49 och prop. 2017/18:215 s. 74). De uppgifter som kommer att hanteras i verksamheten kommer från bl.a. socialtjänsten och hälso- och sjukvården, där sekretess gäller med ett omvänt skaderekvisit, dvs. det finns en presumtion för sekretess. Det vore därför lämpligt om en motsvarande sekretessgrad gällde även i verksamhet enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid. Sekretess med omvänt skaderekvisit ska alltså gälla för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet enligt den nya lagen. Det innebär att sekretess ska gälla om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretessen ska gälla för uppgifter om både avlidna och levande personer. Eftersom sekretessen gäller för en uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet enligt den nya lagen följer sekretessen med uppgiften när den lämnas vidare till en annan myndighet. Sekretess för en uppgift gäller därmed oavsett hos vilken myndighet som uppgiften finns (jfr prop. 2023/24:144 s. 454 och 455). Även de initiala förfrågningarna från utredningsmyndigheten kommer således att omfattas av sekretess hos mottagaren, vilket *Folkhälsomyndigheten* efterfrågat ett förtydligande kring.

Sekretess med ett omvänt skaderekvisit ska även gälla för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamheten enligt den nya lagen. Det innebär att s.k. biträdessekretess blir tillämplig hos den biträdande myndigheten både för uppgifter som myndigheten får från utredningsmyndigheten och för uppgifter som den biträdande myndigheten lämnar till utredningsmyndigheten. Bestämmelsen blir tillämplig om utredningsmyndigheten till exempel begär ett utlåtande av en offentliganställd expert.

Sekretess till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden brukar gälla i högst sjuttio år (se till exempel 25 kap. 1–5 §§ OSL). Sekretessen enligt 26 kap. 10 a § OSL, som gäller för utredningar enligt lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, gäller också som längst i sjuttio år. Även sekretessen till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden som härrör sig till myndighets verksamhet enligt den nya lagen bör gälla i högst sjuttio år.

Folkhälsomyndigheten har efterfrågat ett förtydligande om förslaget syftar till att åstadkomma en sekretessgräns inom utredningsmyndigheten. Vad som föreskrivs om sekretess mot andra myndigheter och vad som föreskrivs om uppgiftslämnande och överföring av sekretess till andra myndigheter, gäller också mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (8 kap. 2 § OSL). För att olika verksamhetsgrenar ska anses finnas i OSL:s mening krävs för det första att verksamhetsgrenarna ska

tillämpa olika sekretessbestämmelser. Därutöver krävs att de olika verksamhetsgrenarna har organiserats på ett sådant sätt att de förhåller sig självständiga till varandra. Det är bara om båda dessa kriterier är uppfyllda som det uppstår en sekretessgräns inom en myndighet (jfr prop. 2008/09:150 s. 356–358). Ytterst är det alltså en fråga för utredningsmyndigheten hur den väljer att organisera sig.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Rättsmedicinalverket påtalar ett behov av ändring i 26 kap. 15 § OSL om avsikten med förslaget är att inskränka rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Sekretess innebär ett förbud mot att röja en uppgift, dvs. den innebär tystnadsplikt för en offentlig funktionär. När en ny sekretessbestämmelse införs behöver lagstiftaren alltid överväga om den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen ska ha företräde framför meddelarfriheten, dvs. den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen. Eftersom den grundlagsskyddade meddelarfriheten utgör en väsentlig förutsättning för massmediernas möjlighet att anskaffa och förmedla uppgifter och delta i den allmänna debatten i frågor som på olika sätt rör det allmännas verksamhet, är utgångspunkten stor återhållsamhet vid prövningen av om undantag från meddelarfriheten ska göras i ett särskilt fall. En omständighet som kan beaktas är den enskilda sekretessbestämmelsens utformning. När det är fråga om bestämmelser om absolut sekretess kan det finnas större anledning att överväga undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter än i andra fall. Detsamma gäller i viss mån sekretessbestämmelser med ett omvänt skaderekvisit (prop. 1979/80:2 del A s. 111).

För uppgifter som omfattas av den befintliga bestämmelsen i 26 kap. 10 a § OSL som gäller för utredningar enligt lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall är rätten att meddela och offentliggöra uppgifter inskränkt när det gäller uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna (26 kap. 15 § andra stycket OSL, prop. 2006/07:108 s. 47 och prop. 2011/12:4 s. 51 och 52). Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör inskränkas på samma sätt för de uppgifter som omfattas av den föreslagna sekretessbestämmelsen.

Ny bestämmelse om tystnadsplikt

Utredningsmyndigheten får anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningen. Det kan till exempel handla om enskild verksamhet inom skolan, hälso- och sjukvården eller socialtjänsten. En bestämmelse om tystnadsplikt behövs för de som kommer i kontakt med utredningsmyndigheten och som inte omfattas av OSL.

Bestämmelsen om tystnadsplikt bör, så som utredningen föreslagit, utformas i enlighet med det som gäller för utredningar enligt lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall (prop. 2017/18:215 s. 75 och 76). Tystnadsplikten bör gälla för enskilda personer eller personer som är eller har varit verksamma inom enskilt bedriven verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt den nya lagen. En

enskild ska inte obehörigen få röja vad denne då har fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Lagrådet anser att det bör klargöras och preciseras – i såväl lagtext som författningskommentar – hur långt tystnadsplikten ska sträcka sig. Enligt Lagrådet är den föreslagna bestämmelsen om tystnadsplikt mer kategoriskt utformad än bestämmelsen om sekretess, och innebär, utan tidsbegränsning, att den enskilde inte obehörigen får röja vad denne har fått veta om enskilds personliga förhållanden. Enligt Lagrådet finns det inte något undantag kopplat till den enskildes intresse av sekretess och inte heller, som paragrafen får uppfattas, någon möjlighet för t.ex. anhöriga att få ut några uppgifter som tillförts utredningen. Lagrådet anser att utformningen gör det oklart i vems intresse tystnadsplikten ska gälla. Lagrådet anser vidare att det inte heller är tydligt i remissen vem som ska omfattas av den föreslagna tystnadsplikten men att lagtexten dock måste anses omfatta exempelvis närstående som lämnar uppgifter till utredningen.

Regeringen konstaterar att bestämmelsen om tystnadsplikt omfattar samtliga enskilda personer som medverkat i en utredning. Tystnadsplikt omfattar samtliga uppgifter om enskilds personliga förhållanden som aktualiseras när en expert eller sakkunnig medverkar i en utredning enligt den nya lagen. Även uppgifter från de inledande kontakterna mellan utredningsmyndigheten och experten eller den sakkunnige omfattas, vilket Folkhälsomyndigheten efterfrågat ett klargörande kring. Tystnadsplikten omfattar även de uppgifter som närstående kan få när närstående bistår med uppgifter till utredningen, exempelvis när utredningsmyndigheten utformar frågeställningar i en intervju med närstående. Regeringen anser att det finns ett värde i att uppgifter skyddas även när de lämnas till närstående. Det torde dock vara i ytterst få fall som närstående får uppgifter från utredningsmyndigheten som skyddas av tystnadsplikt. Utredningsmyndigheten bör utforma sina frågeställningar så att inte fler uppgifter som skyddas av tystnadsplikt än nödvändigt lämnas ut. Om en uppgift som skyddas av tystnadsplikt lämnas ut ska utredningsmyndigheten informera den närstående om att uppgiften skyddas av sekretess.

Tystnadsplikten syftar till att skydda enskilds personliga förhållanden, på motsvarande sätt som den föreslagna sekretessen. Vid tolkning av vad som är ett obehörigt röjande utgör den föreslagna bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen vägledning. Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Utredningsmyndigheten bör upplysa respektive aktör om tystnadsplikten och att den är straffsanktionerad. Vilka handlingar som utgör brottslig handling får avgöras i rättstillämpningen.

13 Utvärdering av utredningsverksamheten

Regeringens bedömning

En lämplig myndighet bör få i uppdrag att utvärdera utredningsverksamheten enligt den nya lagen.

Utredningens bedömning

Bedömningen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen bedömer att en lämplig myndighet bör få i uppdrag att utvärdera den nya lagen samt utredningsfunktionen och dess resultat inom fem till tio år.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser som har uttalat sig om bedömningen är positiva. *Socialstyrelsen* bedömer att en utvärdering redan efter något eller några år kan vara värdefull för att identifiera behov av justeringar i ett tidigt skede. *Rättsmedicinalverket* framhåller att utvärderingen bör omfatta Rättsmedicinalverkets uppgiftsskyldighet. *Statens institutionsstyrelse* instämmer i utredningens bedömning om att utredningsfunktionens möjligheter att utreda suicidförsök bör beaktas i en kommande utvärdering. *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys* framhåller att myndigheten har goda förutsättningar att genomföra en utvärdering och anser sig vara en lämplig myndighet för uppgiften.

Skälen för regeringens bedömning

Utredningen föreslår att den nya lagen och utredningsfunktionen och dess resultat bör utvärderas. Eftersom utredningsverksamheten regleras i den nya lagen anser regeringen att det är utredningsverksamheten enligt den nya lagen som bör utvärderas. En sådan utvärdering är angelägen eftersom det är en helt ny verksamhet i statsförvaltningen och för att säkerställa att verksamheten gör nytta och fungerar på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Det kan exempelvis avse om avgränsningen av vilka dödsfall som ska respektive får utredas är ändamålsenlig utifrån syftet med utredningsverksamheten. Utredningen har föreslagit att utvärderingen bör genomföras inom 5–10 år. Samtidigt bedömer *Socialstyrelsen* att en utvärdering redan efter något eller några år kan vara värdefull för att identifiera behov av justeringar i ett tidigt skede. Regeringen anser att frågan om när utvärderingen ska genomföras, och vilken myndighet som ska genomföra den, bör avgöras en tid efter att utredningsverksamheten påbörjats, med hänsyn till verksamhetens utveckling. Detsamma gäller vilka frågor som särskilt ska beaktas i utvärderingen. Regeringen avser att återkomma i frågan.

14 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Den nya lagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den 2 juli 2026.

Den nya lagen ska tillämpas även på dödsfall som har inträffat före ikraftträdandet, om dödsfallet avser ett barn som har avlidit i suicid och dödsfallet inträffat efter den 31 december 2025.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer inte överens med regeringens. Utredningen föreslår att den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2026. Utredningen lämnar inget förslag om övergångsbestämmelse.

Remissinstanserna

Stiftelsen Allmänna Barnhuset, Region Gävleborg och *Region Skåne* ställer sig positiva till förslaget om ikraftträdande. *Trafikverket* framhåller att det inte framgår om utredningsmyndigheten enbart ska utreda suicid som inträffar efter lagens ikraftträdande.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdandebestämmelse

Enligt regeringen är det angeläget att lagförslagen träder i kraft så snart som möjligt för att förbättra samhällets lärande om suicid och därigenom förebygga suicid. Lagförslagen kommer dock att kräva förberedelser hos berörda myndigheter och särskilt hos utredningsmyndigheten. Regeringen bedömer att ett lämpligt datum för ikraftträdande är den 2 juli 2026.

Övergångsbestämmelse

Regeringen ser det som angeläget att utredningsmyndigheten kan inleda utredningar så snart som möjligt efter lagens ikraftträdande. Innan utredningsmyndigheten genomför en utredning bör det ha gått viss tid från det att dödsfallet har inträffat. Detta för att säkerställa att berörda, såsom närstående, haft möjlighet att bearbeta dödsfallet, vilket är en förutsättning för att relevant information ska kunna inhämtas på ett respektfullt och ändamålsenligt sätt. Givet att det bör ha gått en viss tid från det att dödsfallet inträffat finns ett behov av att möjliggöra för utredningsmyndigheten att även utreda vissa suicid som inträffat före lagens ikraftträdande. Som Trafikverket anför så finns inget sådant förslag i betänkandet. Det är lämpligt att de dödsfall som ska utredas före lagens ikraftträdande avgränsas till suicid bland barn, eftersom sådana suicid är särskilt angelägna att utreda. Suicid bland barn är förhållandevis ovanliga varför sex månader före lagens ikraftträdande bedöms vara en lämplig tidsperiod för att ge utredningsmyndigheten möjlighet att kunna genomföra sådana utredningar direkt efter lagens ikraftträdande. Det bör således införas en

övergångsbestämmelse om att lagen ska tillämpas även på dödsfall som har inträffat före ikraftträdandet, om dödsfallet avser ett barn som har avlidit i suicid och dödsfallet inträffat efter den 31 december 2025.

15 Konsekvenser

15.1 Konsekvenser för staten

En myndighet kommer att få det nationella ansvaret för utredningar enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid (utredningsmyndigheten). Utredningsmyndigheten kommer att behöva bygga upp en ny permanent verksamhet, vilket bl.a. medför behov av rekrytering, it-utveckling samt utveckling av rutiner och riktlinjer för verksamheten. Därefter kommer utredningsmyndigheten löpande att bedriva utrednings- och analysarbete, samt arbeta med spridning av lärdomar. Den 10 april 2025 gav regeringen Folkhälsomyndigheten i uppdrag att genomföra insatser för att förbereda inför införandet av en reglering om suicidanalysutredningar. I uppdraget ingår bl.a. att ta fram riktlinjer för samverkan, sekretesshantering och informationsinsatser, utveckla it-system, ta fram kunskapsstöd för hur lokala suicidpreventiva analyser i samverkan kan genomföras samt förbereda uppbyggnaden av en utredningsorganisation. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2026 (S2025/00790).

Lagen om utredningar för att förebygga suicid kommer också att innebära vissa nya arbetsuppgifter för andra statliga förvaltningsmyndigheter utöver utredningsmyndigheten. Förslaget om biträde av experter innebär att statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning, efter begäran från utredningsmyndigheten, ska biträda utredningsmyndigheten genom att ställa experter till förfogande. Förslaget om en skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten innebär att vissa myndigheter och anställda vid dessa, på utredningsmyndighetens begäran, ska lämna de uppgifter som behövs för en utredning. Uppgiftsskyldigheten gäller för den myndighet som ansvarar för rättsmedicinsk undersökning, myndigheter som utövar tillsyn och myndigheter, eller anställda inom dessa, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds.

Läkemedelsverket lyfter att beroende på vilken arbetsmängd som kan komma att krävas av myndigheten med anledning av skyldigheten att på begäran biträda med experter och uppgiftsskyldigheten kan det bli nödvändigt med finansiering för detta. *Inspektionen för vård- och omsorg* menar att det är svårt att förutse i vilken omfattning myndigheten kan behöva bistå den nya utredningsfunktionen med expertkompetens och menar att beroende på vilken kompetens som efterfrågas kan det ge olika utfall för myndigheten i ett organisatoriskt och ekonomiskt perspektiv. Även *Statens skolinspektion* anser att det är svårt att bedöma hur stor arbetsinsats som kan komma i fråga för myndigheten. För de myndigheter som kan behöva ställa experter till förfogande bedömer utredningen att det förväntade antalet arbetstimmar kan variera mellan 20 upp till 80 arbetstimmar årligen per myndighet. Utredningen bedömer att motsvarande

gäller för myndigheter som kommer i fråga för uppgiftsskyldigheten. Det är sannolikt att vissa myndigheter oftare än andra kommer att behöva ställa experter till förfogande respektive komma i fråga för uppgiftsskyldigheten. Exempelvis är det sannolikt att myndigheter med särskild kompetens inom frågor som rör barns rättigheter och levnadsvillkor, såsom Socialstyrelsen och Barnombudsmannen, oftare kan komma i fråga vad gäller biträde av experter eftersom en utredning alltid ska genomföras när ett barn avlidit i suicid. Om utredningsmyndigheten väljer att ha ett tematiskt arbetssätt avseende de dödsfall som får utredas skulle det också sannolikt innebära att vissa myndigheter kommer beröras särskilt under kortare perioder. Exempelvis kan ett tema om suicid och ekonomisk utsatthet medföra att Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och Spelinspektionen behöver bistå med uppgifter och expertis, medan ett tema om suicid och arbetsmiljö kan medföra behov av expertis från Arbetsmiljöverket eller Arbetsförmedlingen. Det är viktigt att utredningsmyndigheten säkerställer att det biträde som dessa myndigheter ska ge sker på ett tidseffektivt och ändamålsenligt sätt, vilket Statens skolinspektion framhåller. Regeringen bedömer sammantaget den administrativa belastningen av förslagen för statliga förvaltningsmyndigheter som hanterbar.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 4.5) föreslås att totalt 40 miljoner kronor avsätts för 2026 och 39 miljoner kronor per år beräknas att avsättas från och med 2027 för att omhänderta de kostnader som uppstår till följd av att utredningsfunktionen inrättas. Av dessa medel är 40 miljoner kronor för 2026 respektive 38 miljoner kronor per år från och med 2027 avsedda för kostnader vid statliga förvaltningsmyndigheter. Det kommer företrädesvis att handla om utredningsmyndigheten och myndigheten som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar. Kostnader för övriga statliga förvaltningsmyndigheter som är förknippade med den nya lagen i form av uppgifter såsom biträde av experter och uppgiftsskyldigheten bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen i propositionen medför direkta kostnader för staten. Förslagen bedöms inte ge upphov till några intäkter. Kostnaderna motiveras i stället av de samhällsnyttor som utredningsfunktionen förväntas generera, främst genom att bidra till att förebygga suicid. Detta sker genom återföring av lärdomar från utredningarna, vilket kan stärka samhällets samlade förmåga till suicidprevention. Samhällsnyttor som följer av suicidprevention är i stor utsträckning indirekta, det vill säga de positiva effekterna uppstår i senare led i form av minskat antal suicid. Dessa indirekta nyttor medför inte någon direkt offentligfinansiell besparing. I förhållande till förlusten av människoliv och det psykiska lidande som suicid medför, tillsammans med de medföljande samhällskostnaderna vilka utredningen uppskattar till cirka 7,3 miljarder kronor under 2022 baserat på en rapport från Uppsala universitet, framstår samtidigt den offentligfinansiella utgiften för utredningsfunktionen som motiverad.

15.2 Konsekvenser för kommuner och regioner

Den nya lagen om utredningar för att förebygga suicid kommer huvudsakligen påverka kommuner och regioner genom förslaget om en uppgiftsskyldighet innebär att verksamheter inom kommuner och regioner, och anställda inom dessa, på utredningsmyndighetens begäran ska lämna de uppgifter som behövs för en utredning. Uppgiftsskyldigheten gäller för myndigheter, eller anställda inom dessa, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Uppgiftsskyldigheten kan således komma att påverka en mängd kommunala och regionala verksamheter såsom hälso- och sjukvård, socialtjänst, skola, kommunal vuxenutbildning och räddningstjänst. Förslaget om en uppgiftsskyldighet innebär ett nytt åliggande för kommuner och regioner och därmed en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Regeringen bedömer, i likhet med utredningen, att konsekvenserna för det kommunala självstyret av den nya lagen är begränsade och proportionerliga utifrån syftet med den nya lagen, det vill säga att förebygga suicid genom att förbättra samhällets lärande om suicid och bidra till ett mer jämlikt och effektivt suicidpreventivt arbete i hela landet. De förslag som lämnas är inom ramen för vad som kan anses nödvändigt med hänsyn till ändamålet.

Några remissinstanser, däribland *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)*, *Region Västmanland* och *Region Kalmar län,* varnar för en ökad administrativ börda för kommuner och regioner till följd av den föreslagna uppgiftsskyldigheten och betonar vikten av effektiv hantering. *Motala kommun* ser en risk att ett stort ansvar läggs på exempelvis skolpersonal eller socialsekreterare, eftersom en utredning alltid ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Kommunen anser att detta kan påverka deras förmåga att utföra sina ordinarie uppdrag och framhåller därför att tillräckliga resurser, stöd och utbildningar måste säkerställas. Regeringen vill framhålla att de allra flesta verksamheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten kommer att bli tillfrågade att lämna uppgifter i mycket begränsad utsträckning. Utredningen uppskattar att utredningsmyndigheten maximalt kommer att genomföra 50 utredningar per år, vilket utgör mindre än 5 procent av de suicid som inträffar årligen. Även om samtliga utredningar kommer att innebära uppgiftslämnande från någon eller några verksamheter inom en kommun eller region, varav vissa verksamheter kan komma att beröras mer frekvent än andra, bedöms det vara en arbetsuppgift som inträffar sällan för en enskild verksamhet. Den administrativa bördan som förslaget kommer medföra bedöms därför vara hanterbar för kommuner och regioner. Det är utredningsmyndighetens ansvar att säkerställa att insamlingen av uppgifter sker på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, med hänsyn till berörda verksamheters förutsättningar.

Utredningen har genomfört kostnadsberäkningar för att ge en uppskattning av den föreslagna uppgiftsskyldighetens ekonomiska påverkan på kommuner och regioner. Dessa beräkningar bör betraktas med viss försiktighet, då de bygger på antaganden om ärendemängd, arbetsinsats och berörda verksamheter.

Utredningen bedömer att kostnaderna för kommuner kommer att vara låga. Utredningen beskriver att om 50 ärenden utreds per år, och varje ärende berör tre olika kommunala verksamheter, exempelvis skola, socialtjänst och verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till

vissa funktionshindrade, innebär det uppgiftslämnande från totalt 150 verksamheter. Varje verksamhet antas lägga fyra arbetstimmar på uppgiftslämnandet, fördelat mellan en enhetschef (2,5 timmar) och en socialsekreterare (1,5 timmar). Den sammanlagda arbetsinsatsen uppskattas därmed till cirka 600 timmar per år, motsvarande en kostnad om cirka 260 000 kronor.

Utredningen bedömer även att regionernas kostnader kommer att vara låga. Utredningen beskriver att om 50 ärenden utreds per år, och varje ärende berör fyra olika hälso- och sjukvårdsverksamheter, innebär det uppgiftslämnande från totalt 200 verksamheter. Uppgiftslämnande för en person beräknas ta fyra arbetstimmar, fördelat mellan en läkare (2,5 timmar) och en administratör (1,5 timmar). Den sammanlagda arbetsinsatsen uppskattas till cirka 800 timmar per år, motsvarande en kostnad om cirka 540 000 kronor.

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommuner och regioner som regel åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget. Eftersom den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär en ny obligatorisk uppgift för kommuner och regioner bedömer regeringen att dessa kostnader bör kompenseras genom en höjning av det generella statsbidraget. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.8.1) framgår att 1 miljon kronor beräknas att avsättas för ändamålet per år från och med 2027. Mot bakgrund av utredningens kostnadsberäkningar bedömer regeringen att ett belopp om 1 miljon kronor, varav 500 000 kronor särskilt avsätts för kommuner och 500 000 kronor särskilt för regioner, utgör en rimlig nivå för kompensation.

Lagen om utredningar för att förebygga suicid föreslås träda i kraft den 2 juli 2026. Det innebär att kostnader för kommuner och regioner till följd av den föreslagna uppgiftsskyldigheten kan uppstå redan under perioden från ikraftträdandet till årets slut. Dessa kostnader bedöms dock vara försumbara varför inget medelstillskott till kommuner och regioner bedöms vara nödvändigt för 2026.

15.3 Konsekvenser för företag

Vissa företag kommer att omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Det handlar om företag som bedriver verksamhet inom hälso- och sjukvård eller socialtjänst, eller enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Även enskilda huvudmän som bedriver förskola, skola, fritidshem eller annan utbildningsverksamhet kommer att omfattas.

Utredningen konstaterar att den inte kan slå fast exakt hur många företag som kommer att beröras av den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Utredningen redovisar samtidigt att det enligt uppgift från Inspektionen för vård- och omsorgs vårdgivarregister finns totalt drygt 17 900 aktiva privata organisationer som driver drygt 27 000 verksamheter inom hälso- och sjukvård, och att det enligt Inspektionen för vård- och omsorgs omsorgsregister finns 1 442 organisationer som driver 2 270 verksamheter enligt 26 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400) och 1 264 organisationer som

bedriver totalt 2 480 verksamheter enligt 23 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Utredningen redovisar också att Vårdföretagen rapporterar på sin hemsida att det fanns 15 300 vård- och omsorgsföretag år 2022. Vad gäller enskilda huvudmän som bedriver förskola, skola, fritidshem eller annan utbildningsverksamhet redovisar utredningen att det, enligt statistik från Statens skolverk, under 2023 fanns knappt 1 910 enskilda huvudmän som sammanlagt bedrev 2 710 förskolor, och att det i augusti 2024 fanns 556 aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag eller ekonomiska föreningar som tillsammans drev 656 grundskoleenheter, 409 gymnasieskoleenheter, 45 enheter med anpassad grundskola och 28 enheter med anpassad gymnasieskola. Utredningen redovisar också att det under 2021 fanns sammanlagt 100 enskilda utbildningssamordnare som bedrev utbildning i komvux på entreprenad, även detta enligt statistik från Statens skolverk.

Den förväntade arbetsbördan för enskilda verksamheter inom berörda företag, som följd av uppgiftsskyldigheten, förväntas vara mycket begränsad, på motsvarande sätt som för verksamheter inom kommuner och regioner. De allra flesta verksamheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten kommer att bli tillfrågade att lämna uppgifter i mycket begränsad utsträckning. Eventuella kostnader för företag som följer av uppgiftsskyldigheten kan därmed anses försumbara. Regeringen bedömer sammantaget att uppgiftsskyldigheten inte kommer att ha några effekter av betydelse för berörda företags konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

15.4 Konsekvenser för barn

Förslagen i propositionen bedöms ha betydelse för barn, både direkt och indirekt. Barn kan exempelvis själva vara föremål för en utredning enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid, men kan även vara närstående till den person som en utredning avser. Det är därför nödvändigt att barnets rättigheter och behov beaktas vid utformningen och tillämpningen av förslagen.

Vid utformningen av förslagen har regeringen särskilt beaktat de rättigheter i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som enligt utredningen är mest relevanta i sammanhanget. Dessa är: icke-diskriminering (artikel 2), barnets bästa (artikel 3), rätt till liv och utveckling (artikel 6), rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade (artikel 12), skydd mot våld (artikel 19) samt rätt till bästa möjliga hälsa (artikel 24). *Institutet för mänskliga rättigheter* uppger att det tydligt bör redogöras för hur de internationella åtagandena har beaktats och på vilket sätt de har påverkat lagstiftningens utformning, inte minst i förhållande till barnkonventionen. Regeringen redovisar därför i det följande hur de mest relevanta artiklarna i barnkonventionen har beaktats vid utformningen av förslagen samt hur de förhåller sig till den föreslagna regleringen.

Enligt artikel 2 i barnkonventionen ska konventionsstaterna tillförsäkra varje barn de rättigheter som anges i konventionen utan åtskillnad. Genom att utredningsmyndigheten alltid ska genomföra en utredning när ett barn har avlidit i suicid uteblir risken för att en bedömning av om en utredning ska genomföras blir beroende av faktorer såsom barnets bostadsort,

funktionsnedsättning eller sociala bakgrund. Utformningen av förslaget bidrar därmed till att motverka strukturell och indirekt diskriminering.

Enligt artikel 6 i barnkonventionen har varje barn en inneboende rätt till livet och staterna är skyldiga att säkerställa barnets överlevnad och utveckling i största möjliga utsträckning. Att förebygga suicid bland barn innebär att aktivt främja och skydda barnets rätt till liv och utveckling. Genom att utredningsmyndigheten alltid ska genomföra en utredning när ett barn har avlidit i suicid förbättras förutsättningarna att exempelvis identifiera strukturella brister i samhällets skyddssystem och vidta förebyggande åtgärder. Förslaget bedöms därmed bidra till att stärka efterlevnaden av artikel 6.

Enligt artikel 12 i barnkonventionen har barn rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som rör dem, och deras åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* framför att barns delaktighet inte har tillgodosetts i tillräcklig utsträckning i utredningens arbete, eftersom barns egna erfarenheter och kunskaper inte har inhämtats. *Region Halland* har också lyft att det inte tydligt framgår hur barn har beretts möjlighet att uttrycka sig eller hur deras kunskap inom området har synliggjorts. Utredningen har, i stället för att genomföra egna intervjuer med barn, tagit del av dokumentation av barns synpunkter och genomfört dialoger med organisationer som arbetar med barn. Till följd av frågornas karaktär bedömer regeringen att detta tillvägagångssätt har varit ändamålsenligt. Barnets rätt att uttrycka sin mening har vidare beaktats vid utformande av förslaget om närståendes deltagande. Förslaget innebär att utredningsmyndigheten ska ge närstående möjlighet att delta i utredningen, om det inte är uppenbart olämpligt. I vissa fall kan en närstående vara ett barn. Utredningsmyndigheten ska, utifrån det enskilda fallet, bedöma om deltagande är förenligt med barnets bästa, med beaktande av barnets ålder, mognad, relation till den avlidne samt barnets egen vilja. På så sätt beaktas även artikel 3 i barnkonventionen om att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Om myndigheten bedömer att det är uppenbart olämpligt att barnet deltar direkt, kan barnets synpunkter i stället inhämtas genom exempelvis vårdnadshavare. På så sätt säkerställs att barnets rätt att uttrycka sin mening beaktas, samtidigt som hänsyn tas till barnets bästa.

Enligt artikel 19 i barnkonventionen har barn rätt till skydd mot alla former av fysiskt och psykiskt våld. Suicid kan i vissa fall vara en konsekvens av våld eller andra allvarliga brister i barnets omgivning. Genom att utredningsmyndigheten alltid ska genomföra en utredning när ett barn avlidit i suicid skapas förbättrade förutsättningar att identifiera bakomliggande omständigheter som annars riskerar att förbli oupptäckta. Sådana insikter kan ligga till grund för förebyggande åtgärder och utveckling av samhällets skyddsinsatser. På så sätt bedöms utredningsverksamheten kunna bidra till att stärka barnets rätt till skydd mot alla former av våld, i enlighet med artikel 19.

Enligt artikel 24 i barnkonventionen har varje barn rätt till bästa möjliga hälsa, sjukvård och rehabilitering. Det förbättrade lärandet om suicid som utredningarna enligt den nya lagen förväntas medföra, bl.a. avseende ökad kunskap om systembrister och systemmöjligheter inom exempelvis hälso- och sjukvård och socialtjänst, kan på sikt möjliggöra mer träffsäkra och samordnade insatser för att exempelvis främja barns psykiska hälsa.

Förslaget bedöms därmed kunna bidra till att stärka efterlevnaden av artikel 24.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att förslagen sammantaget har positiva konsekvenser för barn.

15.5 Konsekvenser för jämställdheten

Jämställdhetsmyndigheten anser att de förstärkta förutsättningarna för lärande och ökad kunskap om suicid som kan komma av en nationell utredningsfunktion kan ge ökade möjligheter att förstå skillnaden mellan kvinnor och män vad gäller suicid och suicidförsök. Det finns i dag kända skillnader mellan kvinnor och män vad gäller suicid och suicidförsök. Män är överrepresenterade bland dem som avlider i suicid, medan kvinnor är överrepresenterade bland dem som gör suicidförsök. För barn är könsfördelningen mer jämn. Samtidigt finns områden där kunskapen är mer begränsad. Utredningen lyfter att utredningsmyndigheten skulle kunna djupstudera frågeställningar som har koppling till skillnader mellan könen exempelvis vad gäller insatser och bemötande från samhället. *Region Västerbotten* framhåller att ett genus- eller jämställdhetsperspektiv bör integreras i utredningsarbetet, för att synliggöra strukturella skillnader i risker, bemötande och tillgång till insatser. Regeringen anser att utredningarna kan bidra till att synliggöra och åtgärda påverkbara skillnader mellan kvinnor och män inom det suicidpreventiva arbetet och bedömer att utredningarna på så sätt kan bidra till att nå det jämställdhetspolitiska målet om jämställd hälsa, vilket även Jämställdhetsmyndigheten framhåller.

Länsstyrelsen Östergötland har lyft att det, ur ett jämställdhetsperspektiv, kan finnas risker med att enbart utreda fullbordade suicid och inte suicidförsök, eftersom kvinnor och flickor är överrepresenterade i den senare gruppen. Utredningen har inte haft i uppdrag att lämna förslag om utredningar av suicidförsök men konstaterar att det finns utmaningar med att utreda suicidförsök bl.a. utifrån att det i dag inte finns förutsättningar att få kännedom om samtliga suicidförsök. Regeringen anser därför att det för närvarande är en ändamålsenlig avgränsning att utredningsmyndigheten inte får utreda suicidförsök.

Förslaget bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

15.6 Övriga konsekvenser

Institutet för mänskliga rättigheter och Myndigheten för delaktighet konstaterar att rätten till liv och bästa möjliga hälsa skyddas av flera internationella konventioner som Sverige anslutit sig till inom området mänskliga rättigheter, däribland FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Regeringen bedömer att förslagen i propositionen är förenliga med Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Organisationer inom civilsamhället, såsom ideella föreningar, ekonomiska föreningar och stiftelser, kan komma att påverkas av förslagen. Det handlar bl.a. om sådana organisationer som bedriver verksamhet inom hälso- och sjukvård eller socialtjänst, eller enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Organisationer inom civilsamhället som bedriver sådan typ av verksamhet kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten, och bedöms därför påverkas på samma sätt som företag. Detsamma gäller organisationer inom civilsamhället som bedriver förskola, skola, fritidshem eller annan utbildningsverksamhet. Utredningsmyndigheten kan också komma att kontakta organisationer inom civilsamhället som inte omfattas av uppgiftsskyldigheten, såsom idrottsföreningar, trossamfund eller barnrättsorganisationer, med förfrågan om att lämna uppgifter som behövs för en utredning eller om att en representant från organisationen biträder utredningsmyndigheten som sakkunnig. För dessa organisationer är deltagande i utredningsverksamheten frivilligt. Mot denna bakgrund bedöms förslagen inte påverka det civila samhällets villkor (jfr prop. 2009/10:55 s. 44–83).

Regeringen bedömer att förslagen inte har några konsekvenser för EU-rätten, sysselsättningen, de integrationspolitiska målen, miljön, brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om utredningar för att förebygga suicid

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid.

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I paragrafen anges att lagen innehåller bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid. Av bestämmelsen framgår att syftet med de utredningar som lagen reglerar är att förebygga suicid.

Förutsättningar för att genomföra en utredning

2 § En utredning ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Med barn avses en person under 18 år.

En utredning får även genomföras om den bedöms förebygga suicid, när

1. en vuxen har avlidit i suicid, eller
2. ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart.

I paragrafen anges när en utredning ska genomföras och när en utredning får genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt *första stycket* ska en utredning genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Med barn avses en person under 18 år. Med suicid avses att någon

har avlidit till följd av avsiktlig självskada. Av bestämmelsen framgår att en utredning alltid ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Det är upp till utredningsmyndigheten att begära de uppgifter som myndigheten behöver för att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen. Utredningsmyndigheten kan få kännedom om inträffade suicid genom att begära uppgifter från Rättsmedicinalverket enligt uppgiftsskyldigheten i 7 § 1.

Enligt *andra stycket* får en utredning genomföras om den bedöms förebygga suicid, när en vuxen har avlidit i suicid, eller ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart. Det är upp till utredningsmyndigheten att bedöma om en utredning kan förebygga suicid och om en utredning då ska genomföras. En utredning kan bedömas förebygga suicid om den bidrar till att förbättra samhällets lärande om suicid. Med oklart dödssätt avses de dödsfall där det inte varit möjligt att avgöra vilket dödssätt som föranlett dödsfallet. Dödssätt kan exempelvis vara suicid, olycksfall eller sjukdom. Det är Rättsmedicinalverket som i ett intyg om dödsorsak gör en bedömning av om dödssättet är oklart. Dödsfall med oklart dödssätt som får utredas kan vara fall där det finns omständigheter som talar för att det kan vara suicid, exempelvis när det finns information om tidigare suicidförsök.

3 § En utredning får inledas först när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats.

Paragrafen reglerar när en utredning får inledas. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt paragrafen får en utredning inledas först när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats. Av bestämmelsen följer att en utredning får inledas tidigast när Rättsmedicinalverket genomfört en rättsmedicinsk undersökning och utfärdat ett dödsorsaksintyg. Bestämmelsen innebär att det endast är de dödsfall där Rättsmedicinalverket genomfört en rättsmedicinsk undersökning samt utfärdat dödsorsaksintyg som får utredas.

Utredningsmyndigheten

4 § Utredningar ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

Paragrafen reglerar vem som ska genomföra utredningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I paragrafen anges att utredningarna ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

Utredningens genomförande

5 § Utredningsmyndigheten ska i en utredning

1. klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet, och
2. analysera åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad utredningsmyndigheten ska göra i en utredning. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt *första punkten* ska utredningsmyndigheten klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet. Exempel på omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet är ekonomisk eller social utsatthet, ohälsa, separation eller att individen förlorat en närstående. Det kan också handla om kontakter med och insatser från olika samhällsaktörer, såsom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolan eller arbetsgivare. Hur långt tillbaka i tiden som omständigheter ska klarläggas och analyseras får avgöras av utredningsmyndigheten utifrån hur relevanta omständigheterna bedöms för dödsfallet i fråga.

Enligt *andra punkten* ska utredningsmyndigheten analysera åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet. Det är fråga om åtgärder som avser både individens livssituation och de strukturella, organisatoriska och samhälleliga faktorer som kan ha påverkat dödsfallet. Det kan handla om åtgärder i form av enskilda beslut eller insatser och mer övergripande åtgärder, såsom resursfördelning, tillgänglighet till vård och stöd och informationsöverföring mellan aktörer.

Biträde av experter och sakkunniga

6 § Utredningsmyndigheten får anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag.

Statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag genom att ställa experter till förfogande. Detta gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utredningsmyndighetens möjlighet att anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Enligt *första stycket* får utredningsmyndigheten anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag. Med experter avses i denna lag myndighetsrepresentanter. Med sakkunniga avses i denna lag andra än myndighetsrepresentanter, exempelvis personer som representerar olika organisationer inom det civila samhället eller forskning. Sakkunniga och experter ska bidra med sina sak- och expertkunskaper. En närmare beskrivning av vilka uppgifter de ska ha och i vilken omfattning de ska biträda utredningsmyndigheten får avgöras utifrån förutsättningar och behov i det enskilda fallet. De som biträder utredningsmyndigheten ska inte vara knutna till utredningsmyndigheten på annat sätt än genom att bidra med sin sakkunskap eller expertis. Bestämmelsen i första stycket innebär ingen skyldighet för experter och sakkunniga att biträda utredningsmyndigheten. Det blir således den som får förfrågan om att anlitas som expert eller sakkunnig som får bedöma sina förutsättningar att delta.

Enligt *andra stycket* ska statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag genom att ställa experter till förfogande. De myndigheter som i första hand kan

komma i fråga är Inspektionen för vård och omsorg och Statens skolinspektion, genom att utredningen berör ett område som står under tillsynen av respektive myndighet. Exempel på myndigheter vars ansvarsområde kan beröras är Socialstyrelsen och andra myndigheter med särskild kompetens inom frågor som rör barn, såsom Statens skolverk, Barnombudsmannen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Skyldigheten gäller på begäran av utredningsmyndigheten. Skyldigheten att ställa experter till utredningsmyndighetens förfogande gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten

7 § Följande myndigheter och yrkesverksamma ska på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning:

1. myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar,
2. myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2,
4. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
5. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom skolväsendet eller annan utbildningsverksamhet, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds, och
6. myndigheter som utövar tillsyn över sådana verksamheter som avses i 1–5, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en skyldighet för vissa myndigheter och yrkesverksamma att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Paragrafen reglerar en uppgiftsskyldighet för vissa myndigheter och yrkesverksamma. Skyldigheten innefattar att lämna de uppgifter som behövs för en utredning på begäran av utredningsmyndigheten. Att det är fråga om uppgifter som behövs innebär att tröskeln för utlämnande är förhållandevis låg. Vilka uppgifter som behövs får avgöras av utredningsmyndigheten utifrån hur relevanta de bedöms för dödsfallet i fråga. Utredningsmyndigheten kan exempelvis behöva uppgifter för att kunna bedöma om det finns skäl att genomföra en utredning av ett suicid som rör en vuxen eller ett dödsfall med oklart dödssätt som rör barn eller vuxen, dvs. för att bedöma om en sådan utredning kan förebygga suicid. Utredningsmyndigheten måste inför en begäran noga överväga vilka uppgifter som myndigheten har behov av, och myndighetens begäran måste vara tydlig och tillräckligt precis för att kunna besvaras. Den myndighet eller de yrkesverksamma som lämnar ut uppgifter kan som regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs för en utredning, men det är den utlämnande aktören som avgör vilka uppgifter som ska lämnas ut. Vilka myndigheter och yrkesverksamma som omfattas av uppgiftsskyldigheten anges i punkterna 1–6.

Enligt *första punkten* omfattar uppgiftsskyldigheten myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar. För närvarande är det enbart Rättsmedicinalverket som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar.

Enligt *andra punkten* omfattar uppgiftsskyldigheten myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Sådana uppgifter kan

exempelvis finnas hos myndigheten i ansökningar, förfrågningar eller beslut. De myndigheter som i första hand kan tänkas ha uppgifter om den avlidne är myndigheter inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och skolväsendet. Beroende på omständigheterna kring dödsfallet kan även exempelvis räddningstjänst, Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, Kronofogden, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket eller Försäkringskassan ha uppgifter om den avlidne.

Enligt *tredje punkten* omfattar uppgiftsskyldigheten anställda hos myndighet som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar och hos myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Med anställda avses arbetstagare som har anställningsavtal med sådana myndigheter. Uppgiftsskyldigheten för anställda gäller förhållanden som den anställde har fått kännedom om i sin verksamhet hos myndigheten. Förhållanden som den anställde har fått kännedom om som privatperson omfattas inte av uppgiftsskyldigheten.

Enligt *fjärde punkten* omfattar uppgiftsskyldigheten verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Sådana uppgifter kan exempelvis finnas i dokumentation av de kontakter som de verksamma haft med den avlidne. Med hälso- och sjukvård avses verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Socialtjänst omfattar verksamhet enligt såväl socialtjänstlagen (2025:400) som lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (1 kap. 2 § socialtjänstlagen). Yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom nämnda sektorer kan avse privata sjukhus och mottagningar av olika slag, privat företagshälsovård samt privata hem för vård eller boende för såväl barn som vuxna. Med verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet avses den som får ersättning utöver kostnadstäckning för sina insatser, exempelvis anställd, uppdragstagare och praktikant.

Enligt *femte punkten* omfattar uppgiftsskyldigheten verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom skolväsendet och annan utbildningsverksamhet, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds. Sådana uppgifter kan exempelvis finnas i dokumentation av de kontakter som de verksamma haft med den avlidne. Skolväsendet inbegriper sådan verksamhet som avses i 1 kap. 1 § och 2 kap. 5 § skollagen (2010:800). Annan utbildningsverksamhet är ett vidsträckt område som omfattar allt från utbildning hos studieförbund och folkhögskolor, samt eftergymnasial yrkesutbildning till högskoleutbildning vid universitet och högskolor (jfr 2 kap. 5 § diskrimineringslagen [2008:56] och prop. 2007/08:95 s. 192, 506 och 507). Yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom nämnda sektorer kan avse fristående gymnasieskolor och fristående förskolor. Med verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet avses den som får ersättning utöver kostnadstäckning för sina insatser, exempelvis anställd, uppdragstagare och praktikant.

Enligt *sjätte punkten* omfattar uppgiftsskyldigheten myndigheter som utövar tillsyn över de verksamheter som avses i punkterna 1–5, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern. Med myndigheter som utövar tillsyn över de verksamheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten avses exempelvis Inspektionen för vård och omsorg

som utövar tillsyn över hälso- och sjukvården och socialtjänsten, och Statens skolinspektion som utövar tillsyn över skolväsendet. Av bestämmelsen framgår att Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen undantas från uppgiftsskyldigheten.

Möjlighet för närstående att bistå med uppgifter

8 § Utredningsmyndigheten ska ge närstående möjlighet att bistå med uppgifter när en utredning genomförs om det inte är uppenbart olämpligt.

Paragrafen reglerar närståendes delaktighet i en utredning. Paragrafen utformas enligt Lagrådets förslag. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt paragrafen ska utredningsmyndigheten ge närstående möjlighet att bistå med uppgifter när en utredning genomförs, om det inte är uppenbart olämpligt. Bestämmelsen innebär att utredningsmyndigheten har en skyldighet att tillfråga närstående om de vill bistå med uppgifter, om det inte är uppenbart olämpligt. Det är upp till den närstående att avgöra om denne vill det. Att bistå med uppgifter kan exempelvis innebära att den närstående lämnar skriftlig information till utredningsmyndigheten. Den närstående kan också medverka i en intervju med utredningsmyndigheten. Utredningsmyndigheten bör utforma sina frågeställningar så att inte fler uppgifter som skyddas av sekretess än nödvändigt lämnas ut. Om en uppgift som skyddas av sekretess lämnas ut ska den närstående informeras om att uppgiften skyddas av sekretess.

Med närstående avses anhöriga eller annan person som den avlidne haft en nära relation till. En närstående kan vara make, maka, partner, sambo, särbo, barn, förälder eller syskon. Det behöver inte vara fråga om faktiskt släktskap, en nära vän kan också omfattas. Utredningsmyndigheten får göra en bedömning i det enskilda fallet om vem som ska anses som närstående. Det får avgöras i varje enskilt fall om det är uppenbart olämpligt att ge närstående en möjlighet att bistå med uppgifter. Ett exempel på när det kan vara uppenbart olämpligt är om den avlidne och den närstående är brottsoffer respektive gärningsperson i förhållande till varandra. Vidare bör det i varje enskilt fall avgöras om det är uppenbart olämpligt att ge barn som är närstående en möjlighet att bistå med uppgifter. En sådan bedömning ska göras med hänsyn tagen till barnets ålder, mognad, relation till den vars dödsfall utreds och barnets vilja.

Utredningsmyndighetens skyldighet att informera om att en utredning har inletts

9 § Utredningsmyndigheten ska informera en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning att utredningen har inletts. Detta gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Paragrafen reglerar en skyldighet för utredningsmyndigheten att informera om att en utredning har inletts. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Bestämmelsen innebär att utredningsmyndigheten ska informera en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning att utredningen har inletts. En verksamhet bör anses berörd av en utredning när utredningsmyndigheten avser att begära

uppgifter från verksamheten. Det är upp till utredningsmyndigheten att bedöma om en verksamhet ska anses berörd. Skyldigheten att informera avser endast uppgiften om att en utredning har inletts. De myndigheter som i första hand aktualiseras för att få information är Inspektionen för vård och omsorg och Statens skolinspektion. Att bestämmelsen har begränsats till att gälla statliga förvaltningsmyndigheter innebär att kommunala myndigheter och domstolar inte omfattas av bestämmelsen. Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

Behandling av personuppgifter

10 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Paragrafen innehåller en upplysning om att bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt denna lag finns i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Tystnadsplikt

11 § En enskild person eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt denna lag får inte obehörigen röja vad denne då har fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt för en enskild person eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Av bestämmelsen följer att en enskild person eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt denna lag inte obehörigen får röja vad denne då har fått veta om enskilds personliga förhållanden. Bestämmelsen omfattar samtliga enskilda personer som medverkat i en utredning. Det kan till exempel vara fråga om experter som utredningsmyndigheten anlitat, verksamma inom enskild verksamhet som utredningsmyndigheten kontaktat med en begäran om att få uppgifter, eller närstående som getts möjlighet att bistå med uppgifter. Tystnadsplikten gäller samtliga uppgifter om enskilds personliga förhållanden som respektive aktör fått vetskap om genom utredningsverksamheten. Vid tolkning av vad som är ett obehörigt röjande utgör den föreslagna bestämmelsen i 26 kap. 10 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) vägledning. Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas för brott mot tystnadsplikten enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Utredningsmyndigheten bör upplysa respektive aktör om tystnadsplikten och att den är straffsanktionerad.

Underlag som syftar till att förebygga suicid

12 § Utredningsmyndigheten ska utifrån de utredningar som har genomförts ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid.

Paragrafen innehåller bestämmelser om underlag som syftar till att förebygga suicid. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Av bestämmelsen följer att utredningsmyndigheten ska utifrån de utredningar som genomförts ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid. Ett underlag kan tas fram utifrån de analyser som gjorts i en enskild utredning men också utifrån analyser från flera utredningar. Ett underlag kan innehålla lärdomar om återkommande mönster eller generella iakttagelser från utredningar. Ett underlag kan också innehålla identifierade behov av exempelvis förändrade arbetssätt, rutiner eller riktlinjer. Underlaget kan riktas till regeringen men också till en myndighet eller sektor. Ett underlag bör utformas så att ingen fysisk person kan identifieras. Ett underlag ska inte utformas på ett sådant sätt att en utpekad aktör åläggs att vidta åtgärder. Utredningsmyndigheten avgör den närmare utformningen och omfattningen av underlagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2026.

2. Lagen ska tillämpas även på dödsfall som har inträffat före ikraftträdandet, om dödsfallet avser ett barn som har avlidit i suicid och dödsfallet inträffat efter den 31 december 2025.

I bestämmelserna anges lagens ikraftträdande och en övergångsbestämmelse. Övervägandena finns i avsnitt 14.

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 2 juli 2026.

Enligt *andra punkten* ska lagen tillämpas även på dödsfall som har inträffat före ikraftträdandet, om dödsfallet avser ett barn som har avlidit i suicid och dödsfallet inträffat efter den 31 december 2025.

16.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

2 § I denna lag avses med socialtjänst

1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende,

2. verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd,

3. verksamhet som i övrigt bedrivs av Statens institutionsstyrelse,

4. verksamhet hos kommunal invandrarbyrå,

5. verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,

6. handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av asylsökande m.fl.,

7. handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade,

8. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall*, och*

9. verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.

Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*8*. *Med socialtjänst*

avses vidare uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 9.

Paragrafen reglerar vad som avses med socialtjänst enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *första stycket* införs en ny punkt som innebär att med socialtjänst enligt denna lag avses verksamhet enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid.

Ändringen i *andra stycket* innebär att med socialtjänst avses även uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid.

Övriga ändringar är endast redaktionella.

3 a § *Denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den gäller även uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.*

Av paragrafen, som är ny, framgår att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den gäller även uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Bestämmelsen innebär att lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen, såsom förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gälla även uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid. Det är exempelvis fråga om bestämmelser om när behandling av personuppgifter är tillåten och vilka personuppgifter som får behandlas.

7 a § I sammanställningar av personuppgifter får det inte tas in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

Undantag från första stycket gäller för

1. uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten som innebär myndighetsutövning och om den bestämmelse som ett sådant beslut grundar sig på,
2. uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring,
3. tillsynsverksamhet som bedrivs av Inspektionen för vård och omsorg,
4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt,
5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall*, och*
6. *verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.*

Uppgift som avslöjar medlemskap i fackförening får aldrig tas in.

Paragrafen innehåller bestämmelser om känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden i sammanställningar av personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 11.

En ny punkt införs i *andra stycke*t som innebär att verksamhet enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid undantas från huvudregeln om att det i sammanställningar av personuppgifter inte får tas in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

16.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

26 kap.

Utredningar för att förebygga suicid

10 b § *Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.*

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen är ny och reglerar sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Enligt *första stycket* gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt lagen om utredningar för att förebygga suicid, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Med en enskilds personliga förhållanden avses bl.a. kontaktuppgifter, uppgifter om hälsa eller sexualliv, uppgifter om skolgång eller arbete och uppgifter om dödssätt och dödsorsak. Sekretess gäller för uppgifter om både avlidna och levande personer. Med hänför sig till myndighets verksamhet avses att sekretessen gäller för uppgiften hos alla de myndigheter där uppgiften förekommer.

Enligt *andra stycket* ska sekretessen även gälla för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket. Bestämmelsen blir tillämplig hos den biträdande myndigheten både på uppgifter som myndigheten får från utredningsmyndigheten och på uppgifter som den biträdande myndigheten avser att lämna till utredningsmyndigheten.

Enligt *tredje* stycket ska sekretessen för uppgift i en allmän handling gälla i högst sjuttio år.

15 § Den tystnadsplikt som följer av 1 a, 5, 13 och 14 a–14 c §§ inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 1, 3, 4, 6, 10 a *och 10 b §§* inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt som inskränker rätten att meddela och offentliga uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Ändringen i *andra stycket* innebär att den tystnadsplikt som följer av 10 b § ska ges företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter när det är fråga om uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna.

Sammanfattning av betänkandet Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66) i relevanta delar

Uppdraget

Den 19 januari 2023 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över vissa frågor inom det suicidpreventiva området. Utredningen, som antog namnet Suicidanalysutredningen, har haft som huvudsakligt uppdrag att föreslå hur ett nationellt ansvar för breda händelseanalyser efter suicid kan utformas. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete, genom ett ökat lärande i berörda verksamheter, samt ett stärkt samarbete mellan samhällsaktörer på lokal, regional och nationell nivå. Utredningen har även haft i uppdrag att analysera regelverken för hälso- och sjukvårdens patientsäkerhetsarbete och för socialtjänstens kvalitetsarbete som rör suicid och suicidförsök och om det finns behov att förändra dessa för att utveckla det suicidförebyggande arbetet. Utredningen har också haft i uppdrag att kartlägga och analysera stödet till de som blir efterlevande vid suicid.

Utredningens utgångspunkter och slutsatser

Utgångspunkten i utredningens arbete har varit vilken typ av utredningar som sker efter suicid i dag, och i vilken utsträckning de bidrar till ett lärande som kan användas för att förebygga suicid.

Utredningen konstaterar att det är ovanligt att det görs utredningar efter suicid i samhället generellt. Cirka 10 procent av de suicid som inträffar i Sverige blir utredda inom hälso- och sjukvården, i enlighet med de så kallade lex Maria-bestämmelserna i patientsäkerhetslagen (2010:659). Vissa verksamheter är överrepresenterade, framför allt psykiatrisk verksamhet. Utredningarna involverar sällan flera verksamheter eller samhällsaktörer, utan avgränsas ofta till hur en enskild verksamhet har följt befintliga rutiner. Det innebär att ett visst lärande kan göras utifrån en del inträffade suicid, dock inom områden där ganska mycket redan är känt. De lärdomar som ändå dras av utredningarna har ofta svårt att nå ut utanför den berörda verksamheten.

Utredningens övergripande bedömningen är att det finns behov av ett bredare lärande efter suicid där fler samhällsaktörer bidrar till att öka förståelsen för vad som kan göras för att förebygga och förhindra suicid. Det handlar om såväl aktörer på regional nivå som primärvård eller somatisk specialistvård, aktörer på kommunal nivå som socialtjänsten och skolan, som om statliga myndigheter som exempelvis Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Statens institutionsstyrelse och Försäkringskassan.

För att utveckla det suicidpreventiva lärandet i samhället lämnar utredningen tre övergripande förslag:

- En nationell utredningsfunktion som ska bidra till samhällets lärande om suicid inrättas vid Folkhälsomyndigheten.
- Bättre förutsättningar för lex Maria- och lex Sarah-utredningar skapas genom större möjligheter att utbyta information samt kunskapshöjande uppdrag till Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO). För att bidra till förhöjt lärande efter suicid och suicidförsök får IVO i uppdrag att genomföra en särskild tillsynsinsats.
- En statlig satsning genomförs för att stimulera arbetet med suicidpreventiva analyser i lokal samverkan

Utredningens förslag om ett nationellt ansvar för breda utredningar efter suicid

Utredningens huvudförslag innebär att det inrättas en nationell utredningsfunktion i form av ett centrum för suicidutredningar med uppdrag att utreda och analysera suicid ur ett systemperspektiv. Syftet är att systematiskt bygga upp kunskap som ska bidra till att öka förståelsen för vad som kan göras för att förebygga och förhindra suicid. Centrumet föreslås inrättas i Folkhälsomyndigheten och verksamheten föreslås regleras i en ny lag om utredningar för att förebygga suicid samt i myndighetens instruktion.

Utredningsfunktionen föreslås arbeta med urval av suicid i form av olika teman, som till exempel ekonomisk utsatthet, eller en viss grupp där antalet suicid ökar. Ett tematiskt arbetssätt bedöms kunna bidra till en ny typ av lärande än det som sker i dag. Det innebär också att alla suicid inte behöver utredas. Att utreda samtliga suicid skulle medföra en så omfattande utredningsapparat att det sannolikt skulle ske på bekostnad av det djup som behöver finnas för att utredningarna ska bidra till ökad kunskap. Det skulle även bli en omfattande belastning för exempelvis hälso- och sjukvården och därmed riskera att belasta viktiga kompetenser och gå ut över andra suicidpreventiva insatser.

Utredningen framhåller att en viktig slutsats som dras i utredningen är att kunskapen om varför barn tar sitt liv är begränsad. Mot bakgrund av det och att samhället har ett särskilt stort ansvar för barns välbefinnande bedömer utredningen att samtliga suicid bland barn bör utredas. Detta bedöms öka kunskapen om vad som kan göras för att försöka förhindra suicid bland barn.

Konsekvenser

Utredningen har utrett konsekvenserna av förslagen enligt kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och utredningens direktiv. Utredningen konstaterar att inrättandet av en permanent nationell utredningsfunktion innebär ökade kostnader för staten. Kommuner och regioner uppskattas få en begränsad kostnadsökning till följd av utredningens

förslag. Förslagen påverkar även enskilda näringsidkare och andra enskilda som bedriver näringsmässig verksamhet inom hälso- och sjukvård, verksamhet på uppdrag av socialnämnden eller LSS-verksamhet. Utredningen redovisar vidare konsekvenser av förslagen för folkhälsan, barn, unga och jämställdheten mellan män och kvinnor, samt av att inte genomföra förslaget.

Betänkandets lagförslag i relevanta delar

Förslag till lag om utredningar för att förebygga suicid

Härigenom föreskrivs följande.

Syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om utredningar efter suicid i syfte att förebygga och förhindra suicid.

2 § En utredning ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid och ett dödsorsaksintyg efter en rättsmedicinsk undersökning är utfärdat.

En utredning får också genomföras när ett dödsorsaksintyg efter en rättsmedicinsk undersökning är utfärdat och

– en vuxen person avlidit i suicid och det finns skäl som talar för att en utredning kan bidra till underlag för åtgärder som har som mål att förebygga suicid, eller

– ett barn eller en vuxen avlidit av annan dödsorsak av suicid, eller när dödsorsaken är oklar, och det finns särskilda skäl som talar för att en utredning kan bidra till underlag för åtgärder som har som mål att förebygga suicid

Utredningsmyndigheten

3 § Utredningsverksamheten ska bedrivas av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

4 § Utredningsmyndigheten får anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten.

Statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten genom att ställa experter till förfogande.

Skyldigheten att ställa experter till utredningsmyndighetens förfogande enligt andra stycket gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

5 § När ett ärende inleds ska utredningsmyndigheten informera statliga förvaltningsmyndigheter som är ansvariga för tillsyn eller intern tillsyn av verksamhet som berörs av utredningen eller vars ansvarsområde berörs av en utredning enligt denna lag.

Skyldigheten i första stycket gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Uppgiftsskyldighet

6 § Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning enligt 2 §:

1. myndigheter vars verksamhet berör barn,

2. myndighet som ansvarar för rättsmedicinsk undersökning,
3. andra myndigheter som i sin verksamhet har kommit i kontakt med, eller fått information om, personen vars dödsfall utreds,
4. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1–3,
5. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn eller annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården, på socialtjänstens område, inom skolväsendet eller annan utbildningsverksamhet, och som har kommit i kontakt med, eller på annat vis erhållit information om personen som avses i 2 §, och
6. de myndigheter som utövar tillsyn över de verksamheter som avses i 1–5, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Utredningens genomförande

7 § Utredningsmyndigheten ska i en utredning
1. klarlägga omständigheter kring personens livssituation som bedöms vara relevanta för utredningen,
2. analysera om, och i så fall hur, de kan ha inverkat på dödsfallet, samt
3. analysera om det finns faktorer eller insatser som har, eller skulle kunna ha, fungerat som stöd eller förebyggt eller förhindrat dödsfallet.

I de fall utredningsmyndigheten finner det lämpligt ska utredningarna utgöra underlag för beslut om åtgärder som har som mål att förebygga eller förhindra framtida suicid.

8 § Utredningsmyndigheten ska höra närstående vid genomförande av en utredning enligt 2 § om det inte är uppenbart olämpligt.

Behandling av personuppgifter

9 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Tystnadsplikt

10 § En enskild person eller den som är eller varit verksam inom enskild verksamhet och som medverkat i en utredning enligt denna lag får inte obehörigen röja vad denne då har fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Härigenom föreskrivs i fråga om lag (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

dels att 2 § och 7 a § ska ha följande lydelse,

dels att det införs en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	
I denna lag avses med socialtjänst	
1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende,	
2. verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd,	
3. verksamhet som i övrigt bedrivs av Statens institutionsstyrelse,	
4. verksamhet hos kommunal invandrarbyrå,	
5. verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,	
6. handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av asylsökande m.fl.,	
8. handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade, *och*	*8*. handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade,
9. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.	9. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, *och*
	10. verksamhet enligt lagen (0000:000) om utredningar för att förebygga suicid.
Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*9*.	Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*10*.
	3 a §
	Lagen gäller i tillämpliga delar även uppgifter om avlidna personer i verksamhet *enligt lagen (0000:000) om utredningar för att förebygga suicid*

7 a §[1]

I sammanställningar av personuppgifter får det inte tas in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

Undantag från första stycket gäller för

1. uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten som innebär myndighetsutövning och om den bestämmelse som ett sådant beslut grundar sig på,

2. uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring,

3. tillsynsverksamhet som bedrivs av Inspektionen för vård och omsorg,

4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt, *och*

5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt,

5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, *och*

6. verksamhet enligt lagen (0000:000) om utredningar för att förebygga suicid.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

[1] Senaste lydelse 2018:1376.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 26 kap. 10 b §, och närmast före 26 kap. 10 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	26 kap.
	Utredningar för att förebygga suicid
	10 b §
	Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt lagen (0000:000) om utredningar för att förebygga suicid, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.
	Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.
	För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år

---

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över betänkandet Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66) kommit in från Akademikerförbundet SSR, Anhörigas riksförbund, Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Arjeplogs kommun, Barnens rätt i samhället, Barnombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen, Ekonomistyrningsverket, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Funktionsrätt Sverige, Försäkringskassan, Göteborgs universitet, Hagfors kommun, Inspektionen för vård och omsorg, Institutet för mänskliga rättigheter, Integritetsskyddsmyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Jönköpings kommun, Karolinska institutet, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Läkemedelsverket, Länsstyrelsen Västerbotten, Länsstyrelsen Östergötland, Mind, Motala kommun, Myndigheten för arbetsmiljökunskap, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Nationell samverkan för psykisk hälsa, Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Piteå kommun, Polismyndigheten, Region Blekinge, Region Dalarna, Region Gävleborg, Region Halland, Region Jämtland Härjedalen, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg, Region Norrbotten, Region Skåne, Region Stockholm, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Värmland, Region Västerbotten, Region Västernorrland, Region Västmanland, Region Örebro, Region Östergötland, RFSL Ungdom, Riksförbundet för Suicidprevention och Efterlevandestöd, Riksföreningen för skolsköterskor, Riksorganisationer för kvinno- och tjejjourer i Sverige, Rättsmedicinalverket, Sametinget, Sáminourra, Socialstyrelsen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Spelberoendegruppen, SPF Seniorerna, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Statens haverikommission, Statens institutionsstyrelse, Statens medicinsk-etiska råd, Statens Skolinspektion, Statens skolverk, Statskontoret, Stiftelsen Allmänna barnhuset, Storfors kommun, Svenljunga kommun, Svenska föreningen för barn- och ungdomspsykiatri, Svenska läkaresällskapet, Svenska psykiatriska föreningen, Svenska skolläkarföreningen, Svenska Tornedalingars Riksförbund, Sverigefinländarnas delegation, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges lärare, Sveriges psykologförbund, Sveriges skolkuratorers förening, Sölvesborgs kommun, Tjänstemännens centralorganisation, Tomelilla kommun, Trafikverket, Transportstyrelsen, Vetenskapsrådet och Åre kommun.

Yttranden har också kommit in från Norrbottens kommuner, Riksförbundet Attention, Spelinspektionen och Västra Götalandsregionen. Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna synpunkter: Adoptionscentrum, Arbetsterapeuterna, Autism Sverige, Barnrättsbyrån, Bodens kommun, Borgholms kommun, Båstads kommun, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, Centralförbundet Roma International, Degerfors kommun, Demensförbundet, Elevernas riksförbund, Eslövs kommun, Falkenbergs kommun, Fysioterapeuterna, Föreningen Sveriges socialchefer, Haparanda kommun, Håbo kommun, Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi,

Karlskoga kommun, Kommunal, Landsorganisationen i Sverige, LSU – Sveriges barn- och ungdomsorganisationer, Lunds universitet, Löf (regionernas ömsesidiga försäkringsbolag), Maskrosbarn, Norbergs kommun, Norrtälje kommun, Ockelbo kommun, Osby kommun, Pensionärernas riksorganisation, Ragunda kommun, Region Gotland, Riksdagens ombudsmän, Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter, Rättviks kommun, Röda korset, Svensk förening för allmänmedicin, Skövde kommun, Spelberoendes riksförbund, Suicide Zero, Svenska föreningen för beroendemedicin, Svenskt näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Elevkårer, Sveriges läkarförbund, Sveriges skolledare, Sävsjö kommun, Tilia, Umeå universitet, Ung cancer, Vision, Vårdförbundet, Ystads kommun, Åre kommun, Åsele kommun och Övertorneå kommun

Regeringen har följande förslag till lagtext.

1.1 Förslag till lag om utredningar för att förebygga suicid

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om utredningar som genomförs i syfte att förebygga suicid.

Förutsättningar för att genomföra en utredning

2 § En utredning ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Med barn avses en person under 18 år.

En utredning får även genomföras om den bedöms förebygga suicid, när

1. en vuxen har avlidit i suicid, eller
2. ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart.

3 § En utredning får inledas först när en rättsmedicinsk undersökning har genomförts och ett dödsorsaksintyg har utfärdats.

Utredningsmyndigheten

4 § Utredningar ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten).

Utredningens genomförande

5 § Utredningsmyndigheten ska i en utredning

1. klarlägga och analysera omständigheter som kan ha inverkat på dödsfallet, och
2. analysera åtgärder som har vidtagits eller hade kunnat vidtas för att förebygga dödsfallet.

6 § Utredningsmyndigheten ska ge närstående möjlighet att delta när en utredning genomförs om det inte är uppenbart olämpligt.

Biträde av experter och sakkunniga

7 § Utredningsmyndigheten får anlita experter och sakkunniga för att biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag.

Statliga förvaltningsmyndigheter som bedriver tillsyn över verksamhet som berörs av en utredning eller vars ansvarsområde berörs av en utredning ska, efter begäran från utredningsmyndigheten, biträda utredningsmyndigheten i verksamhet enligt denna lag genom att ställa

experter till förfogande. Detta gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten

8 § Följande myndigheter och yrkesverksamma ska på utredningsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för en utredning:

1. myndigheter som ansvarar för rättsmedicinska undersökningar,
2. myndigheter som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2,
4. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds,
5. verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom skolväsendet eller annan utbildningsverksamhet, som har uppgifter om personen vars dödsfall utreds, och
6. myndigheter som utövar tillsyn över sådana verksamheter som avses i 1–5, dock inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Utredningsmyndighetens skyldighet att informera om att en utredning har inletts

9 § Utredningsmyndigheten ska informera en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning att utredningen har inletts. Detta gäller inte Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen och Justitiekanslern.

Behandling av personuppgifter

10 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Tystnadsplikt

11 § En enskild person eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt denna lag får inte obehörigen röja vad denne då har fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Underlag som syftar till att förebygga suicid

12 § Utredningsmyndigheten ska utifrån de utredningar som har genomförts ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas även på dödsfall som har inträffat före ikraftträdandet, om dödsfallet avser ett barn som har avlidit i suicid och dödsfallet inträffat efter den 1 januari 2026.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

dels att 2 och 7 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
I denna lag avses med socialtjänst	
1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende,	
2. verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd,	
3. verksamhet som i övrigt bedrivs av Statens institutionsstyrelse,	
4. verksamhet hos kommunal invandrarbyrå,	
5. verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,	
6. handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av asylsökande m.fl.,	
8. handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade, *och*	*7.* handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade,
9. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.	8. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, *och*
	9. verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.
Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*9*.	Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–*8*. *Med socialtjänst avses vidare uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 9*.
Uppgift som avslöjar medlemskap i fackförening får aldrig tas in.	
	3 a §
	Denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen

[1] Senaste lydelse 2024:86.

gäller även uppgifter om avlidna personer i verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.

7 a §[2]

I sammanställningar av personuppgifter får det inte tas in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

Undantag från första stycket gäller för

1. uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten som innebär myndighetsutövning och om den bestämmelse som ett sådant beslut grundar sig på,
2. uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring,
3. tillsynsverksamhet som bedrivs av Inspektionen för vård och omsorg,
4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt, *och*
5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt,
5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, *och*
6. verksamhet enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[2] Senaste lydelse 2018:1376.

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 26 kap. 15 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 26 kap. 10 b §, och närmast före 26 kap. 10 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	26 kap.
	Utredningar för att förebygga suicid
	10 b § *Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser utredningar enligt lagen (2026:000) om utredningar för att förebygga suicid, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.* *Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.* *För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.*
15 §[1]	
Den tystnadsplikt som följer av 1 a, 5, 13, och 14 a–14 c §§ inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.	
Den tystnadsplikt som följer av 1, 3, 4, 6 *och* 10 a§§ inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en	Den tystnadsplikt som följer av 1, 3, 4, 6*,* 10 a *och 10 b* §§ inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande, beslut om vård utan samtycke, beslut om skyddat boende för ett barn eller en

[1] Senaste lydelse 2024:88.

omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna, eller beslut om sluten ungdomsvård.	omedelbar sådan insats med samtycke från endast en av vårdnadshavarna, eller beslut om sluten ungdomsvård.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-01-21

Närvarande: F.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mats Anderson samt justitierådet Marie Jönsson

En nationell utredningsfunktion för att förebygga suicid

Enligt en lagrådsremiss den 4 december 2025 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

4. lag om utredningar för att förebygga suicid,
5. lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten,
6. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Sofia Aslamatzidou, biträdd av departementssekreterarna Hampus Lindqvist och Annika Aula.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om utredningar för att förebygga suicid

Inledning

I lagrådsremissen föreslås en ny lag om utredningar för att förebygga suicid. Enligt lagförslaget ska en utredning alltid genomföras när ett barn har avlidit i suicid. En utredning får genomföras också när en vuxen har avlidit i suicid eller när ett barn har avlidit och dödssättet är oklart, om en sådan utredning bedöms förebygga suicid. Utredningarna ska genomföras av den myndighet som regeringen bestämmer (utredningsmyndigheten). Baserat på de utredningar som genomförs ska myndigheten ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid.

Lagen är i stor utsträckning uppbyggd och utformad med förebild i lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

4 §

I paragrafen anges att de utredningar som lagen tar sikte på ska genomföras av utredningsmyndigheten. Av 2 och 3 §§ framgår vilka förutsättningarna är för att en utredning ska genomföras. Om dessa förutsättningar föreligger ålägger 4 § utredningsmyndigheten en skyldighet att genomföra en utredning. Emellertid framgår det inte av lagtexten och någon vägledning ges inte heller i författningskommentaren om hur och på vilket sätt utredningsmyndigheten ska få kännedom om att skyldigheten att utreda ett visst fall är utlöst. Detta bör enligt Lagrådet klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

6 §
I paragrafen anges att utredningsmyndigheten ska ge närstående möjlighet att ”delta” när en utredning genomförs, om det inte är uppenbart olämpligt.

Av remissen framgår emellertid att det inte i egentlig mening är fråga om att låta de närstående delta i utredningen. Det är enbart fråga om att de närstående ska kunna lämna uppgifter i syfte att myndigheten ska få ett så bra underlag som möjligt för sitt utredningsarbete. De närstående ska inte ha rätt att följa utredningens gång eller påverka dess genomförande och de ska inte annat än i mycket begränsad omfattning kunna ta del av material som tillförs utredningen av andra eller ha något inflytande över slutresultatet.

Det framstår mot den bakgrunden som missvisande att i lagtexten tala om ett deltagande av de närstående. Paragrafen bör därför formuleras på ett sätt som bättre svarar mot den tänkta innebörden. Förslagsvis kan ”delta” bytas ut mot ”bistå med uppgifter”.

Mot bakgrund av paragrafens begränsade innebörd bör den inte heller placeras under rubriken ”Utredningens genomförande”. I stället bör den med en egen rubrik tas in efter 7 § eller 8 § i förslaget som handlar om biträde av experter och sakkunniga respektive skyldighet att lämna uppgifter till utredningsmyndigheten. En tänkbar rubrik skulle kunna vara Möjlighet för närstående att bistå med uppgifter.

7 §
I paragrafen anges det att utredningsmyndigheten får anlita experter och sakkunniga för de utredningar som regleras i lagen.

I författningskommentaren sägs det att med experter avses myndighetsrepresentanter medan begreppet sakkunniga avser andra än dessa, såsom personer som representerar olika organisationer eller forskning. Distinktionen mellan berörda kategorier synes ha sin förebild i 3 § andra stycket i den inledningsvis nämnda lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall. I förarbetena till den bestämmelsen synes distinktionen inte vara närmare berörd (jfr prop. 2017/18:215 s. 87).

Lagrådet har i och för sig inget att invända mot den använda begreppsbildningen men då den inte framstår som hävdvunnen – den avviker exempelvis från hur begreppen används i kommittéväsendet – bör det i författningskommentaren anges vad som avses med sakkunniga och experter enligt aktuell lag och vilka uppgifter de ska ha (jfr 5 och 6 §§ kommittéförordningen [1998:1474]).

9 §
Här anges att utredningsmyndigheten ska informera en statlig förvaltningsmyndighet som är ansvarig för tillsyn av en verksamhet som berörs av en utredning att utredningen har inletts. I författningskommentaren ges exempel på vilka myndigheter som kan vara aktuella i sammanhanget. Emellertid utvecklas inte vad som avses med att en myndighet berörs av

en utredning. Enligt Lagrådet bör detta belysas närmare i författningskommentaren.

11 §
I paragrafen finns det bestämmelser om tystnadsplikt för en enskild person eller den som är eller har varit verksam inom enskild verksamhet och som har medverkat i en utredning enligt lagen. Liknande bestämmelser för myndigheters verksamhet föreslås i en ny bestämmelse, 26 kap. 10 b §, i offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

De båda bestämmelserna har fått delvis olikartade utformningar. Enligt 26 kap. 10 b § OSL får en uppgift röjas om det står klart att så kan ske utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Den föreslagna 11 § är mer kategoriskt utformad och innebär, utan tidsbegränsning, att den enskilde inte obehörigen får röja vad denne har fått veta om enskilds personliga förhållanden. Det finns sålunda inte något undantag kopplat till den enskildes intresse av sekretess och inte heller, som paragrafen får uppfattas, någon möjlighet för t.ex. anhöriga att få ut några uppgifter som tillförts utredningen. Utformningen gör det oklart i vems intresse tystnadsplikten ska gälla.

Det är inte heller tydligt vem som ska omfattas av den föreslagna tystnadsplikten enligt 11 §. I remissen talas det huvudsakligen om tystnadsplikt i enskild verksamhet hos skolan, hälso- och sjukvården eller socialtjänsten i den mån tystnadsplikt inte gäller enligt OSL. Lagtexten måste dock anses omfatta också andra enskilda, exempelvis närstående som lämnar uppgifter till utredningen enligt 6 § och som i samband därmed får veta något om en enskilds personliga förhållanden. Om de närstående får del av sinsemellan olika uppgifter, synes bestämmelsens kategoriska utformning föra med sig att de inte får ta upp dessa uppgifter med varandra.

Efter vad som har upplysts vid föredragningen kommer en överträdelse av 11 § att kunna aktualisera ett straffrättsligt ansvar för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

I ljuset av det sagda bör under det fortsatta lagstiftningsarbetet klargöras och preciseras – i såväl lagtext som författningskommentar – hur långt tystnadsplikten ska sträcka sig.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Socialdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 mars 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Edholm, Waltersson Grönvall, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottner, Wykman, Bohlin, Dousa, Britz, Lann

Föredragande: statsrådet Forssmed

Regeringen beslutar proposition En nationell utredningsfunktion för att förebygga suicid